LETO XIV. ŠT. 44 (672) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 3. DECEMBRA 2009

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Andrej Bratuž

Ravnovesje sil

Večkrat in na različnih področjih lahko govorimo o nekem ravnovesju, ki naj bi vladalo v svetu. To se lahko javlja v fizičnem, naravnem svetu, prav tako pa tudi na psihološkem in moralnem področju. Ravnovesje sil je od nekdaj že prisotno tudi v politiki in v javnem življenju nasploh. Tako je nekdanji ameriški državni sekretar (zunanji minister) in politolog nemškega rodu Henry Kissinger v svoji knjigi Diplomacija restavracije obravnaval zgodovinsko obdobje evropske politike po zmagi nad Napoleonom v prvi polovici 19. stoletja, ko so po Dunajskem kongresu evropske velesile uvedle nova načela restavracije in legitimnosti v Evropi, kamor naj bi se spet vrnil prejšnji poltiični in socialni red. Duša te politike je bil takratni avstrijski državnik knez Clemens Metternich, ki je potem s svojo politično usmeritvijo vladal vse do revolucionarnega in usodnega leta 1848, torej do "pomladi narodov".

Sicer pa gre v našem razmišljanju za bolj splošen problem. Kaj je predvsem ravnovesje sil? To se dogaja v glavnem takrat, ko se države nekako domenijo za soglasno vzpostavitev takega reda in takih medsebojnih odnosov, ki bi privedli do nekega osnovnega sporazuma in sožitja. Nekaj podobnega je bilo tudi že v znani hladni vojni v drugi polovici prejšnjega stoletja, ko so si glavne takratne velesile (ZDA in Sovjetska zveza) zagotovile nekako nujno sobivanje, kar je vsekakor preprečilo izbruh medsebojnih sovražnosti.

Ravnovesje sil je seveda možno vzpostaviti tudi na drugih področjih človeškega življenja, tako se že v družini in v civilni družbi lahko pride do nekakega prostovoljnega ali bolj prisilnega sožitja in sodelovanja. Vse to velja tudi za ureditev in pozitivno rast slovenske narodne skupnosti v zamejstvu. Znotraj manjšine so gotovo različne sile (politične, socialne, kulturne), ki pa izražajo predvsem notranji pluralizem. Tako ravnovesje je gotovo tudi porok za zdravo tekmovanje in pozitiven razvoj. Posamezne različne sile, kot so tudi stranke in krovne organizacije, lahko le tekmujejo v igri za kar se da za stvarnejši in večji ter vsestranski razvoj slovenske narodne skupnosti. Podobno se seveda dogaja še na drugih področjih. Sicer pa načelo ravnovesja sil ni le nekaj pasivnega oz. kar bi le ohranjalo neka stabilna razmerja v medčloveških in mednarodnih odnosih. Iz tega se nedvomno lahko rodi tudi dejanski napredek v družbi. Tako aktivno ravnovesje sil je najboljše jamstvo za vse to.

Začeli smo pri Kissingerju, zato še končajmo z njim. Prav gotovo je pod njegovim vodstvom ameriška zunanja politika skušala vedno oblikovati in udejanjati ta načela, kar je tudi utrdilo in ohranilo svetovni mir.

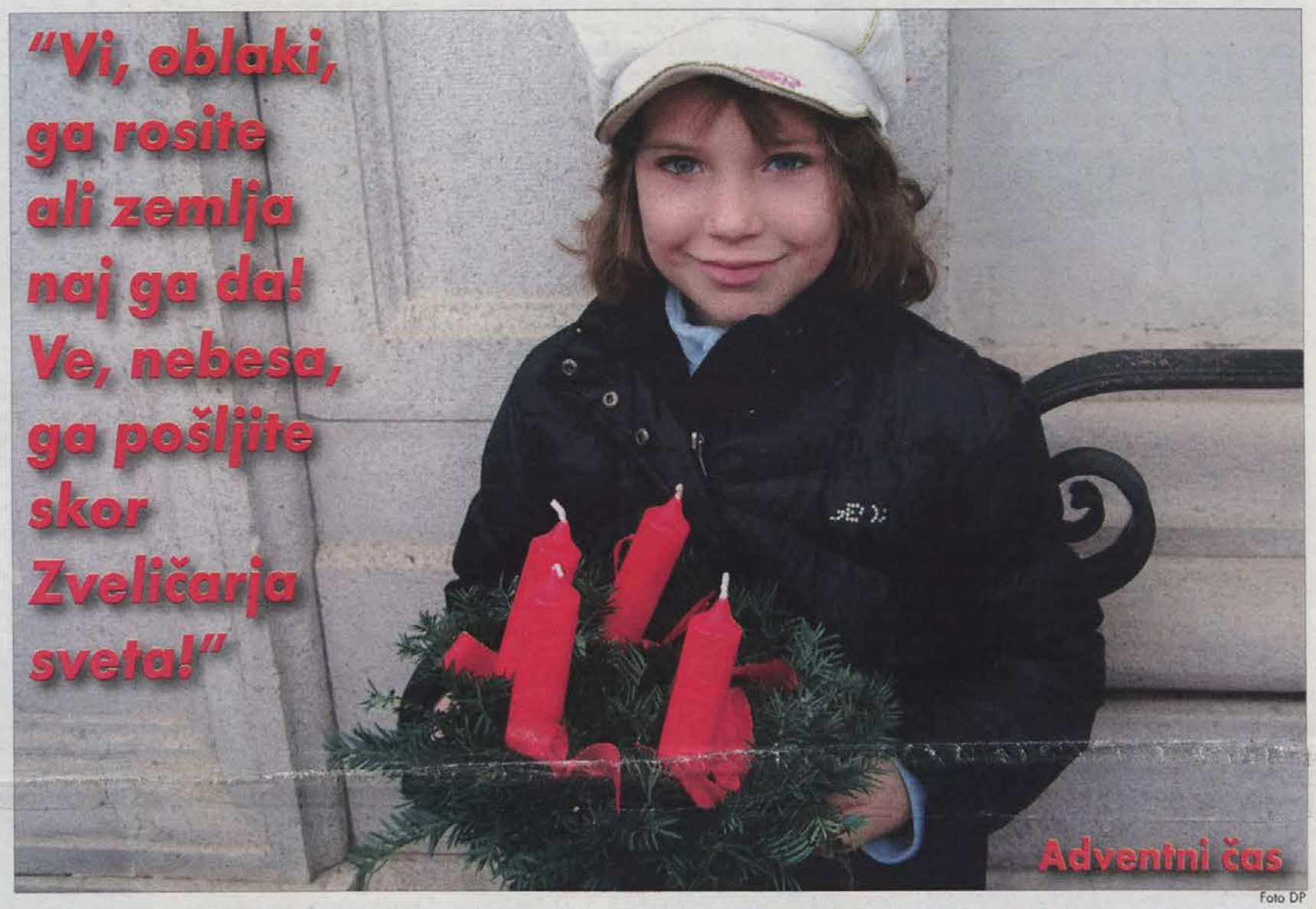

Foto DP

Msgr. Alojz Uran je zaprosil za predčasno upokojitev

Spremembe na vrhu slovenske Cerkve

Msgr. dr. Santos Abril y Castelló, apostolski nuncij v Republiki Sloveniji, je najprej posredoval besedilo in nato še osebno sporočil nove spremembe v slovenski cerkvi. Na posebni tiskovni konferenci so v Ljubljani v nadškofijskem dvorcu javnosti sporočili, da je papež Benedikt XVI. ugodil prošnji ljubljanskega metropolita in nadškofa msgr. Alojza Urana za upokojitev iz zdravstvenih razlogov. Sveti oče Benedikt XVI. je sprejel odpoved službe dosedanjega ljubljanskega nadškofa metropolita msgr. Alojza Urana ter za njegovega naslednika imenoval dosedanjega mariborskega nadškofa koadjutorja in celjskega apostolskega administratorja msgr. dr. Antona Stresa. Nadškof Uran je namreč po kan. 401, § 2 Zakonika cerkvenega prava v posebnem pismu svetemu očetu podal odpoved službi, da ljubljanska nadškofija ne bi trpela zaradi njegovega slabega zdravja. Nadškof Uran je bil za ljubljanskega škofa ordinarija imenovan 25. oktobra 2004, ko je bil škofovski sedež izpraznjen po imenovanju nadškofa msgr. dr. Franca Rodeta za prefekta Kongregacije ustanov posvečenega življenja in družb apostolskega življenja. Nadškof Uran bo po predaji nadškofije nasledniku ohranil naslov nekdanjega ljubljanskega nadškofa metropolita. Na tiskovni konferenci so tudi povedali, da bo do predaje prišlo 24. januarja prihodnje leto. Papež Benedikt XVI. pa je dosedanjega murskosoboškega škofa msgr. dr. Marjana Turnška imenoval za nadškofa pomočnika mariborskemu nadškofu metropolitu msgr. dr. Francu Krambergerju. Zakonik cerkvenega prava predvideva, da Sveti sedež v določeni krajevni Cerkvi (škofiji ali nadškofiji) lahko imenuje škofa pomočnika, ki ima tudi sam posebna pooblastila in pravico nasledstva. Sveti oče je prav tako dosedanjega mariborskega pomožnega škofa msgr. dr. Petra Štumpfa imenoval za škofa ordinarija v Murski Soboti. Škof Turnšek je bil za murskosoboškega škofa imenovan 7. aprila 2006, škof Štumpf pa je bil 24. maja 2006 imenovan za pomožnega škofa v Mariboru. Vsi škofje bodo prevzeli novo službo, ko bo vsak od njih pristojnim pokazal papeževo pismo o imenovanju.

Z leve: msgr. Alojz Uran, msgr. Santos Abryl y Castelló in msgr. Anton Stres (foto RKC)

Msgr. Uran je v zadnjem času imel resne zdravstvene težave in je bil večkrat hospitaliziran. Zadnjič je bil 64-letni msgr. Uran zaradi nenadne slabosti hospitaliziran 9. oktobra, v bolnišnici pa je preživel teden dni. Opravljene zdravniške preiskave so takrat pokazale oslabelost srca. Nadškof Uran bo po predaji nadškofije nasledniku ohranil naslov nekdanjega ljubljanskega nadškofa.

Nadškof metropolit Alojz Uran in novoimenovani ljubljanski nadškof metropolit Anton Stres sta na škofovskem dvorcu podala izjavi za medije glede imenovanj v Cerkvi na Slovenskem.

Dr. Anton Stres je dejal, da se zaveda, da je vsaka služba v Cerkvi služenje, ki bi ga rad opravljal v dobro vseh vernikov. Novoimenovani ljubljanski nadškof dr. Stres je izrekel posebno zahvalo msgr. Alojzu Uranu in ljubljansko nadškofijo sprejema, kot je dejal, v urejenem in zglednem stanju. Msgr. Uranu je hvaležen tudi za pripravljenost, da mu še naprej pomaga in s svojimi bogatimi izkušnjami stoji ob strani. Izrazil je upanje, da bosta msgr. Uranu razbremenitev in zdravljenje, ki ga še čaka, povrnila moči, da bosta lahko sodelovala tudi v prihodnje. Kot nadškof v glavnem mestu Slovenije je dr. Stres pozdravil tudi državno oblast in menil, da se odnosi med državo in Cerkvijo sicer počasi, a vendarle urejajo v smeri evropskih standardov. Poudaril je, da bi "rad prispeval k temu, da bi uresničili še tisto, kar nam na tem področju manjka". Po njegovih besedah se Cerkve ni treba bati.

/ stran 16

Jurij Paljk

Obvestilo

Zaradi praznika Brezmadežne moramo poslati v tisk naslednjo številko Novega glasa že v ponedeljek, 7. decembra. Sodelavce prosimo, naj pošljejo svoje zapise najkasneje do petka, 4. decembra opoldne. / UREDNIŠTVO

Ljubljana

Na vsakoletnem knjižnem sejmu so se s svojimi novostmi uspešno predstavile tudi zamejske založbe

3

Podelitev priznanja

Vsestranski zagnani kulturnik Damjan Paulin je prejemnik letošnjega priznanja Klas

6

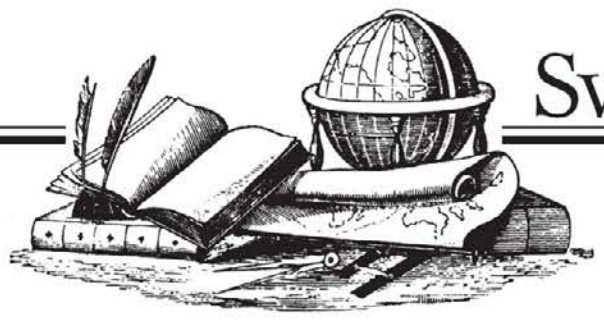

Igor Gabrovec o deželnem finančnem zakonu

Slovenska manjšina je zelo oškodovana!

"Če je res, da finančna krčenja tudi na področju kulture dosegajo tudi 50% vrednosti, je slovenska manjšina v deželnem finančnem zakonu grobo diskriminirana, saj zanjo krčenja segajo do 100% izničenja predvidene dotacije"! Na nezaslišano stanje je na seji 6. stalne komisije deželnega sveta FJk, ki je obravnavala deželni proračun, včeraj popoldne opozoril njen član Igor Gabrovec. V repliki odborniku za kulturo Robertu Molinaru je naštel vrsto postavk, ki so za slovensko manjšino nesprejemljive. "Prispevek krovnima organizacijama, ki je ločeno določen, je bil znižan za dobro četrtino, deželni fond pa iz prvotnih 240.000 celo izničen, tako kot ostajata tudi letos prazna sklada za investicije v nepremičnine slovenske manjšine in za pobude večjih razsežnosti", je še poudaril deželni svetnik Gabrovec. V nadaljevanju je predstavnik Slovenske skupnosti opozoril, da je slovenska manjšina utrpela tudi znižanje državnega prispevka za več kot milijon evrov, kar bo zmanjšalo obseg splošnih dotacij za približno petino lani razpoložljivih sredstev. Pri tem visi upanje le na medli obljubi rimske vlade, da naj bi v naslednjih mesecih prišlo do uravnovešenja postavke. Na splošno so okleščene tudi številne postavke v korist promocije furlanščine. Odbornik Molinaro je Gabrovcu potrdil, da so postavke za 2010 res znižane, pri čemer pa gre, po odbornikovem mnenju, tudi upoštevati, da je deželna uprava v minulem obdobju Slovencem sprostila kar nekaj finančnih poglavij, ki so bila dolgo ustavljena.

Igor Gabrovec

Roberto Molinaro

"Nesprejemljivo je torej, da se je Dežela odločila, da se bo glede slovenske manjšine v letu 2010 omejila na porazdelitev itak okleščenih državnih sredstev, od svojega pa naj ne bi priložila ničesar. Do obravnave v avli pa je še čas, da se finančni zakon pravičneje uravnovesi", je zaključil deželni svetnik Igor Gabrovec, ki je zato skupaj s kolegom Igorjem Kocijančičem izposloval srečanje med predsednikoma krovnih organizacij in predsednikom Renzom Tondom, ki ga bo predvidoma spremljal pristojni odbornik Molinaro.

Izjava deželnega svetnika SSk Igorja Gabrovca

"Desnica se poigrava z vrednotami!"

Desnica se poigrava z vrednotami in v tem umazanem vrtincu ne štedi niti z instrumentalizira-njem visokih verskih simbolov, kot je krščansko razpelo. Tako je skupina svetnikov iz vrst Berlusconijeve stranke vložila resolucijo z zahtevo po izobešanju krščanskega križa oz. razpela v dvorani deželnega sveta kot odgovor na nedavno razsodbo Evropskega sodišča, ki je postavilo pod vprašaj legitimnost izobešanja razpela v šolskih učilnicah. Deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec je v glasovalni izjavi pojasnil, da ni dvomov, da je krščanski ethos sestavni del evropske civilizacije in da se večina vernih Evropejcev prepoznava v krščanski veri. "Smo, skratka, naturaliter christiani", je poudaril svetnik Gabrovec in spomnil, da je vprašanje svobode veroizpovedi v italijanski ustavi rešeno brez vsakega dvoma v členih 7, 8 in 19.

"Resolucija je nepoštena, ker nas sili, da s področja politike, se pravi upravljanja rei pubblicae, segamo na področje vere, ki ga urejajo druge logike in ki je subjektivno naravnano. Ocenjujem tudi kot stvar slabega okusa in pomanjkanja krščanske kulture in občutljivosti, ko spremenimo križ in Križanega v razlog za delitev", je še dejal Gabrovec. "Ali ne gre morda pri izpostavitvi križa za iskanje nekakšnega figovega lista za sramote in nedoslednosti, ki se večkrat dogajajo. Ali hočemo z izpostavitvijo križa skrivati naše odgovornosti za vsakič, ko se nismo držali Kristusovih načel? Na primer za vse tiste primere, ko smo brate razlikovali med tiste, ki so naši, domači, in tiste, ki prihajajo od daleč? Ko smo se odločali, da bomo nekatere nagce oblačili in druge ne? Nekatere lačne nasitili in druge ne? Ko naša družba obupance in preganjane odklanja"? je še dejal svetnik Gabrovec in pri tem namignil na nedavne zakone desne sredine, ki omejujejo pravice priseljencev do skrajnega znižanja ravni njihovega človeškega dostojanstva.

Kot je dejala Natalia Ginzburg, "... križ je znak človeškega trpljenja... " "Zato pripadnost križu in Križanemu smo dolžni dokazovati z dejanji, zgledom, s priznavanjem napak. Laičnost države je odvisna od zrelosti neke družbe, od intelektualne poštenosti in svobode institucij in ljudi, ki jih vodijo, ne pa od prisotnosti ali odsotnosti križev, ki visijo molče in nemočno", je poudaril Gabrovec in svoje stališče zaključil rekoč, da je "resolucija desnice vse prej kot krščansko navdahnjena. Postavljena je demagoško, instrumentalizira plemenit simbol zahodne civilizacije in njegove vrednote. Zaradi povedanega kolege predlagatelje vabim, da resolucijo umaknejo, sicer pa se glasovanja ne bom udeležil".

Na dnu...

Po vstopu v veljavo Lizbonske pogodbe

Spremembe na vrhu Unije

Marca 2007 so najvišji evropski državniki slovesno proslavili 50-letnico ustanovitve Evropske gospodarske skupnosti, iz katere se je razvila današnja Evropska unija. Govorniki so vsi po vrsti pozivali h konstruktivnemu nadaljevanju evropskega združevanja, k enotnosti, ki lahko naredi Evropo veliko in močno, in k sprejemu preurejene povezave v duhu nove evropske ustave, ki jo je 25 takratnih članic Unije podpiralo prav tako v Rimu. V naslednjem letu dni je novo ustavo ratificiralo kar 18 člamic. Z ratifikacijo pa se je, kot znano, zataknilo na referendumu v Franciji in na Nizozemskem, kar je vneslo veliko negotovost glede nadaljevanja procesa tesnejšega evropskega povezovanja. Bila je nevarnost, da bi ta nepričakovani zastoj ogrozil same temelje evropske povezave. Zato je bilo treba na eni strani obrazložiti državljanom nastalo stanje in možnost za izhod iz njega. Predstavniki članic Unije so se nato večkrat srečali in na koncu dogovorili, da je treba postaviti nove institucionalne temelje, ki bi nekje nadomestili zavrnjeno ustavno pogodbo in omogočili nadaljevanje Unije in njeno odprtost do nadaljnje širitve s posebnim ozirom na države jugozahodnega Balkana. Leta 2007 sta k evropski povezavi pristopili Bolgarija in Romunija.

Rezultat gornjih prizadevanj za izhod iz institucionalne krize je bila nova reformna pogodba Evropske unije, ki ohranja večino vsebine, ne pa tudi oblike ustavne pogodbe, ki sta jo bili zavrnili Francija in Nizozemska. Novo pogodbo so članice EU podpisale 13. decembra 2007 v Lizboni in se zato imenuje lizbonska. Ena temeljnih točk nove pogodbe je krepitev odločanja s kvalificirano večino na račun soglasja. Reformna pogodba ohranja večino institucionalnih novosti iz ustavne pogodbe: funkcijo ustavnega ministra ali visokega predstavnika EU za zunanje zadeve in varnostno politiko, malenkostno znižuje število sedežev v evropskem parlamentu (od 785 na 750, zmanjšano število komisarjev in možnost izstopa iz Unije. Ta bo imela enotno pravno entiteto, kar ji bo omogočalo podpisovanje mednarodnih sporazumov. Reformna pogodba spreminja tudi vlogo predsednika Evropskega sveta, to se pravi sveta ministrov EU, katerega mandat traja dve leti in pol in se izvoli s kvalificirano večino držav članic. Tudi reformno lizbonsko pogodbo so morale ratificirati vse države članice Unije, ki jih je po vstopu Bolgarije in Romunije skupno 27. Tudi v tem primeru ni šlo vse gladko. Najprej je Irska na referendumu pogodbo zavrnila, a jo je po dodatnih pogajanjih z Evropsko komisijo končno le odobrila na ponovljenem ljudskem glasovanju. Tudi Poljska se je zaradi nekaterih pomislekov glede sistema odločanja nekaj časa obotavljala s podpisom. Najbolj pa se je ratifikacijski postopek zavlekel pri Češki. Njen predsednik Vaclav, ki se proglaša za evroskeptika, je s podpisom pogodbe zavlačeval, dokler ni češko ustavno sodišče razsodilo, da je pogodba v skladu z državno ustavo.

Tako so evropski državniki lahko odločili, da predlagajo evropskemu parlamentu v odobritev imenovanja kandidatov za novo evropsko komisijo ter prvega stalnega predsednika evropskega sveta in novega zunanjega predstavnika Unije. Za prvega predsednika evropskega sveta je bil predlagan belgijski premier Herman Van Rompuy, malo znana politična osebnost po Evropi, na položaj visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko pa komisarka Catherine Ashton, ki prihaja iz Anglije in je popolna novinka v zunanji politiki. Ti dve imenovanji nista izpolnili splošnega pričakovanja prav zaradi neprepoznavnosti obeh kandidatov. Velika večina političnih opazovalcev je mnenja, da je pri teh izbirah bila odločilna povezava med Nemčijo, Francijo in Veliko Britanijo, istočasno pa tudi zavestna odločitev najvišjih državnikov, ki bi radi ohranili moč in vpliv odločanja in ne bi bili zasenčeni ob imenovanju kakih bolj znanih politikov na omenjena položaja.

Ob robu gre omeniti, da je italijanska vlada predlagala imenovanje na položaj zunanjega predstavnika Unije Massima D'Alemo, znanega politika iz vrst Demokratske stranke, vendar ta njen predlog ni prodrl. O tem neuspehu italijanske diplomacije je bilo nekaj polemičnih pripomb v italijanskih medijih, ki pa so se kmalu polegle zaradi drugih bolj žgočih problemov v državi.

Predsednik Evropske komisije Barroso je medtem že objavil sestavo celotne komisije, v kateri bo 26 komisarjev. Potrjenih je bilo 13 dosedanjih komisarjev, med temi tudi predstavnika Slovenije in Italije, Janez Potočnik in Antonio Tajani. Potočnik bo odgovoren za okolje (v prejšnjem mandatu je vodil resor za znanost in raziskave), Tajani pa za industrijo in podjetništvo. Tajani bo ostal tudi kot eden od petih podpredsednikov komisije.

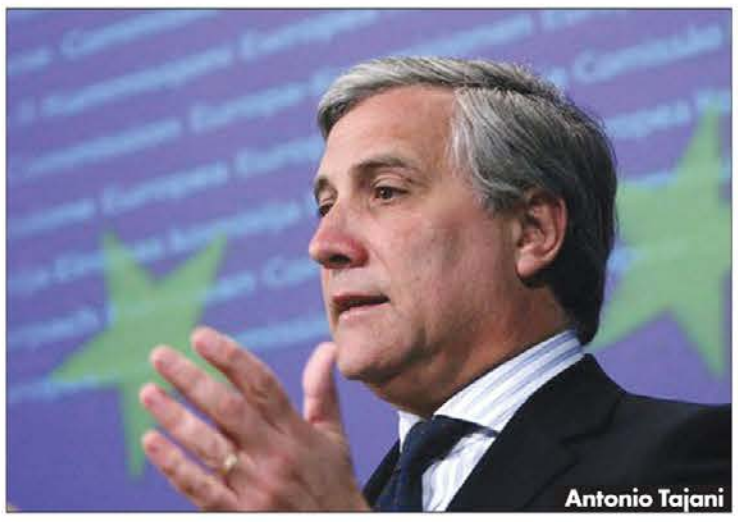

Antonio Tajani

Alojz Tul

Povejmo na glas

Bogati darujejo manj?

V času krize se v človeka kar sama od sebe prikrade misel, kaj se dogaja s tistimi, ki so bogati. Tako ali drugače moramo varčevati, prisiljeni smo zniževati proračune, ukinjati delovna mesta, zadovoljiti se moramo z manjšo gospodarsko rastjo, ali biti celo veseli, če slednja ne nazaduje. V trgovinah vse bolj gledamo na cene in ne kupujemo vsevprek, odpovedujemo se večjim nakupom, kot so hiše, stanovanja in dragi avtomobili, odpovedujemo se potovanjem, počitnice preživljamo kar doma, če pač ne gre drugače. Potem pa ti pade pogled na npr. odlično plačane vrhunske nogometaše, kjer boljši med njimi zaslužijo milijon evrov na leto, tisti najboljši še mnogo več. Niso seveda samo nogometaši tisti, ki živijo neko drugo življenje od večine ljudi, so tudi drugi sloji, pri čemer je vprašanje vedno isto: kako je z dobrodelnostjo t. i. bogatih ljudi, kako se odzivajo na zniževanje življenjske ravni družin in posameznikov, ki jih je vse več in vse več? Jasno je, da kriza kar kliče po dobrodelnosti, po dobrodelnosti in solidarnosti, ki naj ne bi bila samo besedna, ampak konkretna oziroma ekonomska. Torej kaj je z bogatimi, ki jih sploh ni tako malo in med katerimi so vrhunski športniki gotovo zelo vidni in je o njihovih zaslužkih mogoče brati v dnevnem časopisju? So med njimi takšni, ki se zavedajo svojega bogastva in zato od njega dajo kakšno drobtinico ali nemara celo večji kos? En sam odstotek letnega dohodka tistih najbolje plačanih bi pomenil petdeset tisoč evrov in tudi več, da ne omenjamo nekaj več odstotkov darovalne širokogrudnosti? In ker je nogometašev omenjenega finančnega izobilja v Italiji vsaj sto, če že ne več, bi se v primeru njihove dobrosrčnosti povzpeli kar do pomembnih vsot, s katerimi bi lahko pomagali stotinam in stotinam družin v težavah. Lahko delamo komu krivico in obstajajo nekateri, ki darujejo, toda zagotovo se o tem nič ne ve in zagotovo ni dobrodelni pojav tako izrazit, da bi bil vpliven, se pravi, da ga praktično ni. Podobno z redkimi izjemami velja za vse predstavnike bogatega sloja: ne dajo več kot toliko in tako se pred nas kar samodejno postavi svetopisemska prilika o bogatem mladeniču, ki si želi božje kraljestvo v sebi, vendar mu iz ljubezni do zemeljskega bogastva ne more slediti. V tem smislu so vrhunski nogometaši in drugi premožneži bogatemu mladeniču izredno podobni: ne dajo skoraj nič od svojega, zaradi česar revni zaman čakajo na pomoč, pa tudi oni sami ne morejo biti deležni darov božjega kraljestva, ker jih očitno ne poznajo. Božje kraljestvo namreč v človeku zaživi, ko človek da in daruje, ko resnično daruje in da, zaradi česar je rešen stisk in tesnob, vanj se naseli blagodejni notranji mir, ni več obsojen na nenehno pridobivanje, iz njega se umaknejo nepotešenost, nezadovoljstvo, depresije, bivanjski strahovi, grožnje minevanja, predvsem pa je vesel bližnjega in je srečen, da mu lahko v stiski pomaga.

Janez Povše

Srebrni knjižni sejem v Cankarjevem domu v Ljubljani

Naše založbe prepričljivo!

V Linhartovi dvorani Cankarjevega doma se je z uvodno slovesnostjo v torek, 24. novembra, začel jubilejni, 25. slovenski knjižni sejem, ki je v Cankarjev dom tudi letos privabil veliko ljubiteljev slovenske knjige. Knjižni sejem se je končal minulo nedeljo, po poročanju STA so bili zadovoljni tudi založniki, prodaja knjig je bila dobra, še najbolje pa so se prodajale vse tiste knjige, ki ne presegajo cene 25 evrov. Častni govornik, predsednik slovenske države dr. Danilo Türk, je na odprtju izrazil zadovoljstvo, da se v kriznih časih število slovenskih založb ne zmanjšuje, kar je v nizu slabih vsekakor dobra novica. Letos je sejem imel v gosteh rekordno število založnikov, približno 120, ki so predstavili 5000 knjižnih novosti.

Predstavitev knjižne bere Goriške Mohorjeve, od leve: Marko Tavčar, dr. Jože Markuža, Megi Uršič Calzi, Jasna Merku' in Zdenka Žigon

Minister za šolstvo in šport dr. Igor Lukšič je zbrane na odprtju sejma opomnil, da je v Sloveniji število izdanih knjig na prebivalca "izjemno", vzpodbuden je tudi podatek, da narašča število izposoj v knjižnicah. Čaka nas svetla prihodnost, je bil optimističen minister, ki je govor sklenil s pozivom: "Berimo, kajti le znanje je pot k cilju". Slovesnost ob odprtju knjižnega sejma je minila v znamenju podelitve nagrad z raznolikih knjižnih področij. Dobitnik Schwentnerjeve nagrade za življenjsko delo je založnik Miloš Mikeln, ki se zaradi bolezni ni udeležil prireditve.

Nagrado za najboljši prvenec si je za knjigo z naslovom Popularne zgodbe prislužila Vesna Lemaić, nagrado za najboljšo mlado prevajalko pa Tatjana Jamnik za prevod romana Sežigalec trupel češkega pisatelja Ladislava Fuksa. Nagrado je namesto nje prevzela urednica pri založbi Modrijan Mija Longyka. Na slovesnosti v Linhartovi dvorani so podelili še več drugih nagrad. Naziv Najlepša slovenska knjiga je v kategoriji književnost ter knjige za otroke in mladino prejela Knjiga (Cankarjeva založba) Janija Kovačiča, ki jo je oblikoval studiobotas. Posebna pohvala je šla slikanici Laž in njen ženin (založba Sanje), ki jo je ilustrirala in oblikovala Ana Razpotnik Donati. V kategoriji znanstvene knjige, učbeniki in stvarna literatura je bila nagrajena ekipa oblikovalcev Ilab Crossmedia za knjigo Franceta Verbinca - 366-krat slovensko: z jezikovnimi kotički skozi vse leto (Mohorjeva založba Celovec). Posebno priznanje si je prislužilo oblikovanje Ivane Kadivec za knjigo Moč vesti (Primus) Mire Delavec. V kategoriji umetniške monografije in fotomonografije ter bibliofilske izdaje je ponovno slavil studiobotas, ki je oblikoval knjigo Zakladi Slovenije Matjaža Kmecla in Joca Žnidaršiča (Cankarjeva založba). Nagrado krilati lev za najboljšo tehnično izvedbo knjige si je prislužil Ma-tisk, ki je poskrbel za knjigo Alpe, kot jih vidijo ptice (Didakta).

Pisatelj Boris Pahor je kraljeval na velikih plakatih

Urednice Mladike, Zadruge Novi Matajur in ZTT-ja na skupni stojnici: Nadia Roncelli, Martina Kafol in Majda Železnik

Dr. Janez Gril, Zorko Simčič, Maja Weiss, Manica Ferenc in dr. Jože Dežman so spregovorili v debatni kavarni

Pesnik Miroslav Košuta je predstavil svojo zadnjo knjigo Spomini Angela Katice

Otroci so na knjižnem sejmu radovedno pasli oči

Matjaž Klemše je predstavil svoje delo V zakrpanih gojzarjih

Tudi na letošnjem, srebrnem knjižnem sejmu so se predstavile vse naše knjižne založbe, saj so tako Goriška Mohorjeva družba kot Mladika, Založništvo tržaškega tiska in Zadruga Novi Matajur predstavili vse svoje knjižne novosti na posebnih tiskovnih konferencah, ki so jih imele v četrtek, 26. novembra, predvsem pa so se nekateri zamejski avtorji in založniki udeležili tudi raznih debatnih srečanj, predstavniki založb pa so izkoristili sejemske dni za navezovanje novih stikov in sodelovanj. Knjižni sejem je bil tudi letos izjemna priložnost za nakup novih slovenskih knjig, slovenske šole so ga izkoristile za načrtne obiske, na sejmu pa smo srečali tudi lepo število ljubiteljev knjige iz našega prostora. Kljub gospodarski krizi zanimanje za slovensko knjigo torej ne upada!

stran pripravil JUP

Vrvež na stojnici največje slovenske založbe Mladinska knjiga

Pesnica Alenka Rebula Tuta (na desni) med pogovorom z ravnateljico Ksenijo Dobrila

ŠTANDREŽ Praznovanje farnega zavetnika sv. Andreja apostola

"Če bo advent čas pričakovanja, bo Božič čas doživljanja"

Foto DP

V Štandrežu pri Gorici so v prejšnjih dneh praznovali farnega zavetnika sv. Andreja apostola z nizom prireditev, pri katerih so sodelovali župnija, rajonski svet in Prosvetno društvo Štandrež. Zaradi bolezni je nekaj napovedanih srečanj žal odpadlo, vseeno pa so farani in drugi verniki imeli možnost utrditi in poglobiti svojo vero ob liku ap. Andreja. Vrhunec je praznovanje doživelo v nedeljo, 29. novembra, s svečanim bogoslužjem, ki se ga je udeležilo res veliko ljudi. Župnik Karel Bolčina je v homiliji spregovoril o Kraljevi poslikavi v apsidi, na kateri Marija in apostol Andrej gledata proti zbranim vernikom in jih vabita, da bi hodili za Kristusom, da bi ljubili drug drugega, da bi vse imeli za brate, kajti "Božič je pred vrati in ne za vrati". Če bo advent pravi čas pričakovanja, bo tudi Božič čas doživljanja, je poudaril dekan. Tik pred koncem maše, pri kateri je dejavno sodelovalo lepo število otrok, župnik pa je blagoslovil tudi adventne venčke, je vaška skupnost podelila nagrado Klas 2009 Damjanu Paulin (gl. str. 6).

Istega dne ob 17.30 so bile večernice še posebno praznične, saj jih je požlahtnilo petje duhovniškega okteta Oremus, posebnega nedeljskega gosta. Gre za glasbeni sestav, ki povezuje osem župnikov iz ljubljanske nadškofije in je nastal pred dobrimi tremi leti za priložnostni koncert na Koroškem; izkušnja pa jih je tako povezala, da radi še naprej vztrajajo. In vsi smo jim za to hvaležni, saj je njihovo petje prava molitev in čudovit izraz njihovega duhovništva. Nadeli so si latinsko ime Oremus (molimo), da bi čutili z vso Cerkvijo, da bi poudarili, da s svojo pesmijo častijo Boga, Marijo in svetnike, hvaležni za dar duhovništva. S svojimi ubranimi glasovi prosijo Gospodarja žetve za nove duhovne poklice, hkrati pa - kot so sami povedali na koncertu ob 18. uri faranom, "ki živijo pod plaščem sv. Andreja" - na tak način razširjajo svoje poslanstvo, oznanjajo evangelij. Zapeli so lepo število smotrno izbranih slovenskih cerkvenih pesmi, ki jih je s krajšimi meditacijami povezoval tenor g. Sebastjan Likar. Njihova glasba je poslušalcem odprla srce skrivnosti oznanjenja in zaupanju v Mater Božjo, spregovorila je o Petrovem poslanstvu, o križu in znamenjih, ki najdejo smisel le v veri, pa tudi o novi zapovedi, ki veleva, naj se ljubimo, kot nas je ljubil Kristus. Bučno ploskanje jih je spodbudilo, da so zapeli še Oj Doberdob, pravoslavno Tebe pojem ter - kot voščilo - Mnogaja leta župniku in župljanom. Zadnje srečanje v nizu praznovanj farnega zavetnika bo potekalo v četrtek, 3. decembra, ob 20. uri, ko se bo v župnijskem domu predstavila Skupnost sv. Egidija. / DD

Foto DPD

Župnijska cerkev sv. Martina v Sežani

Evharistični dan Kraške dekanije

Ob pripravah na Slovenski evharistični kongres, ki bo potekal 13. junija 2010 v Celju, je Kraška dekanija v nedeljo, 22. novembra 2009, organizirala dekanijski evharistični dan. Verniki iz župnij od Slivja v Brkinih do Kostanjevice na Krasu so se zbrali v župnijski cerkvi sv. Martina v Sežani in s pesmijo in slavljenjem počastili Jezusa v Najsvetejšem oltarnem zakramentu. Uvodoma se je srečanje pričelo s skupno himno Slovenskega evharističnega kongresa: Jezus, božji kruh si za življenje, ki jo je na besedilo p. Antona Nadraha posebej za to priložnost uglasbil A. Makovac in jo bodo združeni zbori prepevali 13. junija 2010.

Sledila je molitev rožnega venca Božjega usmiljenja, ki so jo pod vodstvom Pavleta Kodelja oblikovali mladi iz Senožeč, v drugem delu pa so z evharističnimi pesmimi sodelovali zbori kraške dekanije. Tako so se zvrstili zbori iz Senožeč, Lokve, Kostanjevice, Komna, Temnice, Brezovice, Kobjeglave in Rodika. Cerkveni pevski zbori, ki navadno s pevskega kora dopolnjujejo nedeljska bogoslužja, so tokrat iz neposredne bližine oltarja posebej globoko doživljali svoje lepo poslanstvo prepevati Bogu na čast, kar jih je duhovno obogatilo. Te neposredne duhovne spodbude vsekakor potrebujejo, da kljub redkim vrstam, kar je bilo razvidno pri nekaterih zborih, vztrajajo v razvijanju cerkvene glasbene tradicije. Molitveno pevsko srečanje je sklenil gostujoči združeni zbor ZCPZ iz Trsta, ki je s številčno pevsko zasedbo in kakovostno izvedbo evharističnih skladb opazno doprinesel h globokemu doživetju evharističnega dneva. Za pevce je sledilo veselo druženje ob praznovanju zavetnice cerkvenega petja sv. Cecilije.

J. B.

Kratke

Advent pri sv. Ivanu v Gorici

Že vrsto let izdelujejo pri sv. Ivanu v Gorici adventne venčke. Tudi letos se je v soboto pred prvo adventno nedeljo zbralo kar lepo število odraslih in otrok, ki so se v veselem vzdušju ob poslušanju božične glasbe preizkusili v pletenju in krašenju venčkov. Rezultati so bili vidni že po nekaj urah, saj so izdelali kar 70 venčkov.

Prodajali so jih v nedeljo po maši in posebnem blagoslovu, ki ga je pred cerkvijo dodelil msgr. Cvetko Žbogar. Izkupiček je namenjen misijonarju Zezeju Rakotorahalahyju, ki je duhovnijo obiskal na zahvalno nedeljo in navzoče tako navdušil, da so se odločili mu pomagati pri gradnji glasbene šole na Madagaskarju. V dvorani je ostalo še nekaj venčkov, zato naj tisti, ki želi prispevati, kar pohiti.

"Vera ne bo škodovala vašemu talentu"!

Papež Benedikt XVI. je 21. novembra v Sikstinski kapeli sprejel 260 umetnikov. V nagovoru jim je dejal, naj se ne bojijo, da bo vera načela njihov talent ali škodovala kakovosti njihovih del. "Vera ničesar ne jemlje vašemu geniju, vaši umetnosti, nasprotno, spodbuja ju in hrani", je dejal papež umetnikom, ki jih je na srečanje povabil v želji obnoviti odnose med Cerkvijo in umetniki. Na srečanju so bili navzoči predstavniki različnih umetniških zvrsti, večinoma pa so bili Italijani. Le okoli 30 jih je bilo od drugod, med njimi britanski režiser Peter Greenaway, kanadska pianistka Angela Hewitt in švicarski arhitekt Mario Botta. Navzoč je bil tudi znani slovenski teolog in slikar p. Marko Rupnik. Benedikt XVI. je umetnike pozval, naj bodo "varuhi resnične lepote", lepote, ki "odpira človeško srce v globoki želji poznati, ljubiti, iti drug proti drugemu in preko samega sebe". Dejal je tudi, da je nujno zgraditi "nov humanizem". Vse umetnike, verujoče in neverujoče, je pozval, naj bodo "hvaležni in naj se polno zavedajo velike odgovornosti za prenašanje lepote drugim".

Italijanska škofovska konferenca o odstranitvi verskih simbolov iz javnih prostorov

Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP) s sedežem v Strasbourgu se je 3. novembra 2009 z odločbo št. 819 izreklo proti izobešanju križa v javnih prostorih z utemeljitvijo, da le-ta moti verska čustva pripadnikov drugih religij. Italijanska škofovska konferenca (Conferenza Episcopale Italiana – CEI) je ob razsodbi Evropskega sodišča za človekove pravice objavila posebno izjavo, ki jo zaradi aktualnosti in javnega zanimanja povzemamo v nadaljevanju.

Odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice, da je razpelo v javnih šolah diskriminatorno, zbuja zaskrbljenost in dvom, saj se s tem verski simboli umikajo iz javnega življenja.

Razsodba Sodišča lahko pomeni razmah ideološkega boja, utemeljenega na popačenem pojmovanju svobode. Krščanski križ ni samo verski simbol, ampak predstavlja tudi kulturno znamenje Evrope, ki zaznamuje njeno tisočletno zgodovino. Verski simboli v javnih prostorih ne pomenijo diskriminacije, ampak so znamenje svobode in demokracije. Nasilna in nepremišljena odstranitev križev ter ostalih verskih simbolov lahko predstavlja nasilno ločevanje narodne istovetnosti od njene duhovne in kulturne tradicije. Papež Benedikt XVI. je v svojem govoru na 56. srečanju Združenja italijanskih katoliških pravnikov poudaril, da odstranitev verskih simbolov "ni izraz pozitivne laičnosti, ampak njen izrodek ter oblika laicizma, ki predstavlja sovražen odnos do družbenega in kulturnega pomena religije". Razsodba Evropskega sodišča za človekove pravice ni mnenje Evropske unije ali njene Komisije, kakor to zmotno in posplošeno predstavljajo številni mediji.

Pavlovo leto

dr. Jurij Bizjak

PAVEL IN SVETI DUH

Na binkoštni dan je ladja prve Cerkve začela svoja jadra nastavljati Svetemu Duhu, da jo je s svojim vetrom vlekel naprej in ji odmerjal daljo in nebesno stran. Sveti Duh je navdihoval vso Cerkev, še posebej pa vse njene voditelje in oznanjevalce. Tako je bil tega silnega Božjega vetra deležen tudi apostol Pavel, ki je z veselo novico kakor do kraja natovorjen jadrnik zaplul ne samo v pristanišča, temveč v vsako mesto in kraj, kamor je prišel.

Sveti Duh je v Antiohiji Pavla izbral in določil, da ponese veselo novico poganom in kraljem: "Ko so opravljali Gospodovo službo in se postili, jim je Sveti Duh govoril: 'Oddelite mi Barnaba in Savla za delo, za katero sem ju poklical"! (Apd 13,2). Kamor sta prišla, so z njima prišle nove binkošti. V Efezu je Sveti Duh po Pavlovih rokah prihajal na učence kakor na binkoštni dan na dvanajstere v Jeruzalemu: "Ko pa je Pavel položil nanje roke, je prišel nanje Sveti Duh in so govorili jezike ter prerokovali. Vseh mož pa je bilo kakih dvanajst" (Apd 19,6-7).

Pavel je Svetega Duha čutil najprej kot gonilno silo in veliko moč. Korinčanom razlaga svoj nastop med njimi in piše: "In jaz sem prišel k vam slaboten in v strahu in velikem trepetu. In moja beseda in moja pridiga ni bila v prepričevalnih besedah modrosti, ampak v izkazovanju Duha in moči, da bi vaša vera ne slonela na človeški modrosti, ampak na Božji moči" (1 Kor 2,3-5).

Sveti Duh je Pavla vodil in usmerjal na njegovih daljnih potovanjih. Ko je po Gospodovih načrtih nastopil čas, da bi vesela novica preskočila iz Male Azije v Evropo, je Sveti Duh v Mali Aziji dvakrat zaustavil Pavla in ga preusmeril v Troado. Ponoči je v prikazni videl Makedonca, ki ga je prosil: "Pridi v Makedonijo in nam pomagaj"! (Apd 16,9). Takoj so se vkrcali na ladjo in odpluli proti Samotraki, naslednjega dne pa v Neapolo in Filipe.

Sveti Duh je Pavla pripravljal na stiske in preizkušnje. Ko se je vračal s tretjega misijonskega potovanja, je starešinam iz Efeza v Miletu dejal: "In glejte, kot jetnik Duha grem zdaj v Jeruzalem, ne da bi vedel, kaj se mi bo tam zgodilo; le da mi Sveti Duh po vseh mestih izpričuje in pravi, da me čakajo vezi in bridkosti" (Apd 20,22-23). V Cezareji je prerok Agab vzel Pavlov pas in povedal: "Tako govori Sveti Duh: 'Moža, čigar je ta pas, bodo judje v Jeruzalemu takole zvezali in izročili poganom'" (Apd 21,11).

Apostol se je čutil tako zelo napolnjen in prežet s Svetim Duhom, da se je imel za Božje svetišče in je tudi svojim vernikom poudarjal, da so tempelj Gospodov: "Mar ne veste, da je vaše telo tempelj Svetega Duha, ki je v vas, in da ga imate od Boga in niste svoji? Kajti odkupljeni ste za drago ceno. Poveličujte torej Boga v svojem telesu"! (1 Kor 6,19-20).

Sveti Duh je apostola pri njegovih molitvah navdihoval do takšne mere, da je zapisal v pismu Rimljanom: "Prav tako pa tudi Duh podpira našo slabotnost; kaj naj bi namreč prosili, ne vemo, marveč sam Duh prosi za nas z neizrekljivimi vzdihi" (Rim 8,26). Tako je razumel Gospodovo molitev Očenaš, tako naj bi jo molili tudi mi!

Sveti Duh ga je sproti osvobajal slehernega suženjstva in zasvojenosti, da se je vedno čutil prožen in svoboden, pripraven za vsako dobro delo. Kajti: "Kjer je Gospodov Duh, tam je svoboda"! (2 Kor 3,17). "In tam so sadovi Duha: ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, blagost, dobrotljivost, zvestoba, krotkost, zdržnost" (Gal 5,22-23). Amen.

DUHOVNIKI POMAGAJO VSEM.
POMAGAJ VSEM DUHOVNIKOM.

Vsak dan 38.000 škofijskih duhovnikov oznanja evangelij ljudem po župnijah ter nudi miloščino, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali s svojim poslanstvom, potrebujejo tvojo pomoč, in sicer dar za vzdrževanje duhovnikov. Darove prejema Osrednji institut za vzdrževanje duhovščine in jih razdeli med vse duhovnike, predvsem tiste, ki delujejo v najrevnejših skupnostih in lahko torej računajo na radodarnost vseh ljudi.

DAR ZA NAŠE DUHOVNIKE. PODPORA MNOGIM KORISTI VSEM.

Darujete lahko na 4 načine:
- Z nakazilom na poštni tekoči račun št. 57803009
- S kreditno kartico: v sklopu mreže CartaSi s klicem na brezplačno številko 800.82.50.00
- Z bančnim nakazilom v najpomembnejših italijanskih bankah
- Neposredno na Institutu za vzdrževanje duhovščine v vaši župniji.

Dar je odtegljiv: kdor želi, lahko pri izračunu davčne osnove za izračun davka od dohodkov fizičnih oseb IRPEF in njegovih dodatkov odtrga od svojih skupnih dohodkov darove, nakazane Osrednjemu institutu za vzdrževanje duhovščine, do maksimalnega zneska 1.032,91 evrov na leto.

Naknadne informacije na spletni strani www.offertesacerdoti.it

KATOLIŠKA CERKEV - C.E.I. Italijanska Škofovska Konferenca

Kratke

Mala Cecilijanka 2009

Letošnja Mala Cecilijanka bo v torek, 8. decembra, v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Prvi del se bo pričel ob 15.30, drugi pa ob 18. uri. Nastopajoče in udeležence bosta nagovorila Mara Černic in Janez Povše. Nastopili bodo zbori: Mali OPZ F. B. Sedej, OPZ F. B. Sedej, OPZ Plešivo, OPZ OŠ Josip Abram – Pevma, OPZ Štmaver, OPZ Emil Komel, OCPZ Štandrež, OPZ OŠ Romjan, OPZ Mali Veseljaki, OPZ Veseljaki, OPZ Rupa-Peč, OPZ Vrh Sv. Mihaela, OPZ Kulturnega društva Sovodnje, Mladinski zbor župnije Vrtojba, OPZ Ladjica.

Pomembno informativno srečanje v KCLB

V sejni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž je v torek, 24. novembra, potekalo srečanje o zadnjih zakonskih novostih v zvezi z društvi. Sestanek, ki sta ga priredila za svoje člane Svet slovenskih organizacij-Gorica in Zveza slovenske katoliške

prosvete, je bil namenjen predvsem novi obveznosti izpolnitve tako imenovanega obrazca EAS. Številnim zbranim predstavnikom društev je komercialistka dr. Valentina Pahor podrobno obrazložila zakonske vire, iz katerih izhajajo nove obveze.

Kot znano, je potrebno z letošnjim letom na podlagi 30. člena zakonskega odloka št. 185 z dne 29. novembra 2008 in zakona št. 2 z dne 28. januarja 2009 posredovati državni Agenciji za prihodke društvene podatke v davčne namene. Tista društva in organizacije, ki imajo svoje statute v skladu s 3., 5., 6. in 7. odstavkom 148. člena Tuir in drugim delom 4. odstavka ter 6. odstavkom 4. člena Odloka Predsednika Republike št. 633 iz leta 1972, se lahko z izpolnitvijo omenjenega obrazca izognejo obdavčenju vsot, deležev in dohodnin; v nasprotnem primeru bo vsakemu društvenemu prihodku, npr. društveni članarini, potrebno prišteti še DDV. V nadaljevanju so si prisotni s pomočjo Pahorjeve lahko razčistili dvome o različnih vprašanjih v obrazcu, ki zahtevajo kar nekaj pozornosti.

SSO in ZSKP opozarjata vsa svoja včlanjena društva, da je rok za izpolnitev obrazca 15. december in da naj se pri tem vsi poslužijo dvojezične različice obrazca, ki je skupaj z navodili, prav tako v slovenskem jeziku, na razpolago na spletnih straneh Agencije za prihodke: http: //www. agenziaentrate. it/ilwwcm/connect/Nsi/Strumenti/Modulistica/Comunicazioni+e+domande/Dati+rilevanti+ai+fini+fiscali+da+parte+degli+Enti+Associativi/

Kulturni dom / Nagradna predstava Komigo

Letošnji abonenti Komigo, trijezičnega festivala komičnega gledališča, ki ga prireja goriški Kulturni dom v sodelovanju z drugimi slovenskim in italijanskimi ustanovami, so se v ponedeljek, 16. novembra, lahko udeležili "nagradne predstave", kriminalke Delitto in Pradis (Umor v Pradežu), ki so jo na oder postavili ljubiteljski igralci, slušatelji univerze za tretje življenjsko obdobje v Krminu. Gledališki večer so priredili omenjena univerza iz Gorice in Krmina, goriški Kulturni dom in občina Krmin v sodelovanju z Društvom upokojencev za Goriško. Svojevrstno kriminalko je napisal Alessandro Pesaola, obenem režiser uprizoritve. Zgodba se dogaja v Krminu in v njenem središču je skrivnostni umor mladeniča. Analitična zgodba je dobro zgrajena in vse do konca spretno skriva storilca zločina. Preiskavo vodi odločna komisarka Filippa La Volpe, ki med razkrivanjem okoliščin, ob dobri vinski kapljici, malce pregloboko pogleda v kozarec, a vseeno vestno opravi svojo nalogo. Tekst vsebuje mnogo humornih trenutkov, ki razbremenjujejo ozračje kriminalke, vendar jih igralci niso znali zmeraj izrabiti, čeprav so vsak po svoje skušali like pri opisu značajev čim bolj karikaturno obarvati. Lepo število gledalcev se je sicer kar zabavalo ob predstavi, pri kateri je bil začetni prizor bolj dodelan kot ostali. / IK

Doživet koncert v cerkvi sv. Nedelje v Selcah

V Laškem, v cerkvi sv. Nedelje v Selcah, v kateri se od letošnjega novembra enkrat mesečno zbirajo slovenski verniki, je bil v petek, 20. novembra, celovečerni koncert v spomin na Bernardko Radetič, prvo predsednico in ustanoviteljico društva Tržič, ki se je velikodušno razdajala za rojake na obrobju slovenske zemlje. Zbranemu občinstvu je uvodne besede namenila Lucia Germani, sedanja predsednica SKRŠD Tržič. V nagovoru se je spomnila Bernardke in o njej povedala, da je bila ob svoji zagnanosti v delu kot zvezda repatica in kazala je vsem pravo pot. Po toplih besedah so poslušalci prisluhnili trem mladim glasbenikom, Mirku Butkoviču, ki je kot vselej prepričljivo odigral na orgle nekaj znanih skladb, med temi tudi Ave Maria Emila Komela, Ana Cotič in Eva Dolinšek - obe doma iz Mirna -, ki sta na violino in klavir občuteno izvajali tri skladbe, G. F. Händla, Bacha in Paganinija. Za konec so še enkrat zadonele orgle, na katere je igrala Eva Dolinšek. Orgle so kupili v Sloveniji, potem ko so pred tremi leti zlonamerneži povzročili požar v božjem hramu, ki je poškodoval tudi žlahtno cerkveno glasbilo. Mladi izvajalci so bili deležni navdušenega ploskanja številnega občinstva, med katerim je bilo največ domačinov. Ob koncu je spregovoril g. Renzo Boscarol, ki je poudaril pomen takih pobud; te so sočasno molitev, dokaz prisotnosti slovenskega življa in izraz njegove ustvarjalnosti.

Glasbenemu večeru je sledila družabnost z zakusko v bližnji slovenski gostilni. / KM.

ŠTANDREŽ Ob praznovanju zavetnika sv. Andreja

Klas 2009 zelo zaslužnemu Damjanu Paulinu

Že sedmo leto rajonski svet Štandrež ob pobudah, ki jih ob prazniku vaškega zavetnika sv. Andreja apostola prireja istoimenska župnija, podeljuje priznanje Klas domačinu, ki se je s svojim požrtvovalnim, vztrajnim in dolgoletnim delom na kulturnem, pa tudi drugih področjih še posebno razdajal predvsem v prid vaški skupnosti. Letos (končno!) je dobitnik tega lepega priznanja dr. Damjan Paulin, ki si ga resnično zasluži, saj že od mladih nog aktivno soustvarja ne samo pri prosvetnem delu v domači vasi, ampak tudi v raznih kulturnih in političnih organizacijah, "kjer je", kot beremo v PSBL "s svojim vsestranskim delovanjem veliko prispeval in prispeva k organiziranju zamejskega (goriškega) kulturnega in političnega življenja". Zaradi tega je njegova življenjska zgodba zelo bogata. Rodil se je v Štandrežu, kjer je obiskoval osnovno šolo. Po dokončanem goriškem klasičnem liceju se je vpisal na agronomsko fakulteto v Padovi, kjer je doktoriral l. 1967. Ta svoj poklic je do upokojitve opravljal na Deželni ustanovi za razvoj kmetijstva (ERSA) v Gorici in se medtem udejstvoval povsod, kjer je bilo potrebno. Najprej je bil predsednik Slovenskega katoliškega akademskega društva (1968-1970). Zelo zgodaj se je vključil v politično življenje v Gorici. V 70. letih je bil najprej pri slovenski stranki SDZ, potem pri SSk občinski svetnik in odbornik. Od ustanovitve slovenske konzulte na občini je njen član in štiri leta je bil tudi njen predsednik. Na ustanovnem občnem zboru SSO l. 1976 je bil izvoljen za predsednika in na tem mestu je ostal do l. 1984. Od tega leta je bil za dve desetletji predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete in v tem času (pa še danes) bil pobudnik in duša marsikatere zelo uspele kulturne prireditve. Poleg tega je bil dolgoletni predsednik Prosvetnega društva Štandrež, v katerem je izredno aktivno deloval in še deluje. Izkazal se je tudi na odrskih deskah dramskega odseka PD Štandrež, v katerem je v 40 letih odigral trideset vlog. Poleg tega je tudi zvest pevec domačega mešanega zbora. Ob vsaki okrogli obletnici društva je uredil zajetne brošure in jih obogatil tudi s svojim fotografskim gradivom – tudi sedaj ga na najrazličnejših prireditvah srečujemo s fotografskim aparatom v rokah -. Sploh je njegov publicistični doprinos zelo pomemben, saj je izdal kar nekaj knjig z domoznansko tematiko. V njih je pokazal navezanost na domači kraj in njegovo zgodovino. Od njenega nastanka je tudi predsednik Zadruge Goriške Mohorjeve, ki izdaja Novi glas in v katerega sam pogosto kaj prispeva bodisi v pisani besedi kot tudi preko fotografskega objektiva. Paulin je tudi predsednik Katoliškega tiskovnega društva in odbornik Kulturnega centra Lojze Bratuž ter član paritetnega odbora za izvajanje zaščitnega zakona. Že iz omenjenega – pa še bi lahko naštevali! – je razvidno, kako je dr. Paulin dobro izrabil talente, ki mu jih je Bog naklonil, in kako se razdaja "za narodov blagor" in Bogu v čast. Zato je bilo ploskanje v cerkvi sv. Andreja apostola v nedeljo, 29. novembra, prisrčno in iskreno, saj so mu vaščani - pa tudi slovenski Goričani – upravičeno hvaležni za vse, kar je naredil. Po slovesni sveti maši ob 10. uri je župnik Karel Bolčina prepustil prostor pred oltarjem Marjanu Breščaku, predsedniku rajonskega sveta Štandrež, ki je strnjeno nanizal najpomembnejše mejnike v Paulinovem kulturnopolitičnem udejstvovanju in mu izročil priznanje, s katerega je članica štandreškega rajonskega sveta dr. Nataša Paulin prebrala: "Ljubezen do materinega jezika in do rojstnega kraja je izrazil z vnemo delovanja v kulturnem in političnem prostoru. Za izkazane zmožnosti in resnost so mu bile poverjene odgovorne naloge celo na deželni ravni. Promoviral in organiziral je važne kulturne pobude ter napisal in uredil številne publikacije o krajevni zgodovini in kulturnih značilnostih domačega kraja". Za prejeti Klas 2009 je dr. Paulinu čestital tudi goriški župan Ettore Romoli, ki je dejal, da je posebno vesel, ker je priznanje šlo pravi osebi, s katero ima sam že veliko let dobro odnose, ki bi jih rad imenoval prijateljstvo. Paulin je vedno delal v prid skupnosti, je še pristavil župan, ki je prepričan, da bo nagrajenec slovenskemu življu na Goriškem dal še veliko, s tako vnemo, kot ga je zmeraj zaznamovala.

Foto DPD

Damjan Paulin si je ob zahvali vsem za prejeto priznanje želel, "da bi klasje še uspevalo na našem polju, saj smo kruha vsi zelo potrebni".

Dr. Damjanu Paulinu iz srca čestitamo in želimo še veliko ustvarjalnih let vsi z uredništva in uprave Novega glasa.

Iva Koršič

Kulturni dom Gorica

Goldonijeva komedija za dijake

Med mnogimi, v glavnem italijanskimi predstavami, ki so se zvrstile novembra v veliki dvorani goriškega Kulturnega doma, je bila tudi matineja z dvema ponovitvama, namenjena italijanskim in slovenskim višješolcem. V goste je prišla gledališka skupina iz Milana Il Carro di Tespi bratov Miraglia, ki s svojimi predstavami krožijo po Italiji in jih ponujajo v vpogled tudi šolam. Povabilo je sprejel tudi humanistični pol Slovenskega višješolskega središča v ul. Puccini. Dijaki, vsaj tisti, ki zahajajo v gledališče, gotovo niso bili zadovoljni s predstavo, komedijo Il burbero benefico (Dobrotljivi nergač), saj ji je manjkalo marsikaj, predvsem dinamike in tipične igrivosti, ki označuje Goldonijeve komedije. Sedem igralcev – morda je bil izjema le eden - je v režiji Giandavida Miraglie moteče afektirano, v gestikulaciji in govoru, predstavilo dramske like in jih skušalo oviti v grotesknost in karikaturo, ki pa sta delovali dokaj klavrno. Pri grajenju likov so igralci pač obšli njihove globlje značajske poteze, na katerih sloni celotna vsebinska zgradba, ki je bila v tej postavitvi izredno razvlečena. Dobro bi bilo, ko bi si naši dijaki ogledali sicer manj znano komedijo Carla Goldonija Nenavadna prigoda (Un curioso accidente), ki so jo v letošnji sezoni premierno uprizorili izvrstni igralci Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica v iskrivi režiji mladega Luke Martina Škofa, da bi spoznali resnično lepoto Goldonijevega umetniškega ustvarjanja, v katerem se polnokrvno zrcali tedanja družba, ki jo je z realističnim poudarkom in z razsvetljenskim pogledom na svet v svoje nadarjeno dramsko pero ujel svetovno znani komediograf.

IK

Sv. Miklavž prihaja...

V številnih krajih potekajo mrzlične priprave na sprejem dobrodušnega svetnika, ki bo tudi letos rad obdaril otroke.

PD **Podgora** vabi v četrtek, 3. decembra, ob 19. uri na miklavževanje, ki bo potekalo v župnijskih prostorih. Nastopal bo otroški pevski zbor Podgora.

SKPD F. B. Sedej iz **Števerjana** vabi v petek, 4. decembra, ob 19. uri v Sedejev dom na tradicionalno miklavževanje. Otroci bodo zaigrali igro *Miklavž prihaja*, ki jo je napisala Lučka Susič, v režiji Kristine Corsi.

SKD Hrast iz **Doberdoba** vabi v petek, 4. decembra, ob 19. uri v župnijsko dvorano na miklavževanje. Nastopila bo otroška dramska skupina SKD Hrast iz Doberdoba z igro *Kaj se skriva za kraljevim trebuhom?*, ki jo je napisal Vik Grobovšek, za režijo pa sta poskrbeli Mateja Černic in Marta Ferletič.

Župnija sv. Andreja iz **Štandreža** vabi v soboto, 5. decembra, ob 18. uri v župnijski dom Anton Gregorčič na pričakovanje sv. Miklavža. Med pričakovanjem bo otroška gledališka skupina zaigrala igro o Miklavžu, ki jo je pripravila Danjela Puia.

Kulturni center Lojze Bratuž v **Gorici** vabi v soboto, 5. decembra, ob 18. uri na miklavževanje. Nastopila bo otroška dramska skupina SKD Hrast iz Doberdoba z igro *Kaj se skriva za kraljevim trebuhom?*

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

vljudno vabi na miklavževanje

KAJ SE SKRIVA ZA KRALJEVIM TREBUHOM?

Vik Grabovšek

Otroška dramska skupina SKD HRAST - Doberdob
Režija: Mateja Černic in Marta Ferletič

Kulturni center Lojze Bratuž
sobota, 5. decembra 2009, ob 18. uri

Miklavžev urad bo odprt od 16. ure dalje. Za informacije lahko pokličete v jutranjih urah na tel. 0481 531445

Pevska skupina Musicum je s solistoma pela oratorij Marca Colelle v goriški stolnici

Avtorska Visoka pesem v izvedbi goriških glasbenih mojstrov

Goriška Cerkev se je 28. novembra v navzočnosti nadškofa msgr. Dina De Antonija spomnila obletnice posvetitve mestne stolnice s slovesno sv. mašo. V sugestivnem vzdušju - ob siju sveč - je po recitaciji ene izmed homilij nadškofa C. M. Attemsa sledil odličen koncert, prva izvedba oratorija Visoka pesem, ki ga je v letošnjem letu napisal mladi goriški skladatelj in organist Marco Colella. Skladba je zvesto zgrajena na besedilu najbolj pesniške izmed bibličnih knjig, ki pripoveduje o ljubezni med zaročenko in zaročencem ter velja za prispodobo ljubezni med Bogom in njegovim ljudstvom. Pisana je za orgle, dva solista in zbor. Za kraljico vseh glasbil je sedel skladatelj sam, ob njem sta pela mezzosopranistka slovaškega rodu Erika Regulyova, ki si je ustvarila družino na Goriškem, in bariton Eugenio Leggiadri Gallani; vlogo zbora, ki je v dialogu med ženinom in nevesto nekako poosebljal "glasnika vseh živih bitij", pa je "odigrala" Pevska skupina Musicum, ki je koncert v goriški stolni cerkvi uvrstila v niz treh nastopov ob 10-letnici svojega obstoja in delovanja.

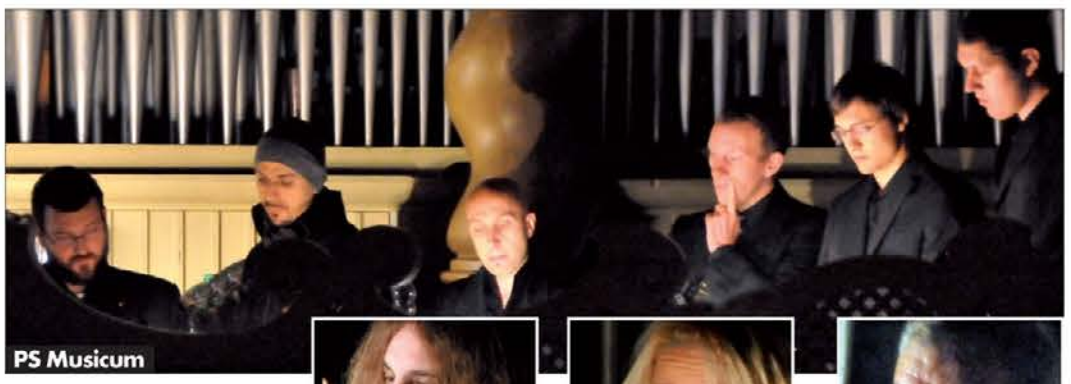
PS Musicum

M. Colella

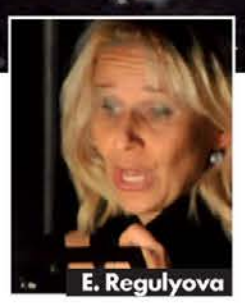
E. Regulyova

E. Leggiadri Gallani

Visoka pesem, ki govori o hrepenenju, o ljubezni, ki je močna kot smrt, o strasti, ki je silna kot podzemlje, ima že sama po sebi svojo moč. Skladba, ki je z za uho dopadljivimi temami zasnovana dokaj klasično, je seveda privilegirala prepletanje sladkih besed med dvema protagonistama, ki sta se kot profesionalna solista z zavidljivo mednarodno izkušnjo odlično odrezala. Skupina Musicum pa je imela posebno posrečene zborovske "intermezze", ki so se poslušalcem še najbolj vtisnili v spomin. Njenih šest članov je še enkrat dokazalo izjemen razpon glasov in domiselno interpretacijo, v kar so v zadnjih mesecih gotovo vložili veliko energij in truda. Ta je bil z nastopom gotovo poplačan; prav tako kot želja po pristnem estetskem užitku velike množice, ki je prisluhnila glasbenemu biseru goriškega skladatelja v izvedbi odličnih goriških izvajalcev. / DD

Kulturni dom Gorica

Prijeten večer ob glasbi, petju, poeziji...

V petek, 20. novembra, je bil v natrpani dvorani Kulturnega doma prijeten večer, ki ga je izoblikoval v goriških krogih lahke glasbe znani kantavtor Gino Pipia. Njegova prva plošča Gorizia in un scartozo je izšla pred tridesetimi leti. Prireditev, na katero so po mestu vabili ogromni modro-beli plakati, je priredilo družbenokulturno združenje Panta Rhei s finančno pomočjo Fundacije Cassa di Risparmio iz Gorice. Pod naslovom Orlandova pravljica (La fiaba di Orlando) se je ob znani zgodbi zaljubljenca Orlanda, ki je zaradi prevelike ljubezni do svoje drage izgubil pamet-razsodnost in jo je na krilatem konju hipogrifu šel iskat na luno, zvrstilo osemnajst pesmi, ki jih je v glavnem uglasbil, in verze, večinoma v goriškem narečju, spisal Gino Pipia. Z rahločutnostjo in romantično melanholično noto, ki je odražala neustavljivost bežečega časa, s katerim neizbežno odhaja tudi mladost in z njo mladostniške iskrice zaljubljenosti, jih je izvajal sam Pipia ob spremljavi odlične, za Goriško že legendarne glasbene skupine i Trovieri. Poleg pevke Laure Bisiach, ki je s čustveno obarvanostjo odpela nekaj pesmi in bila ženski odmev pri nekaterih drugih, sestavljajo skupino Sandro Bucciol (kitara, glas), Gianfranco Mascalchin (klavir in klaviature), Walter Petri (bas kitara), Paolo Salustri (bobni in tolkala) ter Guido Sedran (mixer). Stihe iz dela Orlando innamorato Mattea Marie Boiarda in izvirne pesmi Gina Pipie sta interpretirala Mariolina De Feo in Marco Donda. Ob njih so nastopili še gostje Giorgio Magnarin (violina), Mauro Tesolin (električna in klasična kitara), Paolo Gregorig (tenor saksofon), Rossana Michelini (sopran saksofon), Giampaolo Mrach (harmonika) in še plesalka Carolina Bagnati. V naših krogih je poznana kot koreografinja, saj je že večkrat sodelovala pri operetah, ki jih je na oder postavila Zveza slovenske katoliške prosvete; nazadnje je bila naša gostja prav letos pri postavitvi Grofice Marice. V rdečem kostimu je s prefinjenimi plesnimi gibi čustveno interpretirala eno izmed pesmi. Preplet glasbe s širokim razponom, od jazza in rocka pa do klasične in srednjeveške glasbe, ki jo je izvajala skupina Insieme di Musica antica Dramsam (Fabio Accurso, lutnja, Giampaolo Capuzzo, flavta, in Paolo Cecere, vielle), poezije in narečnih stihov ter petja je navdušil občinstvo, ki je nagradilo izvajalce z dolgotrajnim ploskanjem in odobravajočimi vzliki. Na koncu je na oder stopil ravnatelj Kulturnega doma Igor Komel in v italijanščini ter slovenščini čestital Ginu Pipii (ki ima tudi slovenske korenine) in mu izročil letošnjo nagrado Across the border. Pipia je bil zelo presenečen in obenem vesel, saj je dejal, da je to prvo priznanje na njegovi ustvarjalni poti.

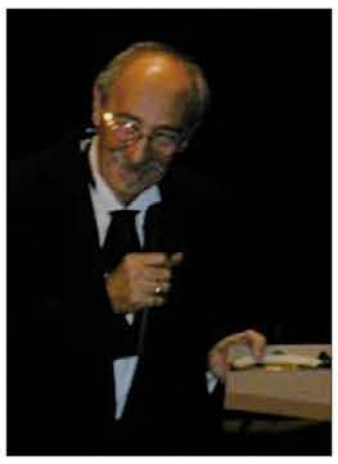

Iva Koršič

Predstavitev v ponedeljek, 14. decembra

Quaggiatova zgoščenka zborovskih skladb

Zveza slovenske katoliške prosvete bo v ponedeljek, 14. decembra 2009, ob 20,30 v komorni dvorani Kulturnem centru Lojze Bratuž predstavila izdajo zgoščenke zborovskih skladb mladega, a že priznanega goriškega skladatelja Patricka Quaggiata. Zgoščenka vsebuje 23 skladb, ki jih izvajajo zbori: OPZ Kraški cvet iz Trebč, DZ Radost iz Godoviča, KŽZ Ipavska iz Vipave, DVS Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela, ŽVS Jezero iz Doberdoba, VS Sraka iz Štandreža, PS Musicum iz Gorice, VS Grgar, MePZ Lojze Bratuž iz Gorice, MePZ Štandrež, MePZ F. B. Sedej iz Števerjana, KZ Ipavska iz Vipave, MePZ Jacobus Gallus iz Trsta, MePZ Hrast iz Doberdoba ter italijanski zbor Ars Musica iz Gorice. Gre za posvetne skladbe za mešani, ženski, moški in otroški zbor. Kar se tiče besedil pesmi, 15 je avtorskih, 6 je ljudskih napevov, dve pa sta sakralni. Večina pesmi je bila posnetih v živo, nekaj je tudi posnetkov.

Patrick Quaggiato se je rodil leta 1983 v Gorici. Z zborovsko glasbo je povezan že od otroštva. Študiral je vokalno zborovsko kompozicijo in zborovodstvo na konservatoriju G. Tartini v Trstu. Igra na klavir in tolkala, katere tudi poučuje na SCGV Emil Komel v Gorici. Že vrsto let komponira in je v zadnjih letih zelo povečal svoj glasbeni opus. Njegove skladbe izvaja več slovenskih in tudi italijanskih zborov. Nekatere so bile tudi nagrajene na raznih tekmovanjih.

O zgoščenki in avtorju bo na predstavitvi spregovoril skladatelj in zborovodja Ambrož Čopi, sodelovali bosta mešani pevski zbor Štandrež in dekliška vokalna skupina Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela.

Zveza slovenske katoliške prosvete je leta 2004 izdala prvo zbirko in leta 2008 drugo zbirko posvetnih zborovskih skladb Patricka Quaggiata

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

vabi na

slavnostni koncert ob 10-letnici delovanja pevske skupine MUSICUM

VSE NAJLEPŠE...

Kulturni center Lojze Bratuž
nedelja, 13. decembra 2009, ob 17. uri

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

vabi na

predstavitev zgoščenke zborovskih skladb skladatelja Patricka Quaggiata

POMLADNI VEČERI

Nastopila bosta *mešani pevski zbor Štandrež* in *dekliška vokalna skupina Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela*

o zgoščenki in avtorju bo spregovoril skladatelj in zborovodja *Ambrož Čopi*

ponedeljek, 14. decembra 2009, ob 20.30
komorna dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici

Obvestila

KD Sabotin vabi ob pričakovanju sv. Miklavža na lutkovno predstavo Inči strašni požiralec – Gostuje Kulturno društvo Slavec Solkan – Lutke 1000 in 1 Solkan. Nastopa OPZ Štmaver, ki ga vodi Nadja Kovic. Ponedeljek, 7. decembra 2009, ob 20. uri na sedežu društva v Štmavru.

Letniki 1934 iz občine Sovodnje ob Soči prirejajo jubilejno srečanje v soboto, 12. decembra. Zbrali se bodo ob 10.50 v Rupi pred cerkvijo. Po maši in poklonu pred domačim spomenikom padlim bodo nadaljevali praznovanje v restavraciji Makorič v Orehovljah blizu Mirna.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja tradicionalno silvestrovanje v torek, 29. decembra, v vinski kleti Dobrovo v Brdih, v prostorni in primerno ogrevani dvorani. Vpisujejo vsak dan od 17. do 19. ure Ivo T. (0481 882024), Ema B. (0481 21361), Marija Č. (Podgora, 0481 390697), Rozina F. (Doberdob, 347 1042156).

Darovi

Za Števerjansko cerkev: v spomin na pok. Sonjo Mario Maraž: mož Slavko ter hčerki Kristina in Irena 250 evrov; sestri Ivanka in Lucija ter brat Ivan 250 evrov.

Za MePZ F. B. Sedej iz Števerjana v spomin na pok. Sonjo Mario Maraž: mož Slavko ter hčerki Kristina in Irena 100 evrov.

Za Števerjanski vestnik v spomin na pok. Sonjo Mario Maraž: mož Slavko ter hčerki Kristina in Irena 50 evrov.

Za raziskave rakastih obolenj (GOCNE) v spomin na pok. Sonjo Mario Maraž: letnik 1941 375 evrov; 330 evrov zbranih na dan pogreba, mož Slavko ter hčerki Kristina in Irena 300 evrov; sestri Ivanka in Lucija 300 evrov; Bogdan in Margaret Ciglič 50 evrov; sodelavke pri kmečkem turizmu Passo Torre 80 evrov; Robi Klanjšček 70 evrov.

Za misijonarja Danila Lisjaka: N. N. 500 evrov

Za misijonarja Ernesta Saksido: N. N. 500 evrov

Za misijonarja Pedra Opeko: N. N. 500; M. M. 100 evrov

Za Novi glas: N. N. 500 evrov

Čestitke

Na Videmski univerzi je uspešno sklenila svoj študij Tanja Zorzut. Iz vsega srca ji čestitajo mama Ani, tata Rudi in brat Matija.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 04.12.2009 do 10.12.2009)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 18.30 do 19.30, na soboto ob 15. uri. Spored:

Petek, 4. decembra (v studiu Andrej Baucon): Domače viže in popevke - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti v naši okolici - Humor in obvestila.

Sobota, 5. decembra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 7. decembra (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - 'Za znoret' in vroči šport - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 8. decembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 9. decembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Volk se zopet oglaša - Izbor melodij.

Četrtek, 10. decembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

SKRD JADRO in SKRŠD TRŽIČ

vabita na predstavitev

ZGODOVINSKE KNJIGE KRAS

avstro-ogrskega vojaka Kornela Abela

predstavil jo bo prof. Dario Frandolič

petek, 4. decembra 2009, ob 18. uri
prvo nadstropje občinske knjižnice v Tržiču

provincia di gorizia / provincie di gurize / pokrajina gorica — consulta provinciale per la comunita' slovena / pokrajinska konzulta za slovensko skupnost — consorzio culturale del monfalconese — GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Vljudno vabljeni na predstavitev pesniške zbirke

France Balantič – Mirko Špacapan

GOSPOD, ZA TABO SE BOM ZDAJ NAPOTIL

SIGNORE, DIETRO A TE MUOVERO' I MIEI PASSI

Delo bo predstavila prof. Tatjana ROJC.
Sodelovala bo pevska skupina AKORD iz Podgore, ki jo vodi Dario Bertinazzi.

Petek, 4. decembra 2009, ob 18. uri v sejni dvorani Pokrajine Gorica, Korzo Italija 55, Gorica

PUBLIKACIJA BO NA RAZPOLAGO PO ZNIŽANI CENI IN VES IZKUPIČEK BO NAMENJEN "DRUŠTVU PALIATIVNA OSKRBA MIRKO ŠPACAPAN - LJUBEZEN ZA VEDNO" ONLUS.

www. srcek.beepworld.it - mirko.spacapan@alice.it
BANCA DI CIVIDALE - IBAN IT22D0548412305064571001651, CF - DŠ 94111340306

Tržaška knjigarna ob bližajočih se praznikih

"Ponudba je vezana na naš prostor"

Tržaška knjigarna bo v kratkem praznovala 54. leto poslovanja. Dne 3. decembra leta 1955 je njen prvi lastnik postal Alessandro Civardi, od tedaj je trgovina na ul. Sv. Frančiška v Trstu postala prava postojanka slovenske kulture in besede.

Med upravitelji Tržaške knjigarne je bila pred leti gospa Ilde Košuta, ki je nato izbrala pot drugih službenih izkušenj. Pred sedmini meseci pa se je vrnila v TK in poslovanju knjigarne vtisnila lasten pečat. Kot pa nam je gospa Ilde povedala, sega njena naveza s TK mnogo dlje v preteklost.

"V knjigarni se počutim kot doma: v teh prostorih sem se pri devetnajstih letih prvič seznanila z delovnim svetom. TK je bila prava šola življenja, spoznala sem mnogo oseb, naučila sem se soočenja s strankami. Nikoli ne veš, kdo te lahko nagovori, lahko je to univerzitetni profesor, lahko je oseba tuje narodnosti, lahko je tvoj someščan italijanskega jezika... Skratka, raznolikost stikov. V te prostore sem se rade volje vrnila".

Majda Nibrant in Ilde Košuta (foto IG)

Kdaj ste se odločili, da se vrnete... domov?

"Ponudbo sem prejela že lani. 1 aprila – in to brez šale... - sem nastopila nov položaj. V teh mesecih smo nadaljevali z nekdanjo tradicijo, po kateri je knjigarna prostor vsestranskega kulturnega srečevanja: predstavili smo več razstav, mnogo je bilo tudi predstavitev novih knjig tržaških in goriških avtorjev v sodelovanju s krajevnimi založbami Mladika in Založništvom tržaškega tiska. Radi sodelujemo tudi s krajevnimi društvi in drugimi slovenskimi ustanovami in posamezniki, da bi te prostore čim bolj ovrednotili. Prav je bilo nadaljevati na tej poti, saj nas Slovence veže na Tržaško knjigarno simbolna in čustvena naveza".

December je za knjigarne poseben mesec.

"Res. Za praznike pripravljamo posebno razprodajo božičnih izdelkov in okrasnih daril. Ponudbe so deležne tudi nekatere publikacije, zlasti knjige za mlade in najmlajše: starši bodo pri nas lahko udejanjili nasvete učiteljev in profesorjev, ki podpirajo bralno kulturo v šolah in knjižna darila nasploh".

Katere knjige pa se sedaj najbolje prodajajo?

"Nedvomno otroška literatura za osnovno šolo. Odrasli pa najraje berejo naše zamejske avtorje: opazila sem namreč, da smo manjšinci izredno zavedni in knjigo našega avtorja – četudi je takoj ne preberemo – radi hranimo na domači polici".

Tržaško knjigarno ste upravljali že pred leti. Ali ste med takratno izkušnjo in sedanjo morda zasledili kakšne korenite spremembe v poslovanju?

"Danes poteka kupo-prodaja knjig po enostavnejših smernicah kot nekoč. In to zaradi vstopa Slovenije v EU in schengensko območje, zlasti pa zato, ker so naši rojaki prevzeli skupno evropsko valuto. Te spremembe so skrajšale čakalno dobo za prejem določene publikacije, pri čemer gre zahvala tudi založbam iz matične domovine, ki nam veliko pomagajo. Glede evra pa velja poudariti tudi tole: nekoč smo bili poznani tudi po tem, da so bile naše cene višje kot drugod v Sloveniji. To je bilo namreč odvisno od pretvorbe slovenske valute: danes lahko končno prodajamo knjige po isti ceni kot npr. v Ljubljani ali Kopru".

Kako pa so italijanske stranke doživljale ta prostor nekoč in s kakšnim občutkom vstopajo v TK danes?

"Bistvenih razlik ni. Italijanski kupci vedo, da so naše police dobro založene s turističnimi vodniki in geografskimi kartami zlasti Slovenije in Hrvaške. Veliko tovrstne literature je tudi v italijanščini in tujih jezikih. Italijanske stranke tudi vedo, da imajo pri nas na voljo italijanske prevode slovenskih avtorjev. Veliko je še povpraševanja po učbenikih za učenje slovenskega jezika".

V kakšno smer bi radi, da bi se Tržaška knjigarna v prihodnje razvijala?

"Videz knjigarne je vrsto let nespremenjen. Lepo bi bilo, da bi se našim strankam končno pokazali v prenovljeni podobi in da bi ponudbo v trgovini prerazporedili po smotrnih tematskih sklopih".

Če se kdo odloči, da bo knjigarnar, pomeni, da so mu knjige najbrž pri srcu.

"Nedvomno je tako: že kot otrok sem rada prebirala pravljice z vseh koncev in krajev sveta. Danes moje knjižne želje odgovarjajo trenutnim okusom: včasih rada berem detektivke, včasih zgodovinske romane. Sedaj prebiram Ezopove basni. Z užitkom pa jemljem v roke tudi naše avtorje: prepričana sem, da je vloga upravitelja Tržaške knjigarne neposredno vezana na naš literarni in publicistični prostor. Tudi s profesionalnega vidika je torej potrebno temeljito poznavanje naše književne sredine. S tako podlago lahko tudi najbolje ugodiš željam in zahtevam strank".

Koliko je torej pomembna osebna kultura, ki jo profil knjigarnarja zahteva? Vse več je namreč knjigarn, ki so bolj podobne veleblagovnicam in v katerih je vloga prodajalca zgolj ta, da kupca napoti do knjige, ne da bi pri tem sploh vedel, o čem knjiga govori...

"V manjših knjigarnah oz. v knjigarnah s točno določeno specifiko je zaželjen profil prodajalca, ki ima do snovi tesnejši odnos od tistega, ki si ga kolegi v večjih knjgarnah lahko dovolijo. Stranka se navadno odpravi k nam z določenim pričakovanjem, zanimanjem: naša vloga je zato kupcu postreči s pravilnim in poštenim odgovorom".

IG

Katoliška knjigarna v Gorici ob bližajočih se praznikih

Pisana izbira v božični preobleki

Katoliška knjigarna na Travniku, osrednjem trgu v Gorici, je edina slovenska knjigarna v mestu in je po popisu občinske uprave iz leta 2007 edino goriško podjetje z več kot 60-letnim neprekinjenim delovanjem. Zaradi tega je bila tudi vključena v seznam goriških trgovin z zgodovinsko vrednostjo. V resnici se pripravlja na znatno višji jubilej: ustanovljena je bila namreč leta 1910; teže vsega tega časa ne občuti, saj ohranja zlasti po temeljnih obnovitvenih delih pred dvema letoma svež in živahen videz, toliko bolj v teh dneh, ko so prijazne in delavne uslužbenke Sonja Blasizza, Maja Jarc in Elena Perla nadele "častitljivi 99-letni dami" praznično oblačilo. Opremile in okrasile so jo za božični čas, na kar v veži ponosno spominja z rdečimi svečkami in lučkami ozaljšana jelka.

Elena Perla, Maja Jarc in Sonja Blasizza (foto DPD)

Že sedaj - so nam povedale uslužbenke v sproščenem pogovoru - prihajajo ljudje nakupovat božična darila. Tako v prostornih izložbah kot v notranjosti imajo na razpolago, za zamudnike, še nekaj adventnih venčkov, vsakovrstnih prazničnih okraskov ter seveda veliko izbiro jaslic in vsega, kar je potrebno pri njihovi pripravi: najmanjše podobe so visoke 6,5 cm, najvišje pa do 45 cm. V Gorici je po vsej verjetnosti težko najti trgovino, ki bi nudila tako bogato izbiro. V veži in skladišču imajo tudi umetne božične jelke; najmanjše so visoke 25 cm, najvišje pa skoraj dva metra in pol.

Na policah v trgovini je na voljo velika izbira knjig slovenskih in tujih avtorjev, tudi knjižnih novosti domačih založb; v posebnem kotičku so otroške in mladinske. Spomnimo, da je Katoliška knjigarna povezana s slovenskimi založbami in da je zato v njej možno naročiti katerokoli knjigo. V tem obdobju so posebno dobro založeni s knjigami založbe Ognjišče o sv. Miklavžu in Božiču. Malčkom so namenjene risanke na DVD-jih, vsem pa tudi po tem, da prodaja liturgične in nabožne predmete, mašne knjižice, molitvenike, različne izdaje Svetega pisma, kipce, sveče, priložnostna darila in najrazličnejše verske pripomočke, ki so potrebni ob zakramentih.

Kdo največ obiskuje Katoliško knjigarno? "Še največ je Slovencev iz Slovenije in seveda Goriške, stari pa so v glavnem 40 ali več let. Mlade vidimo zlasti v tednih pred začetkom šolskega pouka, ko naročajo knjige. Imamo tudi odjemalce italijanskega jezika; teh je še največ ob sobotah, ko se med sprehodom po mestu ustavijo tudi pri nas". Ljudje so torej različni, povpraševanje pa zaradi tega široko in pestro.

Se v predprazničnem obdobju občuti gospodarska kriza? "Malo smo jo občutili že lani, letos pa še bolj, še posebno zadnje dni v mesecu, ko marsikdo v denarnici nima več bankovcev in mu v žepu ostajajo le še kovanci". Trgovske dejavnosti v mestnem središču doživljajo še hujšo stisko zaradi nedokončanih del na Travniku in pa zato, ker ljudje nimajo kje parkirati. "Vedno več kupcev se pritožuje, ker trgovine niso dosegljive, oz. se navaja hoditi po nakupe drugam". V zadnjih dneh izbirajo zlasti manjša darila ali okraske. Večji naval pričakujejo v dneh pred sv. Miklavžem in v tednih pred Božičem. / DD

Ob smrti visokega cerkvenega dostojanstvenika

Dediščina patriarha Pavleta, "svetega starca"

Beograd je sodobno dvomilijonsko mesto ob sotočju Donave in Save, ki se je v svoji bogati preteklosti in s svojim utripom večkrat zapisalo na vidna mesta srbske, evropske pa tudi svetovne zgodovine. Toda kot na najvišje povelje se je od nedelje, 15. novembra, ko je bila objavljena novica o smrti šestindevetdesetletnega patriarha Pavleta, pa do njegovega pogreba v četrtek, 19. novembra, umiril vsakdanji vrvež in utihnil kričeči potrošniški živžav. Nenavadna dostojanstvena spokojnost in umirjenost sta legli na mesto, kilometrske vrste mladih, odraslih, vseh vrst ljudi, so se dan in noč vile do saborne cerkve, kjer je bilo izpostavljeno telo pokojnega patriarha. Toda kdo je ta "sveti starec", kot je pokojnega patriarha poimenoval črnogorsko primorski metropolit Amfilohije, ki je s svojo smrtjo za nekaj dni spremenil tok radoživega življenja glavnega mesta Srbije? Gojko Stojčević iz slavonske srbske družine je kot menih dobil ime Pavel in je kot episkop deloval 33 let na Kosovu, leta 1990 je bil z žrebom izvoljen za 43. naslednika ustanovitelja in prvega poglavarja samostojne srbsko-pravoslavne cerkve sv. Save Nemanja (1204). Meniška skromnost, evangeljska preprostost in asketsko samoobvladovanje v težnji k svetosti so bile izstopajoče lastnosti, ki so ga zaznamovale do smrti, čeprav se z njegovim meniškim življenjem niso vsi strinjali. S svojim zgledom je hotel poudariti, da je moč Cerkve v svetosti in duhovnosti in ne v materialnih dobrinah in politični kombinatoriki. Pri opravljanju sv. liturgije je bil izredno natančen; ni smelo priti do najmanjše napake. Kot dosleden čuvaj sabornosti je bil nemalokrat pred dejstvom, da je moral opustiti lasten pogled na določeno zadevo, kot na primer na to, da v Banjaluki ni prišlo do srečanja med njim in papežem Janezom Pavlom II.

Leta 2005 v Ljubljani s kardinalom Tomašem Špidlikom

Patriarh Pavel je srbsko-pravoslavne vernike in z njo Ljubljano obiskal dvakrat. Leta 1999, ko se je vračal iz Trsta, je imel v ljubljanski pravoslavni cerkvi svečane večernice, nato se je zadržal še na sprejemu, ki ga je pripravila srbska skupnost. Njegovo svetopisemsko zakoreninjenost potrjuje tudi odgovor na provokativno vprašanje prisotnega politika, kako gleda na Kosovo: patriarh je umirjeno odgovoril, da v Sv. Pismu piše, da je Bog dal zemljo človeku v upravljanje, rekoč: "Bodita rodovitna in množita se...". Torej zemlja pripada tistemu, ki jo naseljuje! Nadvse lep in zgodovinsko pomemben pa je bil njegov drugi obisk leta 2005, ko je prišel posvetit pravoslavno cerkev v Ljubljani. Zaradi navzočnosti ljubljanskega nadškofa in metropolita msgr. Alojza Urana, apostolskega nuncija v Sloveniji msgr. Santosa Abrila y Castello in kardinala Tomaža Špidlika, ki je za to priložnost prinesel iz Rima v dar relikvije sv. Atanazija, so prisotni v prizoru, v bratsko skupnost povezanih metropolitov in škofov z duhovščino in verniki sestrskih cerkva, mogli zaslutiti lepoto Ene same Cerkve, h kateri vsi težimo. Patriarhova skromnost je bila razvidna, ko je po končanih svečanostih sam počasi in natančno zlagal svoja liturgična oblačila, ob slovesu iz Ljubljane pa se je v spomin zarisal njegov bistri pogled in jedrnati odgovor na pozdrav "svako dobro"! on pa z vso resnostjo: "Daj Bože"!

Šeststotisočglava množica, ki se je udeležila pogreba in med katero so bili visoki predstavniki civilnih oblasti, carigrajski patriarh Bartolomej I., romunski patriarh Daniel in na desetine episkopov, vidna delegacija sestrske katoliške Cerkve pod vodstvom dekana kardinalskega zbora kardinala Sodana z mnogimi škofi - slovensko škofovsko konferenco je zastopal mariborski nadškof in metropolit dr. Franc Kramberger -, je bila potrditev pravilnosti reka, ki ga je patriarh rad ponavljal: "Ko se človek rodi, se ves svet veseli in samo on joče, vendar je treba živeti tako, da, ko on leže k večnemu počitku, ves svet joka in se samo on veseli"!

Silvester Gaberšček

Ljubljana / Študentska založba

Izšla je tudi antologija pesnikov iz našega zamejstva Rod lepe Vide

Minuli teden je bila na uredništvu Študentske založbe v Ljubljani dobro obiskana tiskovna konferenca, na kateri so uredniki in avtorji predstavili štiri nove knjige, med katerimi je tudi dolgo pričakovana antologija slovenskih pesnikov v našem prostoru, za katero je poskrbel dr. David Bandelj. Potem ko je predlani in lani v zbirki Beletrina že izšla zbrana poezija Gregorja Strniše in Daneta Zajca, se jima je zdaj pridružil še Kajetan Kovič. Njegova knjiga nosi naslov *Vse poti so*. Ob nogometni evforiji bo toliko bolj opažen tudi izbor pisanja Marjana Rožanca o nogometu z naslovom *Maša dvajsetega stoletja*. Kovičeva knjiga *Vse poti so* obsega tudi nove, doslej še neobjavljene pesmi, ki po besedah avtorja spremne študije Borisa A. Novaka izrisujejo povsem novega Koviča. Pri tem je Novak mislil predvsem na poezijo z erotično tematiko "srečnega sedanjika". Novak je na novinarski konferenci Koviča označil kot mojstra besede in forme, ki ve, kaj je zlata mera. Kovičeva poezija je po besedah Novaka sinteza emocionalnosti in sporočilnosti ter raziskovanja pesniškega jezika, kar je značilnost moderne poezije v zadnjih 100 letih. Boris A. Novak je v svoji študiji tudi zavrgel nekatere oznake, ki jih je literarna znanost vedno pripenjala na Kovičevo ime, denimo intimizem. Po Novakovem mnenju zgodnje Kovičeve pesmi skozi detajle šokantno in bolje kot vsaka socialna analiza rekonstruirajo čas, v katerem so nastajale. Knjigi je priložena tudi zgoščenka s Kovičevo interpretacijo poezije, v kratkem pa se obeta tudi simpozij, ki bo osvetlil življenje in delo enega vrhov slovenske poezije. Kajetan Kovič je bil ob Novakovem izvajanju, ki se je vilo med pesniškim jezikom in strokovnim znanjem, vidno ganjen, šlo pa je za njegov prvi javni nastop po daljši in hudi bolezni. Glede na čas, v katerem se je te dni znašla Slovenija, je toliko bolj dobrodošla knjiga *Maša dvajsetega stoletja*. V njej je Tomo Virk izbral Rožančeva najboljša esejistična besedila, daljše odlomke iz romanov in dnevniške zapise, v katerih se je posvečal športu, še posebej nogometu. Znano je, da je Rožanc ljubil tako literaturo kot nogomet, po Virkovi presoji slednjega verjetno celo nekoliko bolj.

Drago Bajt in dr. David Bandelj (foto JMP)

Dr. Boris A. Novak (foto JMP)

Nejc Gazvoda, Nataša Kramberger in Mitja Čander (foto JMP)

Kajetan Kovič (foto JMP)

Študentska založba je skupaj z JSKD izdala tudi antologijo sodobne poezije Slovencev v Italiji z naslovom *Rod lepe Vide*. Avtor izbora pesmi in spremne besede David Bandelj je povedal, da je za antologijo izbral tiste pesmi, ki pričajo o življenju in kulturi Slovencev v Italiji od leta 1945 do danes, medtem ko je urednik Študentske založbe Mitja Čander povedal, da so imeli velike težave pri zbiranju sredstev za antologijo, in se je javno zahvalil JSKD-ju, obenem pa pripomnil, da "so na načelni ravni vsi za zamejce, a samo na načelni ravni"! V knjigi so zbrani tako visoko kultivirani pesniki kot ljudski pevci, katerim pa je, tako Bandelj, vsem skupen naslov *Rod lepe Vide*, ki v sebi skriva hrepenenje. O knjigi bomo seveda še pisali, založba pa jo namerava predstaviti tudi v našem prostoru. *Rod lepe Vide* je prva celostna antologija slovenskih pesnikov v Italiji, kateri bodo po napovedih urednika Mitje Čandra sledile še druge antologije slovenskega pesniškega ustvarjanja, ki je nastajalo izven matične dežele. Z novim romanom *V petek so sporočili, da bo v nedeljo konec sveta* se med bralce vrača tudi Nejc Gazvoda. Po besedah avtorice spremne besede Nataše Kramberger je to najboljše delo Gazvode doslej. Pred bralcem rastejo na prvi pogled povsem navadni sosedje, ki pa so, kot pokaže razvoj zgodbe, vsi po vrsti ekscentrični in polni malih skrivnosti. Gazvoda je dejal, da se njegov protagonist v tem svetu ne znajde, kar je značilnost današnje mladine. Dodal je še, da njegova generacija - letnik 1985 - premalo spoštuje domačo tradicijo, pa naj gre za film, literaturo ali glasbo. Odgovoriti si je treba, kako bivati v sedanjosti, ne da bi nemudoma mentalno pobegnili v tujino.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Knjižna zbirka 2010

KOLEDAR 2010
Slikovne priloge
Megi Uršič Calzi

Martin Kuchling
UMOR V ZASPANEM MESTU

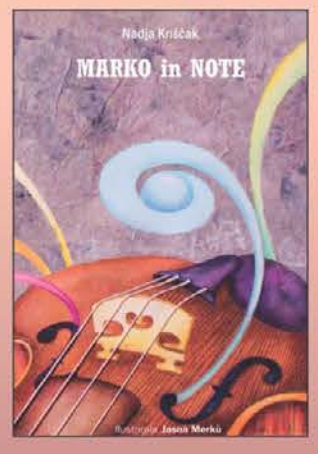

Nadja Kriščak
MARKO IN NOTE
Ilustrirala Jasna Merkù

Izven zbirke

GORIŠKA KNJIGA
Uredila Lojzka Bratuž
V sodelovanju s Slovensko matico

France Balantič-Mirko Špacapan
GOSPOD, ZA TABO SE BOM ZDAJ NAPOTIL
SIGNORE, DIETRO A TE MUOVERÒ I MIEI PASSI

Janko Žigon
INVENTURA

Nova knjiga Mohorjevih družb

Pogovori z Alojzom Rebulo Tatjane Rojc

Minuli ponedeljek, 30. novembra, so v knjigarni celjske Mohorjeve družbe v Ljubljani na tiskovni konferenci predstavili tudi novo knjigo o pisatelju Alojzu Rebuli ob njegovi 85-letnici, ki so jo izdale vse tri sestrske Mohorjeve družbe. Za tisk je pod naslovom Pogovori z Alojzom Rebulo pripravila prof. Tatjana Rojc pogovore, ki jih je imela s pisateljem pred dvema letoma za Radio Trst A. Poleg avtorice in pisatelja je na predstavitvi spregovoril tudi tajnik GMD Marko Tavčar. Sicer pa je zgodovinar dr. Stane Granda predstavil tudi dve zgodovinski deli Jožeta Mačka. Pisatelju Rebuli so v torek priredili na Filozofski fakulteti v Ljubljani poseben večer, že v ponedeljek pa so mu v Škofovih zavodih v Šentvidu pri Ljubljani podelili naziv senatorja Teološke fakultete.

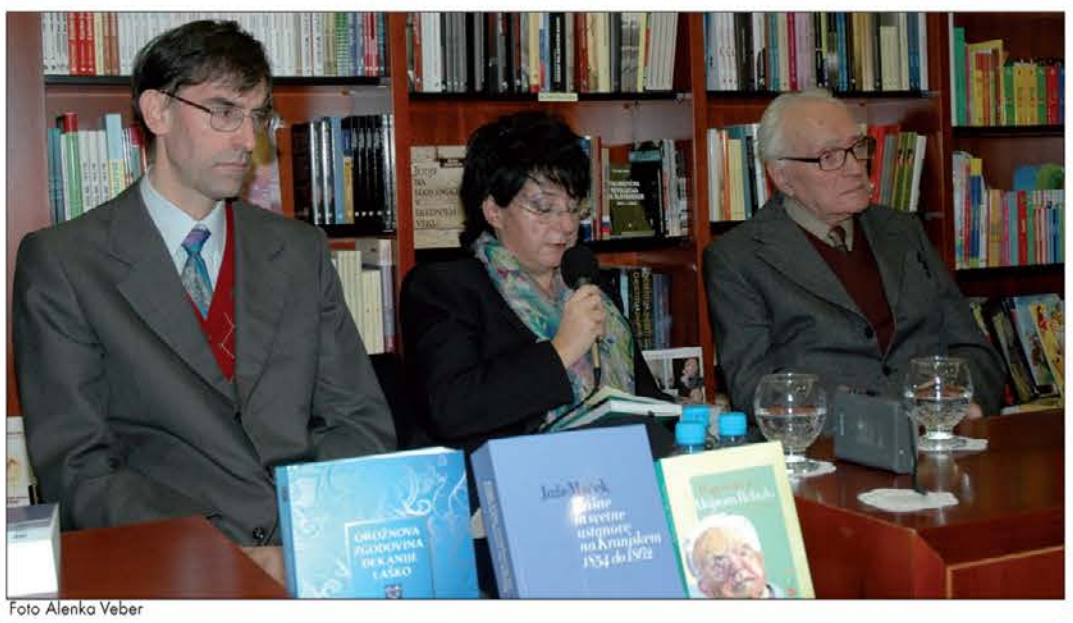
Foto Alenka Veber

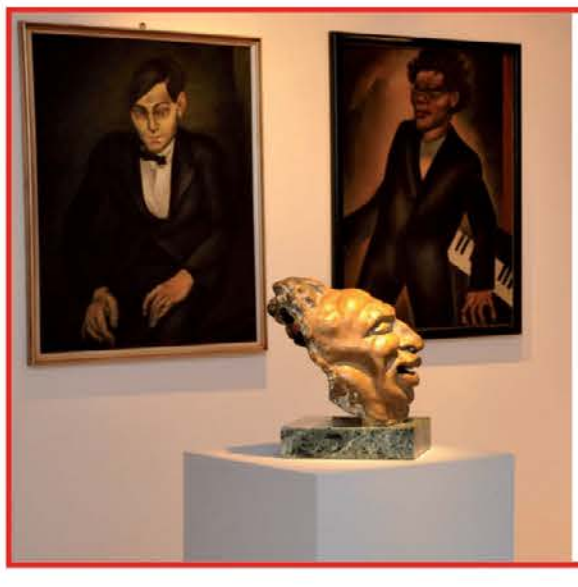

Ob koncu prejšnjega tedna so v Gorici svečano odprli dve odmevni razstavi o futurizmu: prvo v galeriji Fundacije Carigo v Gosposki ulici in drugo na gradu. Predstavili so ju v avditoriju, kjer je o umetniški struji in avtorju futurističnega manifesta Tommasu Marinettiju spregovoril Giordano Bruno Guerri. Razstava v Gosposki ulici, deloma tudi dokumentarna, je posvečena odnosom futurizma s krajevnim in mednarodnim okoljem; na ogled je med drugim lepo število Pilonovih, Spazzapanovih in Čargovih del. Do razstave je prišlo zaradi sodelovanja med občinsko in pokrajinsko upravo ter Fundacijo, so podčrtali; svoj delež je prispeval tudi urednik kataloga Marino De Grassi. Razstava na gradu je posvečena Tulliu Craliju, razstava o futurizmu in modi pa bo odprta 19. decembra na sedežu Pokrajinskih muzejev.

Obisk ministrice Širca in ministra Žekša

Kriza SSG je rešena na pravi način

"Pooblaščenca sta izčrpno nakazala sedanje stanje in možnosti za prihodnje. Po moji presoji bosta omogočila nadaljnje delo, saj se je finančni položaj SSG stabiliziral, kar je dokaz dejstva, da so se nujni revizijski in varčevalni ukrepi obnesli".

Tako je dejala slovenska kulturna ministrica Majda Širca po sestanku, ki ga je z ministrom za Slovence v zamejstvu in po svetu, predstavniki generalnega konzulata v Trstu, predsednikoma krovnih organizacij SSO in SKGZ Drago Štoko in Rudijem Pavšičem, predstavnikom igralskega kadra SSG Vladimirjem Jurcem ter pooblaščencema za upravljanje SSG Andrejem Berdonom in Paolom Marchesijem imela v prostorih GK v Trstu.

Kulturna ministrica je po poldrugo uro trajajočem sestanku novinarjem izjavila, da mora prihodnost SSG sloneti na prizadevanju zlasti manjšinskih dejavnikov (se pravi krovnih organizacij), neobhodno potrebno pa je tvorno sodelovanje s slovenskim prostorom. Slovenija namreč želi, da bi se s Trstom snovale čim bolj tesne vezi ne le na gledališkem področju, temveč na vsestranskem kulturnem nivoju: "Matična domovina bi rada, da bi se SSG vpelo v programske vizije slovenskega kulturnega prostora". Ministrica Majda Širca je tudi zagotovila, da bo ministrstvo za kulturo odigralo pri SSG vlogo akterja, kar je bilo v načrtih ministrstva že pred kriznim obdobjem.

Foto IG

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš je izrazil zadovoljstvo, da se je vprašanje SSG začelo resno reševati. "SSG ima za sabo veliko finančnih kriz, ki se niso nikoli sistematično odpravile. Tokrat so bile v reševanje vključeni ob manjšinskih organizacijah tudi krajevne ustanove in predstavnik rimske oblasti". Omenjeni dejavniki pa bodo morali v prihodnje skupno definirati vlogo gledališča – tako ustanove kot same stavbe. Minister Žekš ne jemlje nedavnega razpleta kot konec reševanja gledališča, temveč "kot prvi korak v smer stabilnosti". Minister je še dodal, da bodo morali pri tem vsi kaj žrtvovati, drugo pa je vprašanje prispevkov celotni narodnostni manjšini, ki jih italijanska država namerava klestiti: "Bojim se, da bo to še velik problem v odnosih med obema državama", je dejal minister Žekš, ki je hkrati pozitivno ocenil jutranje srečanje z rektorjem tržaške univerze Peronijem v Narodnem domu. Ministra so spremljali generalna konzulka Vlasta Valenčič Pelikan, predsednik NŠK Viljem Černo, ravnatelj knjižnice Milan Pahor in nekateri člani upravnega sveta. V uvodnem nagovoru je predsednik Černo nevsiljivo, a jasno nakazal rektorju univerze, da se naša manjšinska skupnost in posledično NŠK še nista odrekli želji po večjem koristenju prostorov Narodnega doma, kjer ima sedež Visoka šola za tolmače in prevajalce. Černo je namreč predlagal, da bi Visoka šola s prizadevanjem dežele FJK lahko razširila svoje prostore v bližnjo stavbo na trgu Dalmacija (poslopje, ki bi moralo nekoč postati sedež TKB). Rektor mu je odvrnil, da fakulteta ni nikakor "vezana na zidove neke stavbe", na dosedanjo kakovostno raven prostorov pa že. Če bo torej prišlo do primerne lokacijske rešitve, bo NŠK lahko razširila svojo prisotnost v hiši na ul. Filzi, drugače pa bo obveljal sedanji – dokaj skromni – položaj.

Foto IG

Finančna perspektiva žal ne daje veliko upanja.

Minister, ki je nato obiskal še prostore NŠK na sedežu v ul. Sv. Frančiška, je rektorju dejal, da ima poslopje Narodnega doma za RS dvojni pomen: simbolni in praktični. Ta vidik je namreč vezan na nadgradnjo sodelovanja med NŠK in tržaško univerzo. "Gospodarski položaj v obe državah ne omogoča dolgoročnih rešitev, a le korake v pravo smer", je dejal minister Žekš in dodal, da kljub negativnim okoliščinam bo RS namenila manjšini prispevke v isti višini kot doslej. Rektor Peroni je ob sklepu srečanja izročil ministru Žekšu še častno priznanje tržaške univerze.

IG

Kratke

V ponedeljek v Trstu predstavitev knjige o škofu Rožmanu

Dne 16. novembra je minilo 50 let, odkar je v Clevelandu v ZDA umrl ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman (1883-1959). Cerkvenega predstavnika, ki je zaradi različnih pogledov na njegovo vlogo v tragičnih letih okupacije in revolucije v Sloveniji še danes za marsikoga "kamen spotike", so se zlasti v Ljubljani in v zdomstvu spomnili z mašami, posveti in drugimi pobudami. Med njimi izstopa objava 643 strani debelega zbornika, ki ga je objavila založba Družina v Ljubljani in nosi naslov Med sodbo sodišča in sodbo vesti, Dokumenti sodnega procesa proti škofu Gregoriju Rožmanu. Avtorji prispevkov, zgodovinarji Marija Čipić Rehar, France M. Dolinar, Tamara Griesser Pečar, Blaž Otrin in Julijana Visočnik, so se z znanstvenim pristopom lotili najbolj občutljive točke škofovega življenja, procesa iz leta 1946 in obtožb, zaradi katerih je bil takrat obsojen, a tudi razlogov za vztrajne zahteve po razveljavitvi procesa in varstvu zakonitosti, ki so bile letos naposled uspešne.

V knjigi so številni dokumenti, ki javnosti doslej niso bili znani, med drugim seznam 1.297 Rožmanovih priporočil za posameznike in 58 priporočil za skupine, ki jih je ogrozilo nasilje okupatorjev. Razprave in dokumenti dodatno osvetljujejo "zadevo Rožman", da bi ne bila več predmet črno-belih, ideološko pogojenih presoj.

Knjigo so v Ljubljani predstavili 3. novembra, prihodnji ponedeljek, 7. decembra, pa Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta prirejata v Peterlinovi dvorani v Trstu okroglo mizo o tem pomembnem zborniku. Pri njej bodo sodelovali trije izmed avtorjev prispevkov, dr. France M. Dolinar, prof. Blaž Otrin in dr. Tamara Pečar Griesser ter predstavnik založbe Družina dr. Janez Gril.

Slori / Predstavitev nove publikacije

Slovenski raziskovalni inštitut - Slori v sodelovanju z Deželnim odborom za komunikacije - CORECOM FVG - prireja posvet ob predstavitvi publikacije "Mladina na prehodu: Mladi Tržačani pred izzivi postmoderne družbe, evropskih integracijskih procesov in medkulturnega sobivanja", ki bo v sredo, 9. decembra 2009, ob 15. uri v Dvorani Tessitori Deželnega sveta FJk, na Trgu Oberdan 5 v Trstu. Namen dogodka je ponuditi raziskovalcem, strokovnjakom, predstavnikom institucij in predvsem mladim priložnost za soočenje, razmislek in razpravo o mladinskem svetu v sodobni družbi. Vljudno vabljeni!

Uplinjevalnik / Negativno stališče Igorja Gabrovca

"Predsednik dežele FJk Renzo Tondo naj takoj ustavi postopek za izgradnjo novega plinskega terminala v Tržaškem zalivu; to velja še toliko bolj po zadnjih ugotovitvah in izsledkih slovensko-italijanskega tehničnega omizja". Tako se glasi poziv deželnega svetnika SSk Igorja Gabrovca predsedniku dežele Renzu Tondu, potem ko je pred dnevi na problematiko opozoril s svetniškim vprašanjem. Med zasedanjem deželnega sveta je na Gabrovčevo vprašanje odgovoril pristojni odbornik Elio De Anna. Ta je s svojim navajanjem najprej dejansko potrdil hude pomanjkljivosti in nepravilnosti, ki jih vsebuje dokumentacija družbe Gas Natural, kasneje je pa delno spremenil stališče, morda po navodilu iz rimskih soban", navaja deželni svetnik SSk. "Izvedenci so zelo jasni: dokumentacija vsebuje makroskopske napake, ki popolnoma izneverjajo ocenjevanje in odločanje o načrtu, in si torej zasluži negativno mnenje oz. zavrnitev", navaja v nadaljevanju Gabrovec. "Vrsta nedostatkov, površnosti, napak, nevarnosti in tudi dvomljive koristi, ki jih navajajo člani tehničnega omizja, potrjujejo nasprotovanja in zadrževanje Slovenije, so pa tudi več kot zadosten razlog, da se vsi, ki imajo nalogo odločanja, resno zamislijo". Gabrovec meni, da bi bil uplinjevalnik na tem območju prava grožnja za celotno mesto Trst in njegovo okolico, škodil bi delikatnemu in že močno načetemu morskemu ekosistemu Tržaškega zaliva, poleg tega pa bi prav gotovo ne koristil njegovim pristaniškim in turističnim namembnostim. "Predsednik Tondo naj bo torej glasnik interesov Tržačanov in naj spodbudi Ministrstvo k jasni in nepreklicni zaustavitvi smrtonosnega načrta"! zaključuje svoj poziv deželni svetnik.

BAZOVICA 44. revija Pesem jeseni

Bogastvo posvetne zborovske literature

"Jesen je čas, ko nabiramo številne pridelke in se Bogu zahvalimo za darove zemlje". Tako je tudi v zborovskem svetu, kjer vsak pevec goji versko in posvetno literaturo ter nabira sadove tega truda na nastopih. S to mislijo je župnik Žarko Škerlj pozdravil 44. revijo tržaških zborov Pesem jeseni, ki je bila letos v Športnem centru Zarja v Bazovici.

Dveurni spored je oblikovalo devet zborov, ki jih je uvajala povezovalka večera Petra Križmančič. Predstavniki tržaške cerkvene stvarnosti so odprli večer s petjem Združenega zbora ZCPZ, ki ni samo simbolično, temveč dejansko povezovalno sredstvo za številne pevce s skupnimi izkušnjami. Program Marijinih in ljudskih pesmi je sestavil in vodil Edi Race. Z mešanim zborom Lipa iz Bazovice pa se je začela vrsta nastopajočih zborov, ki so se po večini skušali držati navodil organizatorjev Zveze cerkvenih pevskih zborov z izvajanjem skladb avtorjev, katerih se letos spominjamo obletnic rojstva in smrti (Ivan Trinko, Stane Malič in Matija Tomc). Zborovodkinja Tamara Ražem je namreč izbrala Maličev Zimski večer po Kosovelovem besedilu, medtem ko je Marko Štoka pripravil z ženskim zborom Prosek-Kontovel Tomčevo ovrednotenje Slomškovega, še danes vznemirljivo aktualnega besedila o izgubljenih vrednotah "Sedanji svet". Ljudske pesmi so s svojimi neposrednimi sporočili zaznamovale nastope mešanega zbora Skala-Slovan (vodi Herman Antonič), rednega in dolgoletnega gosta, moškega zbora Fantje izpod Grmade pod taktirko Iva Kralja, in združenega zbora Repentabor, ki poje pod vodstvom Loredane Guštin. Rado Milič pa je usmeril pogled v pretežno umetne pokrajine z bolj zahtevnimi skladbami, ki so jih izvedli pevci mešanega zbora Devin-Rdeča zvezda. Opensko stvarnost sta zastopala moški zbor Sv. Jernej (vodi Mirko Ferlan) in mešana zasedba istoimenskega zbora, ki je s programom na besedila slovenskih duhovnikov sklenil celotno revijo pod vodstvom Janka Bana. Vse nastopajoče zbore je nagradil prispevek, ki ga je Slovenska pevska matica namenila vsem zborom v spomin na predsednika Marka Udoviča.

Vinko Škerlavaj, Herman Antonič, Marija Šturman, Tamara Ražem in Ladi Vodopivec (foto Z. Vidau)

Višek večera je bila podelitev priznanj za zasluge na področju cerkvene glasbe petim organistom in zborovodjem, ki na naših korih delujejo več kot 25, 30 ali 40 let. Priznanja niso samo dolžnost ali priložnostni okrasek lepe slovesnosti predvsem, ko gre za nagrajevanje nesebičnega in prostovoljnega razdajanja znanja in prostega časa v amaterskem okolju. Pomen in vrednost tovrstnega delovanja so jasno predstavljale utemeljitve, ki jih je sestavil in prebral predsednik ZCPZ Marko Tavčar. Prvo priznanje je ostalo v Bazovici, saj je bilo namenjeno neutrudni organistki in zborovodkinji Tamari Ražem, ki praznuje 25 let orglanja in nosi obenem zaslugo, da je v zboru Lipa združila cerkvene in prosvetne pevce "v duhu najžlahtnejše primorske tradicije". Vinko Škerlavaj pa je prejel nagrado kot organist in pevec; bil je učenec šole, ki jo je Stane Malič vodil na Opčinah, in je nato postal nepogrešljiv sooblikovalec openskega glasbenega življenja. Učenka nekdanjega tržaškega stolnega organista Bugamellija, Marija Šturman, pa je dolgo let odgovorna za cerkveno petje in orglanje v Ricmanjih, kjer je bila tudi zborovodkinja, in je večkrat pristopila k sodelovanju tudi pri sosednih župnijah. Posebno priznanje za zvestobo slovenski cerkveni pesmi in domačemu kraju je prejel tudi barkovljanski pevec in organist Ladi Vodopivec, ki so ga poklicne dolžnosti popeljale v Milan in Turin, a ni kljub temu zamudil nobenega praznika in pomembnejšega dogodka, pri katerem je bil soudeležen domači cerkveni zbor. S častnim priznanjem ZCPZ se bo odslej lahko ponašal tudi zborovodja in organist Herman Antonič, eden od ustanoviteljev moškega zbora Fantje izpod Grmade, ki "s svojim požrtvovalnim in vztrajnim delom veliko prispeva k lepoti bogoslužnega petja v devinski fari in ostalih vaseh okrog Grmade".

PAL

DSI Ivan Florjanc

Korenine slovenske fantovske pesmi

Spoštovanje in poseben odnos do ljudskega petja sta vraščena v slovensko dušo in pričata o zelo dolgi tradiciji kulture vokalnega petja ter celo o samih začetkih utrjevanja slovenskega narodnega telesa. Še posebno povedna je slovenska fantovska pesem, ki je sestavni del ljudske pesmi, prinaša pa bogatejša in izvirnejša pričevanja o časih, ko smo bili Slovenci sami doma gospodarji v Karantaniji. Tako je sklenil zelo zanimivo predavanje univerzitetni profesor in muzikolog Ivan Florjanc v Društvu slovenskih izobražencev in prevzel občinstvo z odstiranjem narodnih korenin.

V prvem delu predavanja je Florjanc predstavil temelje in obredje ljudske ter fantovske pesmi, katere poglavitni predznak je spontanost. Prepevalo se je zaradi samega prepevanja, brez nastopaštva, pesem je bila sama sebi namen, kar se je danes povsem spremenilo, je podčrtal predavatelj. Globalizacija, tržne razmere in umetna glasba ogrožajo ljudsko pesem, ki je bila glasnica posameznih vasi in krajev. Nadalje je ljudska pesem edinstvena priča zgodovine, njena besedila namreč marsikaj povedo o preteklih časih. Med izvirnostmi slovenskega ljudskega petja je tudi premakljivi ritem, saj je kljub melodiji metrum po potrebi pevcev raztegljiv. Stroga odsotnost godcev in večglasje pa sta temelja, na katerih dobesedno stoji ljudska pesem. Pravo petje je samo tisto vokalno in brez godcev, ki so igrali za plačo in so jih torej imeli za manjvredne. Karakteristika večglasja pa je v melodičnem prepletanju glasov, ki ne gredo nikoli v iskanje harmonij. Poleg vsega navedenega je med poglavitnimi predznaki fantovske pesmi tudi lokacija petja. Vedno se poje na prostem, pod milim nebom, kot bi potrjevali sozvočje med domačo zemljo, domačini in domačim nebom.

Fantje so se nekoč združevali na izključno lokalni ravni in šlo je za zaprto enoto, v katero niso smeli oženjeni moški, še manj pa fantje iz sosednjih krajev, je poglavje o povezavah s starimi časi uvedel Florjanc. V skupini so bili vsi enaki, peli so v krogu brez dirigenta, fantovščina je bila torej izraz enakosti in obvladovanja teritorija. V taki obliki so poznali fantovsko pesem in fantovščino na celotnem slovenskem naselitvenem prostoru. Florjanc je potegnil paralelizem z osnovnimi celicami prve slovenske države, to so župe in župani, za katere izbira ni šla po rodbinski liniji, pač pa je temeljila na krajevnosti. Svojega predstavnika so namreč krajani avtonomno izvolili iz svojih vrst. "Fantovske pesmi v bistvu na Slovenskem ni več. Če pa se je zavedamo in jo ohranjamo pri spominu na drugačen način, živimo naprej", je sklenil misli Florjanc.

RAI IN RTV SLOVENIJA Desetletnica čezmejne televizije

Izkušnja, ki je mejo predčasno brisala

Prva čezmejna televizija v Evropi je nastala daljnega 21. maja 1999. Tedaj sta namreč italijanska državna televizija RAI in RTV Slovenija sklenili sporazum o sodelovanju in koprodukciji med postajo TV Koper – Capodistria in deželnim sedežem RAI za FJK. Jeseni istega leta se je začel posredni in neposredni prenos televizijskih dnevnikov v slovenskem in italijanskem jeziku na TV Koper in na frekvencah tretje mreže / bis RAI, v naslednjih mesecih pa se je izmenjava razširila še na druge oddaje in koprodukcije.

"Ta poteza je bila sad utopične zamisli, ki se je nato prelevila v ambiciozen načrt, ki je po začetni fazi prestal tudi nekaj ovir politične narave: ti zastoji pa so še bolj oplemenitili naša prizadevanja in nas potrdili v prepričanju, da moramo nadaljevati na pravi poti", je dejal vodja tržaškega sedeža RAI Roberto Collini na tiskovni konferenci ob desetletnici čezmejne televizije, ki je bila v sredo, 25. novembra. Collini je podčrtal tudi dejstvo, da bodo slovenski programi RAI z novo digitalizacijo televizijskega omrežja končno dostopni slovenskim prebivalcem videmske pokrajine.

Vodja italijanskih programov RTV Antonio Rocco je pa povedal, kako je bil načrt že od samega začetka izrednega pomena v luči obojestranske integracije in povezovanja slovenske in italijanske manjšine ter v odnosu med njima in domicilnima državama, tako da je "na začetku bil celo govor o pravi manjšinski televiziji". Rocco je dejal, da je bila začetna zamisel veliko bolj širokopotezna od obsega, ki ga je v desetletnem obdobju dosegla. "Mišljeno je bilo, da bi v naš načrt vključili področje Srednje Evrope zlasti pa jugovzhodnega Balkana. To doslej še ni bilo mogoče, v luči širjenja EU na jugovzhod pa upam, da bodo naša prizadevanja v celoti izpolnjena. To geografsko področje obenem odgovarja tudi osnovni iztočnici projekta, se pravi interakciji manjšinskih teles v informacijsko mrežno ureditev. Nič koliko je na Balkanu manjšinskih dejavnikov", je pojasnil vodja italijanskih programov RTV, ki je naglasil, kako je čezmejna televizija, kljub zastojem na politični ravni, znala izkoristiti sredstva EU pri snovanju nekaterih pomembnih dogodkov: "To je prišlo zlasti do izraza ob vstopu RS v EU, ko smo dva studia povezali med sabo in dogodek neposredno predvajali na obeh straneh meje".

Najbolj ambiciozen del projekta se je udejanjil v skupni koprodukcijski dvojezični oddaji Lynx magazin, ki jo sočasno predvajata obe televizijski postaji. Paola Spinelli, odgovorna za italijanske programe pri deželnem sedežu RAI, je predstavila dve posebni izdaji Lynx magazina, ki bosta obeležili deseto obletnico čezmejne televizije. "V obeh redakcijah smo razmišljali, da govor o jubileju čezmejne televizije pomeni istočasno govor o meji". Ekipa televizijske naveze, ki je svojo utemeljitev pridobila ravno na podlagi dejanskega rušenja mejne razdelitve, je v tako dolgem obdobju spoznala, kako je meja večkrat preraščala golo delitveno vlogo in postala stična točka medsebojnega bogatenja in izmenjave izkušenj. Dokumentarec Piera Pierija z naslovom Pogled brez meja bo predstavil gledalcem najpomembnejše odlomke oddaj Lynx zadnjih deset let, zbral bo tudi pričevanja in razmišljanja intelektualcev obmejnega območja. Na vrsti bo še prispevek Martine Repinc z naslovom Kaj za prijavit? Nič!, ki bo z neobremenjenostjo in vedrino prikazal, kako so ljudje z vsakdanjimi izkušnjami doživljali prepovedi, zapore, policijo, carino, skratka vse to, kar je tvorilo mejo. Spinellijeva je še najavila natečaj za kratkometražne filme na temo skupnega prostora, ki bo namenjen dijakom slovenskega in italijanskega jezika višjih srednjih šol FJK in srednjih šol z obale, Krasa in iz Goriške v Sloveniji. Najboljše izdelke bodo predvajali v sklopu oddaje Lynx, ki – kot je poudarila Nataša Segulin, urednica na TV Koper – je bila pred časom deležna tudi mednarodnega priznanja Erasmus Euromedia za sklop oddaj ob vstopu RS v EU Doberdan Evropa.

Ob sklepu tiskovne konference so spregovorili tudi predstavniki obeh manjšin Maurizio Tremul (Unije Italijanov), Drago Štoka (SSO) in Rudi Pavšič (SKGZ).

IG

Drago Štoka, Paola Spinelli, Roberto Collini, Nataša Segulin in Antonio Rocco (foto IG)

Obvestila

Miklavževanje v Mladinskem domu v Boljuncu bo v soboto, 5. decembra, ob 16.30. Veselo pričakovanje dobrega svetnika bo popestril nastop naših malčkov s priložnostnim prizorom, angelčki pa bodo sprejemali darila od 15. ure dalje. Lepo vabljeni!

Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta vabita v ponedeljek, 7. decembra, v Peterlinovo dvorano v ul. Donizetti 3 v Trstu, kjer bo ob 20.30 okrogla miza ob izidu zbornika Med sodbo sodišča in sodbo vesti, Dokumenti sodnega procesa proti škofu Gregoriju Rožmanu. Pri njej bodo sodelovali trije izmed avtorjev prispevkov, dr. France M. Dolinar, prof. Blaž Otrin in dr. Tamara Pečar Griesser ter predstavnik založbe Družina dr. Janez Gril.

Društvo Finžgarjev dom v sodelovanju z založbo Mladika vabi v četrtek, 12. novembra, ob 20. uri na večer, posvečen Marici Nadlišek Bartol, "Od Fatemorgane do Amerike". Ob izidu zbirke mladinskih zgodb Marice Nadlišek Bartol Amerika in druge zgodbe o mojih otrocih, ki jo je uredila Evelina Umek (Mladika 2009), bodo na večeru sodelovali prof. Vilma Purič, Evelina Umek in predstavnik založbe Mladika. V Dvorani Finžgarjevega doma na Opčinah (Dunajska 35).

Občine Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor v sodelovanju z zadrugo La Quercia vabijo na delavnice za starejše osebe, družine in zainteresirane na temo Pomagajmo si pri ohranjanju dobrega počutja v Kamnarski hiši v Nabrežini od 17. do 19. ure. Tri srečanja so že bila 12., 18. in 25. novembra, zadnji dve pa bosta Barvani popoldan: delavnica likovnega izražanja s psihologinjo J. Pečar (9. december); Interaktivne igre za boljše počutje s psihoterapevtko A. Celea in psihologinjo R. Sulčič (17. december). Delavnice so brezplačne, zaželjen je predvpis na telefonske številke 0402907151, 3456552673 ali 3492809846.

Darovi

Za Društvo rojanski Marijin dom daruje Jadranka Sedmak 20 evrov.

Trgovinska zbornica

Odprli so okence za Slovence

Na tržaški trgovinski zbornici so pred nedavnim odprli okence za Slovence: na podlagi financiranja dežele FJK v okviru državnega zakona 482 bodo koristniki slovenskega materinega jezika imeli na voljo usluge ustanove na bolj neposreden način. Za to posebno dejavnost bo namenjen pristojni urad in uslužbenec trgovinske zbornice, ki bo zainteresiranim posredoval v slovenskem jeziku informacije o delovanju in pristojnosti ustanove in njenih posebnih podjetjih.

Ustanovitev slovenskega okenca ni edina pobuda, ki jo je trgovinska zbornica uvedla v prid slovenskim govorcem. V slovenskem jeziku je namreč že na voljo veliko število obrazcev, ki zadevajo nekatere razširjene usluge zbornice. Poleg posodobitve obrazca Agencije bencina po znižani ceni (ki so že dalj časa dostopne v slovenščini), so prevedeni tudi obrazci Agencije za kmetijstvo, Urada za odnose z občani, Urada za sezname in profile. Obrazci, ki bodo v kratkem dostopni tudi na spletni strani, so trenutno že na voljo v papirnati obliki pri omenjenem okencu.

Trgovinska zbornica obenem snuje posebno spletno medmrežno razpredelnico, v katero bo vključila še pokrajinska in deželna okenca, ki so namenjena manjšinskim govorcem, ter ostale pobude, ki so na podlagi javnih prispevkov namenjene manjšinskim jezikom. Gre za politiko sinergičnega povezovanja med različnimi ustanovami, da bi poenotili tehnično-operativne usluge, namenjene manjšinskim koristnikom. Trgovinska zbornica obenem obvešča, da je njeno glasilo na voljo tudi v slovenskem jeziku, v kratkem pa bo na razpolago tudi slovenska različica njene spletne strani www. ts. camcom. it.

Okence za slovenske govorce bo odprto na sedežu zbornice na Borznem trgu 14, v 3. nadstropju (soba 317) z urnikom: od ponedeljka do petka od 8.30 do 12.30, v torek in sredo pa od 14.00 do 15.45.

KULTURA Cerkev Blažene Device Rožnega venca

Glasovi iz geta

Cerkev Blažene Device Rožnega venca v tržaškem, starem mestnem središču je v mesecu novembru imela v gosteh več koncertnih dogodkov, s katerimi se je nadaljevalo že dobro vpeljano sodelovanje s festivaloma Wunderkammer in Glasovi iz geta, ki sta se letos povezala pri organizaciji nekaterih glasbenih večerov. Župnik Don Antonio, ki je znan po svoji dobrosrčnosti in nesebičnem razdajanju za potrebne, je ob teh priložnostih kazal posluh tudi za sporočila glasbene umetnosti, saj je z veseljem sprejel prošnje umetniških vodij v prepričanju, da so tudi vsebinsko primerne glasbene ponudbe pomemben trenutek srečevanja, utrjevanja in združevanja skupnosti. Ob začetku drugega večera festivala Glasovi iz geta je župnik v svojem pozdravu označil večer kot srečanje v znamenju umetnosti, vere in ljubezni, umetniški vodja Gianni Gori pa se je zahvalil za pomoč in dokaz izredne tankočutnosti, obenem je pojasnil posvetilo večera, ki je potekal v znamenju spomina. Koncert je bil namreč poklon pred nekaj meseci preminuli igralki Slovenskega stalnega gledališča in gledališča La Contrada Lidii Kozlovich, ki je v zadnjih letih postala redna obiskovalka tega niza in je tudi aktivno sodelovala z branjem pesniških besedil.

Program večera sta izbrali in izvedli sopranistka Sabina Macculi in čembalistka Alessandra Sagelli, ki je igrala na stare orgle tržaške cerkve. Na sporedu je pod skupnim naslovom Magnificat anima mea zazvenela raznolika literatura, ki je zrcalila širok programski razpon pevke od antične glasbe skozi romantične izraze do 20. stoletja. Med klasiki so bili Mozartov motet Exultate, Jubilate in dva operna odlomka, znana Ave Marija Giuseppeja Verdija, ki jo Desdemona poje pred smrtjo v operi Otello, in še sen Elze iz Wagnerjeve opere Lohengrin, v neobičajni različici za orgle in glas. Najbolj občuteni trenutki so bili povezani z arijo iz Bachove kantate, prozorno bistvenim izrazom Barberjevega razmišljanja o križanju in s sporočilno molitvijo Margarete iz Goethejevega Fausta v uglasbitvi nemškega romantičnega skladatelja Carla Loeweja. Koncert je bil na koru, publika pa je zbrano spremljala spored s pomočjo ekrana pred oltarjem in z naravnim zvočnim ojačevanjem dobre akustike cerkve. Niz se je nadaljeval v duhu ženske ustvarjalnosti s predstavo o zgodovini židovskega naroda z zornega kota žensk v izvedbi igralke Caterine Venturini. Zadnji večer niza je bil na sporedu 24. novembra; izoblikoval ga je duo Accrocco z neobičajno kombinacijo antične glasbe in sodobnih električnih zvokov.

PAL

MLADINSKI DOM Predavanje Božidarja Premrla

Zlate roke naših kamnarjev

Mladinski dom v Boljuncu je na prvo adventno nedeljo, 29. novembra, imel v gosteh v domačih prostorih Božidarja Premrla, raziskovalca arhitektonske dediščе naših krajev. Pred polno dvorano, na stenah katere so bile na ogled fotografije del klesarjev in zidarjev, mojstrovin domačih cerkva, je gost predaval o kamnarskih mojstrih, ki so s svojim delom neizbrisno zaznamovali zunanjščine cerkva na Primorskem.

Božidar Premrl je Vipavec po rodu, v Ljubljani je doštudiral slavistiko in bil nekaj časa zaposlen v državnih organih, kulturna dediščina pa ga je vedno zanimala, "in ko je prišel k nam, ga je kamen povsem osvojil. Premrl je s svojim dragocenim raziskovanjem dokazal, da so cerkve in prelepi primerki krajevne arhitekture sad truda domačih ljudi, Slovencev, nikakor ne tujcev", je uvodoma dejala Jasna Majda Peršolja, ki je gosta večera predstavila kar v svojem domačem, rodiškem narečju.

Srčika njunega pogovora je bila usmerjena zlasti v arhitektonsko zapuščino dolinske župnije, v kateri je Božidar Premrl temeljito proučil bogate župnijske arhive, "ki pričajo, kako sta bili 17. in 18. stoletje izrednega pomena za krajevno cerkveno arhitekturo", je poudaril gost. Dragocene podatke so mu nudili zlasti urbarji, ki so jih nekoč pisali v latinščini ali italijanščini, "najstarejše primerke pa je mogoče dobiti celo v narečju in glagolici", poseben vir za informacije pa so mu bili tudi epigrafski viri (napisi na kamnih in drugih trdih materialih).

Božidar Premrl je poudaril, da je 17. stoletje (se pravi obdobje, ki je sledilo Tridentinskemu koncilu) bila pri nas zlata doba zidanja in krašenja cerkva. "Takrat je bilo v tem kraju dejavnih malo domačih zidarjev, večina je bila namreč po rodu iz okoliških kraških in brkinskih vasi. Vsi pa so bili slovenskega porekla", je dejal Premrl, ki je svoje izvajanje dopolnjeval z diapozitivi primerkov krajevne arhitektonske dediščine, podrobno pa je spregovoril tudi o nekaterih rodbinah kamnoseških mojstrov.

"Častno mesto nedvomno pripada zidarskim in kamnoseškim mojstrom Felicianom in Rodiku, kjer se je nastanil prvi izmed njih, Anže Felicijan starejši iz 17. stoletja. Podpisal se je na mnogih cerkvah v (med drugim v Hrastovljah in Mihelah/Dragi, na Gradišcah pri Črnotičah, na kropilniku cerkve v Prešnici), v Dolini pa je izdelal dva obzidna portona in obzidje pri cerkvi sv. Urha, postavil je prezbiterij in zvončnico cerkve sv. Roka na Koromačniku pri Boljuncu. Bogat zidarsko-arhitekturni doprinos krajevni dediščini sta dala njegova sinova Anže Felicijan mlajši in Jurij.

V Brezovici so delovali trije rodovi zidarskih in kamnoseških mojstrov iz družine Rojina; pri nekaterih sočasnih cerkvenih delih na območju župnije Dolina so delovali tudi zidarji in kamnoseki Veverji, o katerih imamo malo matičnih podatkov: "Vsekakor so najstarejša znana stavbarska družina naših krajev. Najprej jih najdemo v Ricmanjih, kasneje pa v Lokvi. Zdi se, da so se Veverji ukvarjali z zidarsko in kamnoseško dejavnostjo od 17. stoletja skozi 18. in 19. vse tja do prvih desetletij 20. stoletja. Znanih je vsaj sedem rodov Veverjevih, ki so delali s kamnom". Božidar Premrl je spregovoril tudi o delu Gašperja in Simona Perhavca, o bratih Cerkvenik z Gradišča, o bratih Orel iz Avbra in o Pavlu Puppisu – Hadasovem, ki se je iz rojstne vasi Salino v Karniji preselil v Tomaj.

Božidar Premrl in Jasna Majda Peršolja (foto IG)

V imenu domačega društva je Silvester Metlika najavil naslednji kulturni večer, v torek, 15. decembra, ko bo govor o bratih Rusjan. Še prej, v soboto, 5. decembra, ob 16. uri, pa bo sv. Miklavž obiskal domače malčke.

Nedeljski kulturni večer je obogatilo petje Moške pevske skupine Sv. Jernej z Opčin pod vodstvom Mirka Ferlana.

Igor Gregori

Kako je bilo ob padcu Berlinskega zidu

Le po naključju ni prišlo do prelivanja krvi

Novinar časopisa Allgemeine Zeitung Vincenzo delle Donne pojasnjuje še neraziskano ozadje, ki je pripeljalo 9. novembra 1989 do padca Berlinskega zidu.

Padec Berlinskega zidu je bil naslov predavanja, ki ga je imel časnikar in sodelavec pri Allgemeine Zeitug v Berlinu in pri reviju Stern Vincenzo delle Donne na sedežu kulturnega društva Somsi v Čedadu. Časnikar je več let živel v Nemčiji in je lahko neposredno spremljal združitev obeh nemških držav. Sedaj živi med Italijo in Nemčijo, saj je poleg novinarskega dela tudi lektor nemščine na videmski univerzi. Pri predavanju je poslušalcem pokazal videogradivo iz tistega časa. V začetku sploh ni bilo jasno, kaj se bo zgodilo. Vprašali smo ga:

Kateri je bil glavni vzrok, da je prišlo do padca zidu?

Še dandanes ni prav jasno, kaj se je zgodilo 9. novembra 1989. Vemo pa, da je k temu pripomoglo več vzrokov. Najprej dejstvo, da je bila DDR ekonomsko v težavah; ljudje so čutili zatiranje, tajna policija Stasi je namreč imela zelo uspešno pod kontrolo tako rekoč vsakega državljana. V Leipzigu je bilo že nekaj manifestacij, na katerih je ljudstvo zahtevalo reforme, čeprav sta komunistična partija in njen tajnik Honecker vztrajala pri nezmožnosti pokazati neko "odprtost", kot jo je že pokazal tajnik Gorbačov v Rusiji.

Zakaj pravite, da še dandanes ni jasno, kaj se je zgodilo?

Poglejte, popoldne tistega 9. novembra 1989 je vladni glasnik Schabowski na tiskovni konferenci v Vzhodnem Berlinu povedal prisotnim časnikarjem, da je vlada sprejela in odobrila nekaj nepomembnih reform. Med drugim so tiskovno konferenco neposredno prenašali po televiziji, tako da je ta govor lahko spremljalo veliko ljudi. Pred koncem konference je Schabowski povedal nekaj nezaslišanega za tiste čase: v tujino bodo državljani DDR lahko potovali, ne da bi bilo potrebno na podlagi posebnih predpostavk zaprositi za dovoljenje. Štirideset let Nemci iz DDR niso smeli na zahod! Smeli so le državljani, ki so že dočakali 65 let starosti, ter nekaj privilegiranih in za komunistično partijo zelo zanesljivih ljudi. Med časnikarji je v prvi vrsti stal neki italijanski novinar družbe ANSA po imenu Riccardo Ehrmann, ki je postavil Schabowskemu ključno vprašanje: kdaj se bo to zgodilo? Schabowski pa je odgovoril nekoliko neodločen: "Kolikor vem, takoj, nemudoma".

Odziv televizijskih gledalcev je bil takojšen. Več tisoč vzhodnih Berlinčanov je pohitelo k mejnim prehodom, da bi videli, ali je res prišlo do odprtja. Do takrat obmejna vojska sploh še ni bila obveščena o odprtju mej. Brez posebnega ukaza ali navodila so se vojaki znašli pred množico, ki je spraševala o tem, kar je slišala po televiziji. Pripravljali so se že, da bi se temu odzvali tudi s streli na množico, vendar v tistem trenutku ni bilo nobenega višjega častnika, da bi dal ukaz za to. To je trajalo precej časa in množica se je večala. V zmedenosti so vojaki popustili in na tisoče Berlinčanov je prekoračilo mejo brez dokumentov. Le naključje je botrovalo temu, da vojaki niso streljali na množico in da ni prišlo do prelivanja krvi. Zdi se, da je bil Schabowski seznanjen že prej s ključnim vprašanjem, ki mu ga je zastavil italijanski novinar, in da je na konferenci le "igral". Sam pa ni vedel, kako se bodo ljudje in vojaki odzvali na njegove besede. K sreči se je vse dobro končalo.

Zakaj so pravzaprav zgradili ta zid?

Za komunistično partijo je bil zid "ein antifaschistisches Bollwerk", antifašistična varovalka, ki naj bi branila državo pred napadom z Zahoda. V resnici pa so ga zgradili zato, da bi zaustavili beg državljanov. Državo je od l. 1949 do 1961 zapustilo približno 2,6 milijona prebivalcev. To je močno ogrožalo gospodarsko moč države. Zid so zgradili 13. avgusta 1961, vendar ni bil le v Berlinu. Vzdolž meje med obema Nemčijama so zgradili vrsto zidov in struktur, zaradi katerih je izgubil življenje, kdor je hotel prekoračiti mejo brez dovoljenja. Naj navedem nekaj podatkov: Berlinski zid je meril 168,7 km (meja med Nemčijama je bila dolga 1.376 km); ob meji je bilo nastavljenih 1,4 milijona min in 55.000 samosprožljivih naprav; 3.000 policijskih psov je bilo izurjenih in pripravljenih, da preprečijo beg državljanov. Po letu 1961 je vseeno zbežalo iz Vzhodne Nemčije preko 300.000 ljudi. Veliko jih je pa tudi padlo. Samo v berlinskem območju je bilo ob meji ubitih 136 ljudi. Zadnja smrtna žrtev je bil Chris Gueffroy februarja 1989. Na sodišču v DDR se je moralo zaradi poskusov pobega zagovarjati okrog 75.000 ljudi. Kazen za poskus pobega je bila sedem let zapora, in če je obtoženec imel otroke, so morali v posvojitev v tujo družino.

Karlo Nanut

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Uspešni novinar in človeška toplina v lokalnem poročanju

Včasih si zastaviš to vprašanje: ali je poklic, ki ga opravljaš, družbi koristen? Pred očmi se ti seveda zvrste vse tiste resnično neobhodno potrebne figure, kot je lahko zdravstvena delavka, smetar, učitelj, šofer šolabusa ali varilec železa. Zavedno ali nezavedno primerjaš korist tega, kar sam opravljaš, verjetno se spomniš na trenutke, ko se ti je nekaj zelo malenkostnega zdelo sila pomembno, potem pa si zelo kmalu dognal, da tako ni. Na srečo ne upravljaš z življenji oseb in katerakoli poklicna nezgoda je navsezadnje življenjsko neškodljiva.

Včasih se še vedno sprašujem, ali sem zares na tisti poti, ki vodi k, vsaj minimalni, spremembi družbe v smer, ki bi si jo želela. Kakšne družbe si želim? Morda take, ki bi vrednotila človeka v njegovi celostnosti. Verjamem, da to ni idealizirana oaza, pač pa verjetno skupek posrečenih rešitev, ki so jih izbrale razne države: danskega vrednotenja znanstvenih raziskav in posledično oseb, ki jih opravljajo, švedskega socialnega sistema, nemške kvalitete šolstva, britanske odprtosti za ideje, nizozemskega stimuliranja podjetniškega čuta na vseh možnih področjih, vključno in predvsem pri nepridobitniških dejavnostih, občutek povezanosti med ljudmi kot na irskem podeželju itd. Kaj pa še globlje? Družba, ki bi znala človeka celostno vrednotiti: njegov racionalni del, njegovo produktivno zmožnost, kot tudi njegov drugi del, emotivno področje, socialni čut, odnos do sebe, sočloveka, Boga, potrebo po sprejetju in iskanje lastne identitete. Mediji so čudna stvar. Skupek potrebnega in nepotrebnega, resnice in laži, prikazane kot resnica, prostor, ki je obenem lasten vsem, istočasno pa lahko do take mere zmanipuliran, da je pojem družbene koristi ostal kar na začetku: pri dveh golih in praznih besedah. Obstaja pa tudi obratna možnost: v mešanico lahko zlijemo večjo zajemalko občutljivosti in takrat je lahko produkt resnično "družbeno konstruktiven".

Pred dnevi sem v pičlih tridesetih minutah lahko po televiziji gledala primer prve in druge možnosti. Najprej sem spremljala intervju priznanega novinarja (nekoč) znani osebnosti iz sveta razvedrilnih programov. Novinar je verjetno pričakoval nekaj smeha, nekaj neumnosti, gost pa ga je popolnoma iznenadil s svojo zgodbo novega življenja za vojne sirote, iskanja božjega po hudih življenjskih preizkušnjah. Pogovor o njih je gostu orosil oko. Rezultat? Zelo izkušeni novinar je po nekajminutnem pogovoru, ki se je takoj pokazal za drugačnega od načrtovanega, potem ko je nekajkrat jasno dokazal nejevoljo do gosta, slednjega z lažno eleganco kratkomalo prekinil in odslovil.

V občutku sramu, v jezi do takega obravnavanja človeka in njegovih šibkosti sem še vedno strmela v ekran, na srečo pa že sekundo zatem našla odgovor. Mala krajevna postaja iz Veneta se je v tistem časovnem pasu odločila za vlaganje v, vsaj malenkostno, spreminjanje družbe. Človeško topla novinarka je preživela nekaj ur v stanovanju, kjer skupaj začasno živijo nekaj mladih z raznimi bolj ali manj hudimi osebnostnimi problemi in njihovi vzgojitelji. Rezultat je bil krajša reportaža polna glasbe in objemov, predvsem pa prikaza načinov, kako je namesto napol praznega kozarca treba videti vedno napol polnega.

Verjetno je ključ vsega v zadržanju, v srčni kulturi. Jasno, da nam je potrebna tako poglobitev kot razvedrilo, tako informacija kot vživljanje v fikcijo. Srčna kultura pa je to, kar razlikuje osebo (v tem primeru zelo sposobnega profesionalca), ki nima za prednostno resnično prisluhniti drugemu, od občutljivosti neznane novinarke, ki si je zadala za prednost prisluhniti vsemu, kar ti lahko Drugi pove in česar te lahko nauči.

Vampirji na filmskem platnu

New moon (Mlada luna) – izšel je drugi film iz sage Twilight (Somrak)

Že nekaj let lahko vidimo po televiziji (pa tudi v kinu) televizijske nadaljevanke in filme, ki govorijo o vampirjih. Vampirji so del ljudskega izročila skorajda v vsakem delu sveta. V zadnjih letih je s knjigami na to tematiko zaslovela avtorica Stephenie Meyer. Po njenih romanih snemajo filme, ki jih najstnice na vseh koncih sveta naravnost obožujejo. Na spletu lahko sicer naletimo tudi na ženske, ki so zdavnaj zapustile najstniška leta, a so nad knjigami in filmi ravno tako navdušene, težko pa je najti mnenje kakšnega fanta ali moškega. Dne 18. novembra je prispel v italijanske kinematografe drugi film, povzet po sagi New moon (Mlada luna). V glavnih vlogah igrajo Robert Pattinson (očarljiv in šarmanten vampir Edward), Kristen Stewart (navadno smrtno dekle Bella) in Taylor Lautner (indijanski deček, ki se naenkrat spremeni v moža). Kinematografske dvorane so bile že prvi dan na celotnem polotoku polne gledalcev. Film je v prvem dnevu predvajanja prinesel v blagajne dva milijona evrov (vsaka dvorana je prejela približno tri tisoč evrov), kar je zavidljiv dosežek, če pomislimo tudi na dejstvo, da je bil prvi dan predvajanja sreda in ne petek. Del filma so snemali tudi v Italiji, v Volterri.

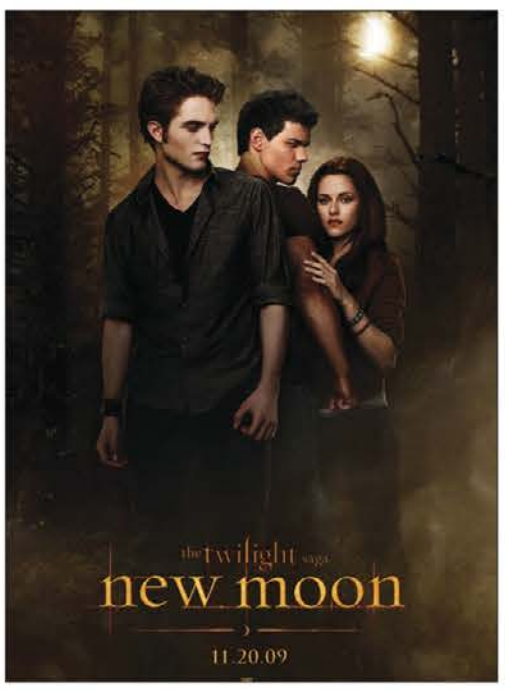

Zanimivost zgodbe je v tem, da so tokrat vampirji prikazani v drugačni luči. Edward Cullen in ostali člani njegove družine so se odločili, da ne bodo ubivali ljudi, ampak jim pomagali. V njih se nenehno bije notranji boj med nagonom in tem, kar je moralno prav in za kar so se odločili. Notranja razklanost je najbolj vidna pri glavnem junaku Edwardu, ki se zaljubi v navadno smrtnico Bello. Ta ga privlačuje predvsem zaradi svojega vonja, čeprav oba čutita, da je njuna ljubezen izredno močna in da sta si usojena. Njegov brat Jasper se je izmed članov družine zadnji odločil, da se ne bo hranil s človeško krvjo, zato se kljub racionalni volji zna zelo težko zadržati. To je vidno že v prvi polovici filma, ko hoče planiti na Bello, ki se je urezala v prst med odpiranjem daril. Mala nesreča prinese Edwardu spoznanje, da mora Bello zapustiti, sicer je ne bo mogel obvarovati pred nevarnostmi.

Zapuščeno dekle se preda melanholiji in žalosti (izredno lepo je posnet trenutek, ko se prične zavedati svoje osamljenosti, saj se kamera vrti okoli njene podobe in daje tudi gledalcu občutek izgubljenosti). Bella poglobi svoje prijateljstvo z indijanskim dečkom Jacobom, ki ji nekoliko olajša srčne rane.

Na začetku filma se v šoli učijo zgodbo o Romeu in Juliji, na katero spominja ljubezenska zgodba glavnih junakov. Ker je navezava tako očitna, se gledalcu ni treba potruditi, da najde sam podobnosti. Film v nadaljevanju gre po istih tirnicah kot omenjena zgodba. Edward namreč hoče napraviti samomor, saj je prepričan, da je Bella umrla, a prav ona ga bo rešila pred smrtjo.

Druga tematika, ki prežema film, je Bellino zavedanje lastne smrtnosti. Sprašuje se, ali jo bo Edward še vedno ljubil, ko bo izgledala kot njena babica. Odloči se, da hoče postati enaka njemu. Film se zaključi s prizorom, ki je opisan šele v tretji knjigi, kar je jasna marketinška poteza, da bi gledalce še dodatno spodbudili k ogledu tretjega filma. Ali se bo Bella spremenila v vampirko, bo vidno šele v naslednjem filmu, ki bo prispel v kinodovorane 30. junija 2010.

Slavica Radinja

DEŽELA Zaščitni zakon

O reformi teritorialnega načrtovanja

"Deželna uprava naj v reformi teritorialnega načrtovanja vendarle začne spoštovati 21. člen zaščitnega zakona 38/2001, v katerem je zapisano, da mora teritorialno načrtovanje težiti k ohranjanju zgodovinsko-kulturnih značilnosti lokalne skupnosti", je v svoji intervenciji v avli deželnega sveta FJk pred kratkim poudaril deželni svetnik SSk Igor Gabrovec in s tem zahteval dosledno vključevanje zastopnikov slovenske narodne skupnosti v vse posvetovalne in izvršne organe, ki jih predvideva postopek reforme teritorialnega načrtovanja. Deželni svetnik Gabrovec je obenem podprl vse pomisleke, ki jih je izrazil opozicijski poročevalec Giorgio Brandolin. Gabrovec, Brandolin in Travanut so med drugim vložili poseben popravek glede soudeležbe v postopke teritorialnega načrtovanja tudi Slovenije in Avstrije, tako kot je bilo v zakonskem osnutku že predvideno za Veneto. Deželna skupščina je amandma soglasno sprejela, kar Gabrovec ocenjuje v danih okoliščinah kot politično pomemben dosežek.

V svojem posegu je deželni svetnik posebej poudaril tudi potrebo po upoštevanju in soudeležbi jusov in srenj, saj gre za priznane subjekte, katerih izvor sega v zgodovino našega prostora in danes ponovno odigravajo pomembno vlogo na teritoriju.

Še zmeraj vroče na političnogospodarskem obzorju

Demonstracije za dostojne delavske plače in varno starost

Slovensko državo, javnost in politiko sta v prejšnjih dneh zaznamovala predvsem dva dogodka, ki bosta zagotovo vplivala tudi na prihodnje odnose in dogajanja. Sindikalne centrale so v soboto, 28. novembra, na Prešernovem trgu v Ljubljani priredile demonstracije delavcev, upokojencev, dijakov in študentov, na katerih so zahtevali povišanje najnižjih plač na 600 evrov neto mesečno ter umik predloga, naj bi se v prihodnje upokojitvena starost za moške in ženske podaljšali na 65 let. Najbolj obubožani državljani so zahtevali dostojne delavske plače in zagotovitev varne starosti za vse prebivalce. Protestniki so prišli iz vse države, solidarnost pa so jim zagotovile tudi delegacije sindikatov iz sosednjih držav, med temi iz Italije. Toda med udeleženci ni bilo predstavnikov vlade, manjkal pa je tudi predsednik dr. Danilo Türk, ki se je sicer udeleževal protestov v prejšnjih časih, ki so bili uperjeni zoper vlado Janeza Janše.

Demonstracije so potekale kot mešanica petja in igranja godb, vznesenih govorov sindikalnih funkcionarjev, v množici pa so vihrale tudi rdeče revolucionarne zastave. Morda je bilo to vzklikanje revoluciji neprimerno za ta čas demokracije v Sloveniji in Evropi, vendar so protestniki tako dali duška besu in jezi zaradi sedanjih socialnih krivic. Le-te so izražali tudi napisi na transparentih, ki so jih nosili mnogi protestniki. Sekretar Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Miloš Utroša je v uvodnem govoru na demonstracijah opozoril, "da bi morali ohraniti vsaj del dostojanstva ljudem, ki niso pri koritu in ne smejo biti odvisni od miloščine tistih, ki si želijo prigrabiti vse". Več protestnikov je nosilo napis

"da smo siti vsega, samo kruha ne". Bilo je tudi zapisano, "da imamo dovolj takšne Slovenije, ko eni delamo, drugi pa grabijo, da imamo dovolj pranja možganov. Imamo dovolj podiranja socialne države in zniževanja naših pravic". Odločna je bila v svojem posegu predsednica upokojencev dr. Mateja Kožuh-Novak.

Tudi ob teh demonstracijah pa je bil predsednik največje sindikalne organizacije, Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, Dušan Semolič, deležen kritike, da je privrženec levice, torej tudi sedanje vlade. Zaradi tega naj bi demonstracije pripravili na Prešernovem trgu, ne pa pred zgradbo parlamenta, ter še v soboto, ki jo največji del ljudi najraje preživlja v domačem okolju.

Protestniki so pričakovali, da se bo vlada odzvala na njihove zahteve in sprejela ukrepe za izboljšanje socialnih razmer in premostitve revščine. Toda ostali so razočarani. Premier Borut Pahor, ki je ob nedavnem prvem letu mandata vlade zatrdil, "da je najhujše pri premagovanju krize za nami", je zahteve sindikatov zavrnil, češ da so pretirane. Zamolčal pa je dejstvo, da si vodilni in vplivni poslovneži in člani nadzornih svetov v gospodarstvu in ustanovah nemoteno delijo visoke nagrade, odpravnine in denarne deleže iz drugih naslovov, kar najbolj spodbuja socialne razlike v Sloveniji. Takšen kriviten sistem razdeljevanja družbenega bogastva podpirajo tudi lastniki kapitala, vodilni poslovneži in Gospodarska zbornica Slovenije. V vodstvu le-te so na zahtevo po zvišanju minimalnih plač odgovorili, "da bi zaradi zvišanja najnižjih plač na 600 evrov neto mesečno brez dela ostalo do 70.000 ljudi". Po demonstracijah v Ljubljani so se spori med sindikati in vlado, kapitalom in delodajalci zaostrili, izhoda iz celotne zadeve pa za zdaj ni videti. Če vlada ne bo popustila, sindikati grozijo, da bodo v državi oklicali neprekinjene stavke, možna pa je tudi zasedba tovarn in drugih podjetij, ustanov in uradov, s čimer bi ohromili ali celo prekinili delovanje države.

Sedanja oblast nič o pomembnosti koalicije Demos, ki je izvedla osamosvojitev Slovenije

V Ljubljani so s slavnostno akademijo počastili 20. obletnico ustanovitve koalicije političnih strank, imenovane Demos, ki je izvedla osamosvojitev Slovenije in uvedla demokratični sistem. Predsednik Demosa je postal Jože Pučnik, predsednik vlade pa Lojze Peterle. Med udeleženci slavja sta bila tudi Janez Janša in Igor Bavčar, sedanja vlada pa je zaznamovanje Demosa in njegove pomembnosti ignorirala. Slovesne akademije se namreč ni udeležil noben minister ali drug njen predstavnik.

Marijan Drobež

V Narodnem muzeju Slovenije

Razstava razglednic, ki odpirajo svet opere in njenega občinstva

V Narodnem muzeju Slovenije je na ogled zanimiva, predvsem pa izvirna razstava razglednic, ki omogočajo pogled v svet opere in njenega občinstva. Obiskovalcem se ponuja zanimiv pogled v kulturni obred in družbeni ceremonial obiska v različnih opernih gledališčih po svetu, skozi podobo izjemno redkih starih litografskih razglednic, ki pomenijo svojevrsten zgodovinski dokument časa in prostora. Razstavljene razglednice na miniaturen, vendar zelo izviren in pregleden način odpirajo okno v poseben svet človekovega ustvarjanja in življenja. Razglednice prikazujejo dogajanja od prihoda do odhoda obiskovalcev, opremljene pa so s številnimi zanimivimi zgodbami, zgodovinskimi in aktualnimi podrobnostmi iz življenja posameznih opernih gledališč in njihovih okolij. Avtor je dr. Vlado Kotnik, častni pokrovitelj je italijanski veleposlanik v Sloveniji Alessandro Pietromarchi, med podporniki pa je tudi Inštitut za humanistične študije Koper Univerze na Primorskem. Razstava v Narodnem muzeju Slovenije bo odprta do 17. januarja 2010.

Zaradi kadrovske politike

Kritike in očitki premierju Borutu Pahorju in vladi

Med kritikami in očitki, ki jih opozicijske stranke namenjajo predsedniku vlade Borutu Pahorju, so zlasti tiste o kadrovski politiki. Spominjajo na njegova zagotovila, "da je interes vlade, da ljudje dobro delajo in ostanejo na svojih položajih tudi po spremembi oblasti, ne glede na to, ali so strankarsko lojalni tej vladi ali ne". Premier je to svoje zagotovilo prekršil. SDS, največja opozicijska stranka, je na spletu

Prof. Mojmir Mrak

objavila, da je vlada doslej izvedla 148 zamenjav v javni upravi, državnih podjetjih in tistih, v katerih ima država prevladujoč vpliv. Pogoste kadrovske zamenjave so tudi v Novi ljubljanski banki, največjem finančnem zavodu v Sloveniji, povzročile zmedo in oslabile njeno vlogo.

Premier Borut Pahor je v pogovoru na javni televiziji 17. novembra napake na področju kadrovske politike priznal, povzročil pa naj bi jih zlasti finančni minister dr. Franc Križanič. Zaradi kadrovanja vlade je razočaran tudi prof. Mojmir Mrak z ekonomske fakultete v Ljubljani. Poudarja, "da je vlada nadaljevala kadrovsko politiko, ki jo je prej očitala svojim predhodnikom. Kot zadnji primer navajam odstavitev Stanislave Zadravec-Caprirolo, vodje direktorata za zakladništvo na finančnem ministrstvu. Po odstavitvi je sama odstopila s položaja predsednice nadzornega sveta Nove ljubljanske banke". Prof. Mojmir Mrak je tudi prepričan, "da je brez razloga odstavljati ljudi, ki dobro opravljajo svoje delo, skoraj gospodarski kriminal, saj nimamo drugih, ki bi jih lahko nadomestili".

Kratke

Dramski odsek PD Štandrež gost v Komnu

V nedeljo, 6. decembra, bo ob 17. uri v Kulturnem domu v Komnu dramski odsek PD Štandrež uprizoril komedijo Carla Goldonija Primorske zdrahe v režiji Jožeta Hrovata.

Delavcem in drugim zaposlenim obvezno del dobička

V Sloveniji na pobudo Socialnih demokratov, največje koalicijske stranke, pripravljajo spremembe zakona o finančni udeležbi zaposlenih pri dobičku podjetja. Gre za uresničevanje več let obstoječe pobude, ki vsebuje dvoje: finančna udeležba zaposlenih na dobičku naj postane obvezna, z zakonom pa naj bi zaposlenim v podjetjih priznali tudi ustrezen del premoženja in lastništvo le-tega. Zadevo preučuje tudi minister za gospodarstvo Andrej Lahovnik. Še zmeraj veljavni zakon omogoča podjetjem, da vsako poslovno leto razdelijo do 20% dobička svojim zaposlenim, kar naj bi pomenilo največ 5000 evrov na posameznika. Toda te možnosti večina slovenskih gospodarskih družb, tudi tiste, ki poslujejo z dobičkom, ne izvaja. Vodja poslanske skupine Socialnih demokratov Bojan Kontič ob tem opozarja, da je potrebno v Sloveniji zagotoviti pravne osnove in pogoje, "da bo morala družba, ki deli dobiček, četrtino tega obvezno razdeliti zaposlenim. V spremenjenem zakonu pa bodo posebej uredili oz. zagotovili tudi lastništvo zaposlenih, ki ga sedanji zakon sploh ureja".

SNG Nova Gorica / Pristno srbska Gospa ministrica

V petek, 13. novembra, je v Slovenskem narodnem gledališču v Novi Gorici, žal pred ne zelo številno publiko, Narodno gledališče iz Niša

uprizorilo komedijo Gospa ministrica v režiji Dušana Jovanovića, ki je isto delo ujedljivega srbskega komediografa Branislava Nušića postavil na oder tudi v Novi Gorici z domačim ansamblom in izredno gostjo Sašo Pavček, iskrivo in od častihlepja skoraj lebdečo gospo ministrico. Režijski koncept pa tudi postavitev gostujoče predstave sta bila precej slična novogoriški interpretaciji komedije, ki je sicer močno poudarjala komično poanto, vendar so uprizoritev gledališča iz Niša nedvomno prevevali tipično srbsko mišljenje, obnašanje in ozračje, v katerem so bili zgrajeni vsi liki, vključno s temperamentno, v povzpetniško slo vklenjeno gospo ministrico, ki ji "politični" položaj zmeša glavo in popolnoma spremeni njen življenjski vsakdan. / IK

Slovesnosti in prireditve ob Gradnikovih večerih

Na Dobrovem v Brdih tudi letos pripravljajo tradicionalne Gradnikove večere v čast velikemu slovenskemu pesniku, prevajalca in kulturnega ustvarjalca, dr. Alojza Gradnika. Hkrati bo potekalo tudi več drugih slovesnosti in prireditev. V nedeljo, 22. novembra, je Darinka Sirk, nekdanja dolgoletna učiteljica in poznavalka briške etnologije, predstavila svoj prvenec, knjigo z naslovom Ivanov venec. V njej opisuje šege in navade briškega človeka. Gradivo za to delo je zbirala vse svoje življenje. V četrtek, 26. novembra, je Fedora Ferluga-Petronio predstavila Zbornik o Alojzu Gradniku, pesniku Goriških Brd. V njem so objavljeni prispevki z mednarodnega simpozija o pesniku, ki je bil od 19. do 20. aprila leta 2007 v Vidmu. Obrazložila je tudi nova spoznanja o dr. Alojzu Gradniku, ki so bila pridobljena v zadnjem času. Naslednji dan, v petek, 27. t. m., je magistra Marija Mercina osvetlila življenje v Brdih rojenih bratov Širok: Karla, mladinskega pesnika, učitelja in narodnopolitičnega delavca, in Alberta, ki je bil literat, prevajalec in učitelj. Ob tej priložnosti sta Otroški in Mladinski pevski zbor OŠ na Dobrovem zapela skladbe Karla Široka. Na zaključni dan slovesnosti in prireditev ob Gradnikovih večerih 2009, v nedeljo, 29. novembra, pa je Tanja Gomiršek predstavila svojo novo knjigo, monografijo o Kojskem, z naslovom Brestje in Kojsko: upravni in kulturni center Brd do leta 1945.

V zgornji Vipavski dolini največ brezplačnega branja v Sloveniji

V Ajdovščini izhajata dva brezplačna časnika z naslovom Prepih in Latnik. Izhajata enkrat na mesec, vsak pa ima okoli 8000 izvodov naklade. Poročata o temah oz. dogajanjih v občinah Ajdovščina in Vipava, ki obsegata celotno zgornjo Vipavsko dolino. Zdaj pa se je omenjenima brezplačnikoma pridružila še revija z naslovom Zoja. To novo publikacijo izdaja gospodarska družba Crono v Ajdovščini, njena naklada znaša kar 30.000 izvodov, glavna in odgovorna urednica Zoje pa je Nataša Travar. Sodeč po brezplačnih časnikih Prepih in Latnik ter reviji Zoja, imajo prebivalci zgornje Vipavske doline na voljo največ brezplačnega branja v Sloveniji.

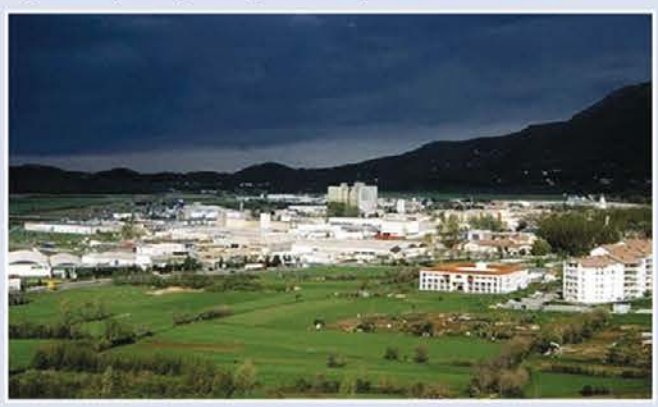

GORICA Kulturni dom

Zbor Carmina Slovenica s pesmimi upora

Goriški Kulturni dom vsako leto v novembru obeležuje začetek svojega delovanja in tudi letos je ostal zvest tej tradiciji. Osrednja prireditev ob 28-letnici odprtja tega slovenskega hrama v Gorici je bila v četrtek, 26. novembra. Upravni odbor KD je obletnico zabeležil z gostovanjem vrhunskega zbora iz Slovenije, Carmina Slovenica, ki je v Gorico prišel v sestavu šestindvajsetih deklet pod taktirko temperamentne Karmine Šilec. Nekatere pesmi je na harmoniko s posrečenim, skoraj bolj melodičnim kot udarniškim glasbenim odtenkom spremljal odlični harmonikar Janez Dovč. Kot znano, zbor s svojimi imenitnimi in nepozabnimi nastopi potuje po celem svetu, saj je ugledni glasbeni strokovnjak o njem zapisal, da "zbor obvladuje prostor svetovnih odrov med Berlinom in San Franciscom". Zbor Carmina Slovenica z "vokalnim teatrom" širi nov koncept glasbe, ki ni zgolj petje, ampak se z le-tem spajajo tudi glasba, gib, igra in tudi drugi odrski elementi, tako da so njegovi nastopi pravi špektakel, ki na poslušalca-gledalca napravi globok vtis. Take so bile v zadnjem času produkcije CS Light, Scivias, Vampirabile, Iz veka vekov, Slovenski zvoki, Adiemus, ki so jih mlade pevke izvajale na mednarodnih festivalih in marsikdaj so bili ti izvirni glasbeni projekti tudi nagrajeni. Poleg nastopov na mednarodni ravni med svoje uspehe šteje zbor tudi udeležbo v mnogih mednarodnih projektih, na spisku ima celo vrsto snemanj za radijske in televizijske postaje in deset zgoščenk. Na njegovo delo se vselej izvrstno odzivajo strokovnjaki in kritiki. Zbor se tako uvršča v vrh svetovnega glasbenega Parnasa. V Gorico se je vrnil po treh letih, saj je v sezoni 2006/2007 nastopil v Kulturnem centru Lojze Bratuž, v septembru 2006 na Srečanjih z glasbo, in sicer s svojim projektom Scivias, z napevi svetovnih religij, tradicij in prvotnih verovanj. Tokrat pa se je pred zelo dobro zasedeno veliko dvorano goriškega Kulturnega doma – med publiko so bili razni ugledni gostje, tudi državni sekretar RS Boris Jesih – predstavil z glasbenim nastopom Na juriš in the mood, od koračnic do swinga. Program je obsegal slovenske partizanske pesmi, ki so bodrile srca borcev za svobodo na naši zemlji, pesmi predvojnega Berlina in Pariza, pa tudi judovsko, francosko in italijansko pesem upora, ki je vzpodbujala duha uporništva v boju proti nacifašizmu. Mlade pevke z ubranimi glasovi so se na oder prikazale v pravšnjih oblekah - hlačah, srajci, baretki -, ki so spominjale na partizansko "uniformo", plesaje kolo, saj je bila prva pesem bosanska ljudska Kozaračko kolo. Nato so sede na stolih, prevlečenih s črnim pregrinjalom, zapele, poleg italijanskih Bella ciao in La brigata Garibaldi, več znanih slovenskih pesmi, uglasbenih na besedila Mileta Klopčiča, Nade Carevske – Žive, Cvetka Zagorskega, Mateja Bora, Milana Apiha, Franceta Kosmača, Radovana Gobca ...: Smrt v Brdih, Bilečamka, Počiva jezero v tihoti, Puntarska, Komandant Stane, Jutri gremo v napad, Nabrusimo kose, Hej, tovariši, Pesem o svobodi. Pesmi so ob kristalnih glasovih mladih pevk izzvenele seveda drugače, kot smo jih vajeni poslušati v mogočnih moških pevskih zasedbah. Kljub "udarniškemu" napevu so imele bolj nežen, liričen prizvok, vsebina se je iz brezhibnih vokalnih interpretacij svežih glasov prelivala na poslušalca bolj intimistično, tako da je imel možnost se poglobiti v včasih prav trpko besedilo. Drugi del so v glavnem tudi zaznamovale slovenske pesmi (Nov cvet, Šivala je deklica zvezdo, Za vasjo je čredo pasla, Na oknu glej obrazek bled, Če zapojemo veselo, Pesem XIV. divizije, Na juriš...), pa tudi Lili Marleen v priredbi CS in židovska partizanska Zog nit keyn mol. Program so pevke sklenile z angleško vojaško Kiss Me Goodnight, Sergeant Major in ameriškima Remember Pearl Harbor ter Boogie Woogie Bogie Boy. Pri teh zadnjih pesmih so pevke poleg glasbenih talentov pokazale še svojo plesno-gibalno-odrsko interpretativno spretnost, kar pravzaprav razpoznavno označuje njihove nastope. Občinstvo je navdušeno nagradilo zbor in seveda dirigentko ter harmonikarja in živahno "zahtevalo" dodatek, ki je vseboval tudi "himni" Hej brigade in Vstala Primorska. Ob poslušanju le-te je publika vstala in marsikdo se je s petjem pridružil pevkam.

Zelo uspeli in glasbenih užitkov ter različnih srce prevevajočih občutkov polni koncert je priredil upravni odbor Kulturnega doma v sodelovanju s SKGZ, ZSKD, ANPI – VZPI iz Gorice in kulturno zadrugo Maja ter glasbenim festivalom Across the border 2009. Poslušalce je, tudi v furlanščini, pozdravila napovedovalka večera Barbara Uršič, nagovor v slovenskem in italijanskem jeziku je imel ravnatelj KD Igor Komel, ki je omenil pomembne obletnice in zgodovinske dogodke, ki so se zvrstili v zadnjih letih, in poudaril pomen sodelovanja vseh kulturnih ustanov na Goriškem.

IK

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.
Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 1. decembra, ob 14. uri.

Javno srečanje z Magrisom in Jančarjem

Zgodovina skozi oči dveh avtorjev

Kaj povezuje pisatelja Claudia Magrisa in Draga Jančarja? Katere so glavne tematike Magrisovega romana Na slepo, ki je bil nedavno preveden v slovenščino in je izšel pri Slovenski matici? O tem in še o marsičem drugem je bil govor v petek, 27. novembra, na javnem srečanju z omenjenima avtorjema in njuno prevajalko Veroniko Brecelj. Srečanje je bilo v mali dvorani Kulturnega doma. Dogodek je organiziral slovenski izobraževalni konzorcij Slovik, ki enkrat letno prireja podobna srečanja. V imenu Slovika je prisotne pozdravila Matejka Grgič, ki je tudi vodila pogovor. Da so njihove pobude uspešne, je potrdila številna publika.

Claudio Magris, Veronika Brecelj, Matejka Grgič in Drago Jančar (foto DPD)

Večer je uvedel Drago Jančar, ki je o romanu Na slepo povedal, da je to za Magrisa zelo nenavaden roman. Pripoveduje o zgodovini našega konca sveta. Citiral je Kocbekovo pesem Zgodovina, ki ga spominja na omenjeni roman. Pri Magrisu gre za zgodbe, ki se prepletajo, ki v trušču zgodovine odpirajo vprašanja človekove usode in prikazujejo življenje v dvajsetem stoletju. Gre za pripoved človeka, ki se sicer zdravi zaradi psihičnih bolezni, vendar ne gre za knjigo o blaznosti in o shizofreniji. Skozi zgodbo o življenju tega človeka lahko bralec razbere pripoved o zgodovini, ki je blazna. Roman ne bi mogel nastati kje drugje, saj je lahko nastal le v prostoru, ki je nasičen z zgodovinskimi dogodki. Tu so ljudje v svojem življenju menjali veliko uniform, denarnih enot, držav. Gre za usodo, ki so jo ljudje na tem koncu sveta doživeli.

Claudio Magris je prisotnim povedal anekdoto o Nelsonu, ki je napadal kljub beli zastavi, saj je postavil daljnogled na oko, na katerem je imel obvezo. Od tod izhaja naslov romana, ki pripoveduje o sprehodu na slepo skozi zgodovino. Avtor je razložil, da je najprej začel pisati linearen roman, ki pa ni uspel. Kompleksnost zgodovine se skozi linearen roman ni mogla izraziti, zato je uporabil junaka, ki se izraža preko več osebnosti.

O prevajalki je povedal, da je soavtorica romana, saj ga je prelila v drug jezik. Zanimivo je, da prevaja Veronika Brecelj tako Jančarja kot Magrisa in ohranja tako stik z dvema miselnima svetovoma. Večina prevajalcev se namreč odloči za en sam jezik, zato je po Jančarjevem mnenju v tem smislu zelo dragocena. Da bi avtorja lahko prevajala, je prebrala veliko srednjeevropske literature, ki oba globoko zaznamuje. O prevajanju je povedala, da je bistveno, da ima knjige, ki jih prevaja, rada. Avtorja jo privlačujeta, ker sta na strani marginalcev, ker ju zanima usoda ljudi, ki bi radi živeli tiho in mirno življenje. Pri prevajanju Magrisa si včasih izposoja Jančarjeve besede, pri prevajanju Jančarja pa Magrisove. Zanjo je izredno pomembno, da ohrani ritem besedila. Prevajalec se mora sicer približati ciljnemu jeziku, a v ozadju je treba čutiti izvirnik.

Govor je bil tudi o Jančarjevih romanih, predvsem o Zvenenju v glavi. V tem romanu je veliko domišljije, potovanja skozi čas in prostor, ki ga opravimo v zaprtem prostoru, ker lahko sami v glavi razširimo življenjski prostor. Avtorja sta si podobna, vendar nista enaka. Vsak od njiju prinaša v literaturo svoje značilnosti. O njiju je prevajalka povedala, da nista samo dva velika Srednjeevropejca, ampak tudi dva izredna pisatelja, ker ustvarjata literaturo v univerzalni govorici, ki je istočasno zasidrana v svojem svetu.

Slavica Radinja

Divača

10-letnica Medžupnijske karitas

Ob letošnjem Tednu Karitasa je divaška Medžupnijska karitas, ki združuje župnije Vatovlje, Vreme, Divača in Lokev, v sodelovanju z divaško enoto Vzgojno delovnega centra kot osrednji dogodek pripravila odprtje prodajne dobrodelne razstave izdelkov, ki so jih pripravili varovanci domačega VDC.

Sveti maši, ki jo je v cerkvi sv. Antona daroval župnik Tomaž Kodrič, ki je tudi vodja Medžupnijske karitas, je sledilo odprtje razstave v župnišču. Številne prisotne sta pozdravila predsednik MŽK Alojz Mljač in direktor divaške občinske uprave Iztok Felicjan. Osrednjo misel o letošnjem Tednu Karitasa, ki poteka pod naslovom Kruh za življenje, pa je predstavil dekan Kodrič, ki je med drugim dejal, da ljudje potrebujemo "kruh za življenje", in to ne samo vsakdanji kruh, ampak ta kruh predstavlja tudi telesne, duševne in duhovne potrebe. "Sodelavci Karitasa velikokrat doživljamo, da je prošnja za materialno pomoč le vrh ledene gore stisk, ki jih doživlja posameznik ali družina. "Paket hrane" postaja v mnogih primerih samo "izgovor", da se ne bomo narobe razumeli, povod v iskanju človeka, ki bi imel čas in nas poslušal ter bil pripravljen ponuditi svoje rame pod "križ" teže vsakdanjega življenja. Ob mojem prihodu med vas je bila prednostna naloga, da se v župnijah ustanovi Karitas. Pohvala gre vsem, ki zvesto vztrajate in opravljate poslanstvo ljubezni v naših župnijah", je poudaril Kodrič. Varovanci divaške enote DVC so po besedah direktorice koprskega VDC Andreje Jurca pripravili zares prepričljive izdelke in voščilnice, primerne za decembrski predpraznični čas. Odprtju, ki ga je s kulturnim programom popestril otroški cerkveni pevski zbor pod vodstvom Petre Sosič, je prisostvovala tudi vodja divaške enote VDC Tanja Mržek.

Dekan Tomaž Kodrič je podal poročilo o aktivnostih v tednu Karitas (foto O. Knez)

Sicer pa so v divaški Medžupnijski karitas Teden Karitas zaznamovali z delavnicami za odrasle, kjer so izdelovali adventne venčke in denar namenili za ljudi v stiski, udeležili so se vseslovenskega srečanja na Ponikvi pri Celju in Klica dobrote in po osrednjem dogodku, odprtju prodajno dobrodelne razstave, teden končali z nedeljskimi mašami po vseh cerkvah.

Od adventa do adventa pripravijo tudi letna poročila o delu. Tako v divaški Medžupnijski karitas pomagajo 15 družinam, ki jih redno obiskujejo in jim pripeljejo pomoč na dva meseca, ko pa so stiske večje, tudi na mesec dni. Starejšim pomagajo pri plačevanju potrebnih zdravil. Obiskujejo ostarele doma in v domovih upokojencev. Življenje in delo Karitas je prepleteno tudi s preventivnimi akcijami in z življenjem Komune v Vremah, s šolami, z otroki s posebnimi potrebami in Društvom Vezi. Ob redni dejavnosti spremljajo tudi izredne dogodke, ki se pojavljajo, in preventivno sodelujejo. Posvečajo se otrokom, ko za poletne in zimske počitnice organizirajo delavnice z aktivno izrabo prostega časa, v postnem in adventnem času pripravljajo razna predavanja z različnih področij, kot so razne vzgojne teme, pomoč v Albaniji, ki jo je skupina prostovoljcev izpeljala poleti, itd. Ob pomoči potrebnim v svoji župniji pomislijo tudi na stiske drugod po svetu.

Olga Knez

Človeku popolnoma predani štirinožci

O tačkah in smrčkih

Deževna nedelja, mraz, da ne veš, kam bi se dal... Prijatelji, ki vzrejajo, me povabijo na pasjo razstavo v Vrtojbo... No, odločeno je, gremo, bo vsaj nekoliko bolj toplo med kožuhi in ljubečimi smrčki. In v Vrtojbi je bilo res kar toplo, saj se je v treh velikih halah nagnetlo 1600 psov najrazličnejših pasem s svojimi lastniki, znanci in prijatelji iz kar 18 držav, kar je v zgodovini pesjarskega dogajanja na našem koncu pravi rekord.

Kako je sploh to mogoče, sprašujejo tisti, ki nimajo psa, predvsem tisti, ki ga niso nikoli imeli in zato psov niti ne poznajo. Že dolgo sem si želela vsaj delno odgovoriti na to neutešeno radovednost, pa tudi moj urednik se večkrat prijateljsko obregne vame, češ, kako imaš lahko Lučko (op. moj pšenični terier) tako rada, saj je samo pes. Čisto enostavno je, ko psa imaš in ga spoznavaš, ga imaš vedno rajši.

No, naj bo jasno vsem. Pse imam rada, obožujem jih, pa ne zato, ker ne maram ljudi. Morda jih imam rada ravno zato, ker imam tako neznansko rada tudi ljudi. Pravzaprav mi ni nihče predstavil toliko prijateljev in navezal toliko stikov kot moji psi. Ljudem je dandanes težko, zaprti smo v svoj svet strahov in predsodkov, tako da je že redkost, da spregovorimo z neznancem. Kdor ima psa, pa je prisiljen spregovoriti skoraj z vsakim. No, seveda ne govorim o borbenih in napadalnih psih, a ti psi se niso rodili taki, take je naredil človek, lastnik, žal po lastni podobi. Po naravi je pes družabno bitje, je žival, ki živi v krdelu in torej sprejema pravila ter potrebuje stalno prisotnost vodnika. Če živi sam, je njegov razvoj moten, pa ne, kot pravijo nekateri, ker so današnji psi razvajeni, ampak ker socialno bitje ne more živeti na verigi ali v pesjaku, ne da bi njegov značaj nosil zaradi tega trajnih posledic. Lahko pa vodi čredo ovac, kajti le-te postanejo njegovo krdelo, njegovi družabniki. No, ampak vrnimo se k psom enaindvajsetega stoletja. Sama sem po naravi družabna, a sramežljiva in večkrat težko prva spregovorim, pa čeprav bi rada. Odkar imam psa, vsakodnevno navežem nove stike z ljudmi. Eni so bežni, drugi postanejo trajni. In prijatelj, ki psov ne mara, ne more verjeti, ko mu povem, da je kar nekaj mojih prijateljev na facebooku pravzaprav Lučkinih. Lučkinih zato, ker jim je ona pritekla naproti s svežnjem pasjih poljubčkov in mahajočim repom v gorah ali na morju, doma ali na počitnicah. In vedno je izbrala "ta prave", take, ki so meni sorodni po duši. Iz pasjega slinastega pozdrava se je tako vsakič razvilo trajno človeško prijateljstvo. Pa še nekaj je: psi so poligloti. Ko smo na počitnicah, se Nemci, Avstrijci pa Hrvati, Italijani in drugi čudijo, kako da jih pes razume in posluša, pa tudi uboga. Predvsem zato, ker mu ni za besede, ampak za čustva, za nežnost, za prijateljstvo. In mi lastniki smo primorani slediti svojim psom. In od njih se učimo, da je sporazumevanje lahko, pa četudi ne govoriš istega jezika, četudi živiš v popolnoma drugem svetu, četudi je celo barva kože različna. Počasi tudi mi ponavljamo prve pozdrave v tujih jezikih, si izmenjujemo nasmehe, in če bi nam uspelo, bi si celo pomahali z repom.

Najbolj na živce mi gredo tisti, ki ponavljajo neke stereotipne izjave, ki nimajo nobene resnične podlage. Recimo, psa imajo, ker nimajo otrok, ali sovražijo otroke, ker imajo psa. Pes ni otrok, ne more ga nadomeščati, je samo žival, ki pa lahko polepša življenje v družini in deluje pozitivno pri notranjih konfliktih in v stresnih obdobjih. Seveda ne na verigi, ampak v družini. Kdor ima psa, ve, da bo pri njem doma vedno polno otrok, jaz sem se v to nekako vdala, no prisilili so me tudi moji psi, ki otroke obožujejo, in to od prvega do zadnjega, ne glede na pasmo. Prijatelji so psa vzeli po dolgih letih hčerkinega moledovanja. In lepo mi je gledati, kako srečna je sedaj družina, ki sem ji domov pripeljala kužko pasme lagotto romagnolo. Gre za zelo nežno pasmo, ki je primerna za najmlajše zaradi ljubečnosti in neagresivnosti. Zaradi mehke dlake in umirjenega vedenja pa jo veliko uporabljajo tudi pri pet therapy, pri terapiji s hišnimi ljubljenčki, pri zdravljenju psihičnih motenj in pri usposabljanju prizadetih otrok, predvsem avtističnih. Poleg tega je življenje s psom ali z drugo živaljo za otroke zelo koristno tudi pri razvoju imunskega sistema, in to v obdobju, ko smo ljudje obsedeni s higieno in živimo v aseptičnih kletkah.

No, seveda ob psu se lahko učimo tudi spoštovanja do sočloveka. Če imamo svojega štirinožca zares radi, ne bomo dovolili, da bi ga ljudje sovražili in preganjali zaradi iztrebkov, ki jih pušča naokoli. Mi jih že dvajset let pobiramo, že tedaj, ko ni bilo obvezujoče zakonodaje, smo hodili naokoli z vrečkami in povsod pobirali "kakce". To pa zato, ker imamo radi psa in tudi ljudi, pa predvsem otroke. Na smeh mi gre, ko se spomnim, kako smo na sprehodu ob morju srečali mamo, ki je pustila, da se je njen malček podelal na robu otroškega igrišča. Pa ji je moj mož ponudil vrečke za pasje iztrebke in jo obenem opozoril, da se tam, poleg njenega, igrajo tudi drugi otroci, lazijo po tleh ter z rokami segajo v pesek. Upam, da je razumela in bo svojega otroka, pa druge vrstnike imela vsaj tako rada kot mi svojega psa.

Psa imamo ljudje, ker nas povezuje z naravo, ker je vesel, pa ker zna brezpogojno ljubiti. Nekje sem prebrala, da je pes edino bitje, ki te bo znalo ljubiti, bolj kot ljubi samega sebe. Te ljubezni pa smo ljudje v današnjem svetu sebičnosti še kako potrebni. Pa še v nauk nam je večkrat, kajti sama sem se velikokrat zamislila, ko sem videla, da niti toliko lojalnosti kot pes ne premorem. Pa sram me je tudi bilo, zaradi psa. Najbolj mi je ostal v spominu dogodek, ko sem užalila mamo, ki je starejša in sama. S solznimi očmi je odšla na avtobus, psica pa, zlata prinašalka, ki je žal ni več, je tekla za avtobusom s tako zagnanostjo, da je voznik moral ustaviti. Ljudje so osupli gledali psa, ki je skočil moji mami v naročje, medtem ko je ona jokala. Mene pa je bilo sram in me je še danes, verjemite mi.

Terierka, ki jo imam sedaj, je plemenita in lojalna do skrajnosti. Majhnih psov ne napada, pa naj bodo še tako tečni, samo oddalji se od bevskajoče mrcine. Ko jo je poleti manjši otrok iz strahu udaril in so vsi, razen mene, ki ji zaupam, pridržali dih, pa se mu je samo nežno približala in ga polizala. Psi znajo odpuščati, znajo razumeti, mi smo na to skoraj pozabili. In tudi zato jih potrebujemo, da se od njih učimo ljubezni, brezpogojne in preproste.

Za ljudi, ki živijo sami, je pes družba, čeprav ne govori, zna s smrčkanjem in dobrikanjem povprašati, kako ti je, in naša razpoloženja mu niso tuja. Povrhu deluje protistresno, predvsem pasme z mehkejšo in daljšo dlako. V pomoč je lahko predvsem srčnim bolnikom, kajti ob dotiku deluje pomirjujoče in pozitivno vpliva na krvni pritisk in srčni utrip. Po nekaterih raziskavah naj bi lastniki psov v povprečju živeli celo devet let pa pol več kot tisti, ki psa nimajo.

Zakaj pa tolikšno zanimanje za pasemske pse??? Razlogov je veliko. V prvi vrsti so lepi, delujejo harmonično in usklajeno; prijatelj je rekel, da so to nekake umetnine, ki jih je ustvaril človek s potrpežljivimi študijami in križanjem. Sama sem prepričana, da smo si ljudje različni, pes pa je, pravijo izvedenci, podoba lastnika. In to je razlog, da potrebujemo različne pse, z različnimi lastnostmi. Tako ima mirne pse za čohljanje in crkljanje, živahne športne pse, kot so terierji, obrambne pse, ovčarje, velike in majhne pse. Pa take, ki nimajo vonja in ne izgubljajo dlake in so primerni za alergike. No, izbire je kar veliko, odločitev pa mora biti premišljena in racionalna. V zameno bomo dobili prijatelja, ki nas bo spremljal povsod in nam stal ob strani tudi v najtežjih trenutkih. In mu, upam, tega ne bomo nikoli povrnili tako, da bi ga zapustili ali odvrgli na avtocesti.

Suzi Pertot

V Nemčiji niso spodbudna poročila iz šolskega sveta

Zdravi učitelji v zdravi šoli

Učitelji in profesorji niso več kos razredni skupnosti, v kateri učijo, in vedno slabše prenašanjo stres, zato tudi vedno pogosteje zbolijo za psihosomatičnimi motnjami. To izhaja iz zdravniškega poročila, ki ga vsako leto pripravljajo v Nemčiji. Vedno več profesorjev zboli (približno 60%) ali prosi za pomoč v klinikah. Posebno veliko jih je v starosti med 46 in 55 letom, več med ženskami kot moškimi, ker so ženske "manj pripravljene se soočiti s konflikti in se ne pravočasno distancirajo od šolskih težav". Fritz Schäffer, gimnazijski profesor v Ingolstadtu in sodelavec bavarske pedagoške službe, citira kot vzroke tudi povečanje števila učencev v razredu in dodatne obveznosti učitelja. Torej motnje niso odvisne le od osebnosti, od prešibkega telesnega in duševnega stanja itd., ampak tudi od poklicnih obveznosti. Veliko je odvisno tudi od ravnatelja, saj bi moral biti ta bolj v pomoč učiteljem in profesorjem in jih manj obremenjevati.

Vedno pogosteje prihaja v šolah tudi do pretepa med učenci. V okraju Unna sta pred kratkim šestnajstletnika prinesla v razred orožje in razgrajala. Neko učiteljico sta udarila v obraz. Pozneje se je izvedelo, da sta imela že več časa težave z učitelji. Šolska ministrica Barbara Sommer je obiskala učiteljico v bolnišnici in šolo, v kateri se je zgodilo to obsodbe vredno dejanje, ter nudila vso potrebno podporo učiteljskemu kadru. Časnikarjem je povedala, da želi, da bi končno šolski sistem lahko razpolagal z večjim številom šolskih psihologov, ki bi lahko pomagali in bili v oporo učiteljem. Prav zaradi teh razmer v nemških šolah vedno več učiteljev vprašuje za upokojitev. Leta 2008 je bilo v Nemčiji dvakrat več upokojencev med učitelji kot pred desetimi leti. Zato pa tudi pedagoginja Gerlinda Pack že več časa opozarja šolnike, naj pazijo na svoje zdravje in naj poskrbijo za pravo prehrano, za več športne aktivnosti in za zdravo življenje nasploh. Njen moto je Zdravi učitelji v zdravi šoli. To je v sedanjem času za učitelje edina obramba pred stresom in problemi, ki pestijo sodobno šolo.

Karlo Nanut

Na največjem navtičnem sejmu v Italiji

Elanova barka E310 nagrajena

Podjetje Elan Marine iz Begunj na Gorenjskem, ki s prodajo na italijanskem trgu ustvari 60 odstotkov prihodkov od prodaje plovil, je na največjem italijanskem navtičnem sejmu Genova boat show dobilo za podjetje pomembno nagrado. Elanova barka E310 je namreč prejela naziv plovilo leta 2009 po izboru revij Vela in Motore magazine. "Vesel sem, da smo na tako velikem tržišču, kot je Italija, prejeli to nagrado. Omenjeno priznanje je dokaz, da se Elan Marine uvršča v družbo največjih svetovnih proizvajalcev plovil", je, kot so sporočili iz podjetja Elan Marine, ob tem dejal predsednik uprave Elan Skupina Robert Ferko. Barka E310 je namenjena tako regatam kot družinskemu jadranju. Gre za vsestransko plovilo, ki ima zelo dobre jadralne lastnosti. Dolga je 31 čevljev in stane 64.900 evrov, je za STA pojasnila Polona Okorn iz marketinškega oddelka podjetja Elan Marine. Največji italijanski navtični sejem je potekal v Genovi, podjetje Elan Marin pa sodeluje na vseh večjih svetovnih sejmih, saj je prisotno v 32 država sveta. Na italijanskem trgu jih zastopa distributer Adria Ship.

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ? 15

Večkrat se vprašam, kaj sploh počnem tukaj, ko berem stvari, ki mi dajo misliti, kot mi je dalo te dni misliti pismo nekdanjega direktorja italijanske televizijske hiše RAI in sedanjega direktorja Mednarodne univerze za družbena vprašanja Luiss Guida Carlija. Pismo sem prebral na internetni strani italijanskega dnevnika La Repubblica (http://www.repubblica.it/2009/11/sezioni/scuola_e_universita/servizi/celli-lettera/celli-lettera/celli-lettera.html). Gre za pretresljivo pismo očeta, ki piše sinu ob koncu akademskega študija, ko se najprej sinu zahvali, ker je bil dober in vesten študent, a mu v bistvu takoj svetuje, naj zapusti Italijo, in to iz več razlogov, med temi je tudi dejstvo, da v Italiji kariero naredijo samo tisti, ki imajo tako ali drugačno podporo, gotovo pa ne tisti, ki so z odliko doštudirali, a nimajo nikogar, ki bi jim priskrbel službo, jim omogočil dostojno življenje, niti ne nikogar, ki bi jim omogočil, da bi svoje znanje lahko dali na razpolago družbi. Direktor univerze Luiss Guido Carli se v svojem pismu dotakne tudi nevzdržnega stanja v javnih službah, za katerega je kriv predvsem tak in drugačen nepotizem. Carli se tudi sprašuje, kako je mogoče, da v Italiji niti en sam nadarjen mlad človek ne more napredovati zaradi svojih zaslug in svojih sposobnosti, saj je vse v rokah "pripadnosti, politike, klanov, družinskih vezi". Nadalje Carli svojemu sinu sporoča, da bo, če bo slučajno kako službo dobil, gotovo prejemal "desetino tistega, kar prejema katerikoli 'portaborse', stotinko tistega, kar zasluži katerakoli 'velina' ali pa barska plesalka". Zavestno sem napisal dve besedi v italijanščini, ker mi, ki živimo v Italiji, vemo, kaj pomeni beseda "portaborse", a tega Slovenec, ki italijanske družbe ne pozna, ne more vedeti in tudi dobeseden prevod: tisti, ki nosi torbe, ne pove ničesar. Gre pa za take ali drugačne pomočnike poslancev, senatorjev, ministrov, direktorjev velikih javnih podjetij, v Italiji jih je nešteto, izraz je (za zdaj še!) v slovenščino neprevedljiv. "Velina" pa je beseda, ki se je v italijanskem jeziku uveljavila za dekle, ki pleše, sodeluje, predvsem pa razkazuje svoje obline v televizijskih oddajah, edina lastnost, ki jo mora imeti, je ta, da se je pripravljena sleči pred televizijskimi kamerami in mora biti pomanjkljivo oblečena, predvsem pa seveda lepa. "Veline" so znane tudi po tem, da vedno postanejo dekleta tistih, ki imajo veliko denarja, pa naj gre za nogometaše ali velike podjetnike. Italijanski rumeni tisk je poln "ljubezenskih romanc", ki jih imajo ta dekleta z bogatimi nogometaši, nekaterim pa uspe celo "veliki met" in se poročijo s kakim znanim bogatašem, če imajo srečo, pa jih poroči tudi kakšen kardinal. Ne, ne pišem neumnosti, ampak samo o dejstvih, katerih temelj je denar in še enkrat denar, tisti denar, ki ne smrdi nikomur in je danes v Italiji postal edino merilo vsega. Najbrž je to že bil vedno v preteklosti, saj tudi naš Pesnik jamra o tem, vseeno pa si upam napisati, da je ta "plemeniti vonj po bankovcih, kaj bankovcih, kupih bankovcev"! (neimenovana "velina" je to izjavlia pred kratkim) danes postal vseprisoten, tudi tam, kjer denarja ni.

In kaj ima to opraviti z nami, našo manjšino, boste rekli. Nismo nobena izjema. Tudi na tem področju ne. Že dolga leta vsi tisti vidni in nevidni predstavniki naše manjšine, ki imajo denar, redno, zavestno in načrtno pošiljajo svoje otroke na študij daleč stran iz našega prostora, če že ne v tujino, pa na zasebne univerze, ki so za navadne smrtnike absolutno predrage. In na tem področju je zamejska elita zares enakopravna, saj to velja tako za levičarje kot desničarje. Skupni imenovalec je denar in zveze ter še enkrat denar. Tudi tu. A o tem se pri nas molči, kot se tudi molči o vse večjem odhajanju naših dijakov višjih srednjih šol na tuje šole, če že o študentih ne rečemo nobene. Naša zamejska elita (to so vedno tisti, ki imajo denar) pošilja svoje otroke iz manjšinskega prostora drugam tudi zato, ker sama ne verjame več v slovensko narodno skupnost pri nas, predvsem pa zaradi denarja, uspeha, prihodnosti. Dejstvo, da odlično izšolani sinovi in hčere naših predstavnikov elite pri nas po dokončanem študiju nimajo kaj iskati, pa samo govori o tem, kakšno prihodnost ima naša narodna skupnost. Še bolj pa o tem, kaj si naša sedanja elita misli o njej.

S 1. strani

Spremembe na vrhu...

"Nimamo drugega namena, kakor da oznanjamo evangeljske vrednote pravičnosti in ljubezni. Katoliška Cerkev in njeni člani v Sloveniji nimamo in ne pričakujemo privilegijev, smemo pa pričakovati, da bomo za svoje poslanstvo imeli enake možnosti, kakor jih ima Cerkev v drugih primerljivih evropskih državah. Nič več in nič manj", je še povedal dr. Stres. Dosedanji ljubljanski nadškof msgr. Alojz Uran pa je v izjavi medijem dejal, da je ljubljanski nadškofiji v petih letih posvetil vse svoje življenje in moči. V škofovskem geslu "Da, Oče", ki ga je izbral ob posvečenju v škofa v Rimu leta 1993, je videl vse svoje upanje in delo, je povedal in se zahvalil vsem, s katerimi je v teh letih sodeloval ali pa so njegovo delo spremljali z dobrohotnostjo, še posebej duhovnikom, redovnikom in redovnicam ter vernikom iz ljubljanske nadškofije. Svojemu nasledniku je izrekel dobrodošlico in dejal, da bo pripravljen z njim sodelovati.

Predsednik vlade Borut Pahor je novemu ljubljanskemu nadškofu dr. Stresu čestital ob imenovanju za ljubljanskega nadškofa. V čestitki je izrazil tudi najboljše želje za nadaljnje sodelovanje med državo in Katoliško cerkvijo v Sloveniji. Novoimenovanemu nadškofu metropolitu je čestital tudi kardinal in nekdanji ljubljanski nadškof metropolit dr. Franc Rode. Cerkev na Slovenskem s Stresom, kot je zapisal kardinal Rode, stopa v novo obdobje. Poudaril je, da kot nekdanji nadškof ve, kolikšne naloge so pred njim in kakšni izzivi ga čakajo. Obljubil mu je svojo pomoč. Kardinal Rode je omenil tudi dosedanjega ljubljanskega nadškofa metropolita Urana: "Pet let se je z vsem žarom svojega srca razdajal Božjemu ljudstvu in izgoreval za sveti evangelij, kar je vplivalo tudi na njegovo zdravje"! Po njegovih besedah mu ljubljanska nadškofija dolguje trajno hvaležnost. Kardinal Franc Rode je čestital tudi msgr. Marjanu Turnšku za imenovanje na mesto mariborskega nadškofa pomočnika ter dr. Petru Štumpfu za imenovanje na mesto murskosoboškega škofa.

Novi ljubljanski nadškof in metropolit dr. Anton Stres med svojim nagovorom (foto RKC)

"Verjamem, da bomo nadaljevali ustvarjalen dialog med Cerkvijo in državo o vseh aktualnih vprašanjih življenja in delovanja vernikov v naši domovini", je zapisal v svoji čestitki predsednik države dr. Danilo Türk novemu ljubljanskemu nadškofu dr. Stresu. Izrazil je tudi prepričanje, da bo dr. Stres storil vse za prijazno prihodnost državljank in državljanov ter vseh verujočih in neverujočih ljudi dobre volje, ki želijo sočloveku le dobro.

Predsednik Republike Slovenije je čestital tudi novoimenovanima mariborskemu nadškofu pomočniku Marjanu Turnšku in murskosoboškemu škofu ordinariju Petru Štumpfu. V pismu dosedanjemu ljubljanskemu nadškofu metropolitu msgr. Alojzu Uranu pa je predsednik zapisal, da je z obžalovanjem sprejel novico o njegovem odstopu in še posebej o zdravstvenih razlogih zanj: "Spominjal se bom dobrega sodelovanja z vami, ki je bilo usmerjeno v skupna prizadevanja za spoštovanje človekovega dostojanstva in njegovih vrednot ter iskanja poti za kvalitetno življenje vsakogar v naši državi"!

Vsem trem slovenskim škofom, ki prevzemajo v slovenski in vesoljni Cerkvi nove naloge, je čestitalo še mnogo drugih uglednih osebnosti, med njimi tudi mufti Nedžad Grabus, najvišji vodja muslimanske verske skupnosti v Sloveniji.

Msgr. Alojz Uran, ki se s položaja prvega moža slovenske Cerkve sedaj poslavlja, je bil tudi deležen številnih pisem in izrazov hvaležnosti za vse dobro, kar je storil za slovensko Cerkev in slovenski narod.

Tudi mi smo mu lahko iz srca hvaležni za vse dobro, tudi za izjemen posluh, ki ga je imel za vse slovenske ljudi in vernike, ki živimo izven domovine Slovenije. Še posebno pa smo mu lahko hvaležni za poseben odnos, ki ga je msgr. Alojz Uran kazal do naše krščanske skupnosti v Italiji, saj nas je velikokrat obiskal, vedno pa tudi srčno bodril, naj vztrajamo in delamo za dobro naroda in Cerkve in širše družbe še naprej.

V našem imenu in seveda v imenu vseh bralk in bralcev Novega glasa voščimo msgr. Alojzu Uranu še veliko plodnih in zdravih let med nami!

TRST Trgovinska zbornica

Priziv na deželno sodišče je bil sprejet!

Priziv na deželno sodišče Lacija je bil sprejet: prvo formalno zaslišanje bo 26. aprila. "Upamo, da se bo do tega roka dejansko kaj premaknilo z mrtve točke, kar bi bilo navsezadnje v interesu kraškega področja, dežele FJK in dežele Veneto", je dejal predsednik Kmečke zveze Franc Fabec na tiskovni konferenci na tržaški trgovinski zbornici v ponedeljek, 23. novembra.

Kaže namreč, da se za prizivom proti dekretu kmetijskega ministrstva, ki priznava vinu Prosecco zaščiteno poreklo, giblje mreža gospodarskih, stanovskih in političnih dejavnikov tržaškega prostora. Vsaj tako gre sklepati po sestavu omizja v rdeči dvorani trgovinske zbornice, ki je združilo predsednika ustanove Antonia Paolettija, predsednika in tajnika KZ Franca Fabca in Edija Bukavca, devinsko- nabrežinskega župana Giorgia Reta, predsednika konzorcija vin Kras Andreja Boleta in ostale predstavnike krajevnih konzorcijev.

Uvodno besedo je sam Paoletti prepustil predstavniku grofije furlanskih vin Pieru Villotti: ta je predstavnikom medijev obrazložil razloge za tako sodno potezo, ki so jo nekateri krogi proizvajalcev v Venetu in sam kmetijski minister Zaia ocenili za golo izsiljevanje. "V ta postopek se ti dejavniki niso podali z namenom, da bi uničili tradicijo vina Prosecco ali da bi oškodovali pridelovalce iz Veneta: njihova želja je zgolj ponesti Kras in kraško področje v veliko pridelovalno cono doc. Prosecco", je dejal Villotta, čigar prisotnost je bila tudi s simbolnega vidika izraz pripravljenosti večjega števila furlanskih vinarjev podpreti potezo KZ in konzorcija vin Kras. Nekateri veliki pridelovalci iz naše dežele pa so se – kot je sam Villotta dodal – priziva ustrašili, ker "pomotoma vidijo v razvoju kraškega vinogradništva možnost nepričakovane in nezaželjene konkurence na domačih tleh. Lepo bi bilo, ko bi te gospode povabili na Kras, da bi se prepričali, kako skromne so tukajšnje pridelovalne površine..." Predstavnik grofije furlanskih vin je hkrati nanizal pozitivne učinke, ki jih smotrno urejen teritorij lahko ima za krajevno gospodarstvo in družbeno tkivo, ni pa pozabil omeniti izgubljene bitke tokaja: "Ali želimo, da bi se ta poraz ponovno pripetil s Proseccom"?

Antonio Paoletti je obljubil nadaljnje prizadevanje tržaške trgovinske zbornice, obenem je omenil tudi možnost pogajanja na nivoju trgovinskih zbornic iz naše dežele s sorodnimi ustanovami dežele Veneto: to bi namreč sodilo v vidik gospodarskega reševanja vprašanja Prosecca, politika pa naj bi nadaljevala po svojih kanalih. "Naši pridelovalci želijo namreč to, kar so jim obljubili ob obisku ministra Zaie".

Andrej Bole, Antonio Paoletti, Piero Villotta. Franc Fabec, Giorgio Ret, Igor Gabrovec in Edi Bukavec (foto IG)

"V letih so naši vinarji preobličili podobo kraškega področja z velikim trudom. Dali so mnogo, ne da bi jim bilo danes kaj povrnjeno", je dejal devinsko-nabrežinski župan Ret, ki je srčiko manevrskega dogajanja uvidel bolj na deželni ravni kot pa na ministrski.

Predsednik konzorcija vin Kras in predsednik KZ Franc Fabec sta obnovila zahteve, ki jih ministrstvo – kljub začetnim zagotovilom – ni upoštevalo: ovrednotenje kraškega roba od Proseka do Nabrežine; omilitev evropskih naravovarstvenih vinkulacij, ki onemogočajo razvoj krajevnega kmetijstva, in ustanovitev središča za promocijo kraških proizvodov. Fabec je še pojasnil, da je novica glede zahtev kraških pridelovalcev po ustanovitvi sedeža konzorcija Prosecco doc na Krasu povsem neutemeljena.

Deželni svetnik Igor Gabrovec je zagotovil, da so vse sile tržaškega političnega kroga, ki so zastopane v deželnem svetu, podprle priziv: pozabiti ne gre na vlogo same dežele: "Prihodnji finančni zakon bo žal v skladu z negativnim gospodarskim položajem. Neki znak za podporo našega kmetijstva pa mora biti vsekakor prisoten".

IG

Nogometaši so se uvrstili na SP

Slovenija gre naprej!

Sreda, 18. novembra 2009, Ljubljana, mestno središče, 22.40. Trikratni sodnikov žvižg na nogometni tekmi Slovenija – Rusija in vsesplošen krik veselja ob uvrstitvi enajsterice selektorja Matjaža Keka na svetovno prvenstvo 2010. Od doma ali iz lokalov, v katerih so po večjih in manjših ekranih spremljali dogajanje iz Ljudskega vrta v Mariboru, so na Prešernov trg začeli kapljati mlajši in starejši, moški in ženske, športniki in nešportniki, Ljubljančani in sosedje (tudi kar nekaj naših zamejcev). V petnajstih minutah so ga napolnili, kot se praviloma dogaja na Silvestrovo po 23. uri. Tudi prizori so spominjali na pričakovanje novega leta: fotografiranje peščice neustrašnih na vrhu Prešernovega kipa, pregovorno kajenje cigare, zdravice z vrčki piva in kozarci kuhanega vina, intervjuji mimoidočih pred dežurno snemalno ekipo nacionalke, kolo in ringaraja po ploščadi, vzklikanje refrena "Kdor ne skače, ni Slovenc, hej, hej, hej", vse obvezno s plapolajočimi zastavami z morskimi valovi in Triglavom... Minila je ena ura in že so se na zaslonu na platnu pred mikrofoni pojavili žareči obrazi belo-zelenih junakov po norenju v slačilnici in pod prho. Tu pa tam pa tudi registrirani prizori tokrat poraženih Medvedjeva in Abramoviča, vrhov velesile s 140 milijoni prebivalcev, ki jo je v nekem nepoznanem mestecu, ki sploh ne sodi na glavne svetovne zemljevide, tokrat izločila neka dvomilijonska državica... Minili sta dve uri in kranjski bojevniki so, v živo po TV, že plesali na odru na osrednjem mariborskem trgu in peli znova aktualno Lovšinovo "Slovenija gre naprej" v družbi ganjenega predsednika republike Danila Türka...

Bil je to jasen in za pojme slovenske prestolnice prijetno topel jesenski večer, ko sta si tekmo z veliko začetnico ogledali skoraj dve tretjini državljanov. Slovenija se je sicer z zlato generacijo Katanca na klopi, Zahoviča, Pavlina, Rudonje, Osterca, Knavsa in ostalih na igrišču že uvrstila (in tam neuspešno, a častno nastopala) na evropsko prvenstvo 2000 v Beneluksu in na svetovno prvenstvo 2002 na Japonskem in v Koreji, vendar zaradi poznejšega navpičnega padca izbrane vrste in sploh slovenskega nogometa so izvedenci napovedovali, da je dolgo let ne bo več na velikih mednarodnih tekmovanjih.

Za novo pravljico, pravo novo zgodbo o uspehu, so poskrbeli pretežno mladi žogobrcarji, petnajst let mlajši od bratovščine prejšnjih herojev. V nelahki kvalifikacijski skupini so se uvrstili na drugo mesto, potem ko bi lahko s kančkom več sreče prebili celo neposredno v Južno Afriko preko prvega mesta. Izborili pa so dodatni srečanji proti favoritu Rusiji – katero je vodil nič manj kot velecenjeni selektor Guus Hiddink – in tu z goloma Nejca Pečnika (v Moskvi) in Zlatka Dediča (v Mariboru) iztržili skupni 2:2, ki je pomenil vozovnico za SP zaradi zadetka, doseženega v gosteh. Kot vsi veliki dosežki malih, je tudi ta dozorel predvsem po zaslugi fanatične igre in izrazitega moštvenega duha, treba pa je tudi dodati, da spretni krmar Kek nima na razpolago kakšnih tehničnih povprečnežev, pač pa navsezadnje skupino z določeno priznano kvaliteto in svetlimi perspektivami (mladi Rene Krhin, ki doslej še ni imel veliko priložnosti, je na primer član Interja in baje zelo cenjen pri trenerju Mourinhu).

Kako se bo razpletlo med 11. junijem in 11. julijem prihodnje leto v Johannesburgu, Cape Townu, Durbanu in drugod po Južnoafriški republiki za malo-veliko reprezentanco, je težko napovedovati. Zagotovo je že prisotnost na SP za Slovence izjemen uspeh, če se bodo še prebili iz kvalifikacijske skupine, pa bo to sploh spet nov zgodovinski uspeh.

HC

HOKEJ IN LINE
Moška A1 liga: Polet Kwins – Modena 6:1
NAMIZNI TENIS
Ženska A2 liga: Norbello – Kras 1:4
Moška B2 liga: Kras – Villazzano 5:4
NOGOMET
Elitna liga: Kras – Monfalcone 2:3
Promocijska liga: Centrosedia – Juventina 0:3, Vesna – Gemonese 1:1, Sovodnje – Pozzuolo 0:1
1. amaterska liga: Primorec – Azzurra 3:0
2. amaterska liga: Zarja/Gaja – Sant'Andrea 1:0, Cormonese – Primorje 1:1, Piedimonte – Breg 1:0
3. amaterska liga: Mladost – Mossa 2:2
KOŠARKA
C1 liga: Jadran – San Vendemiano 72:75
C2 liga: Bor – Breg 82:71
D liga: Kontovel – Dinamo 74:57
ODBOJKA
Ženska C liga: Bor/Breg – Reana 3:0, Chions – Sloga 3:0
Moška C liga: Sloga – Porcia 3:0, Soča – FerroAlluminio 3:1, Il Pozzo – Val 3:1, Buia – Olympia 3:0
Ženska D liga: Azzano – Kontovel 1:3, Govolley – Vivil 0:3
Moška D liga: Naš Prapor – Pippoli 1:3